

Az

Enyingi Járás Foglalkoztatási Stratégiája

2017-2030

**Készült a
TOP-5.1.2-15-FE1-2016-00003 projekt keretében**

Megrendelő észrevételeivel korigált változat

2017

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	1
Vezetői összefoglaló	2
1 A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	5
2 A Járási Foglalkoztatási Stratégia által lefedett terület és lakosság bemutatása	8
2.1 A stratégia célterülete	8
2.2 Földrajzi, társadalmi, gazdasági koherencia/homogenitás, közös jellemzők.....	9
2.3 Korábbi foglalkoztatási együttműködések, megvalósult közös projektek a megyén belül	14
2.4 Az erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása a stratégia céljainak megvalósításához	18
3 A járás foglalkoztatás és gazdaságfejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	33
3.1 Helyzetfeltárás	33
3.2 A járási Foglalkoztatási Stratégiát érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások	67
3.3 SWOT	72
3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása ágazatonként.....	76
4 A stratégia jövőképe	80
5 A stratégia célhierarchiája.....	81
6 Cselekvési terv.....	86
6.1 Kulcsprojektek leírása	86
6.2 Együttműködések.....	94
6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei	95
6.4 Kommunikációs terv.....	98
6.5 Monitoring és értékelési terv	100
7 Horizontális célok.....	102

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A projekt célja, hogy az Enyingi járásra vonatkozóan kidolgozza a foglalkoztatás fejlesztésének stratégiai célrendszerét, meghatározza a célok elérése érdekében végzendő fő tevékenységeket, és ezen belül 3 kulcsprojekt formájában lehatárolja azokat, amelyeket a TOP-5.1.2-15-FE1-2016-00003 projekt keretében kell megvalósítani.

A Tanulmány alapjául a vonatkozó országos, megyei fejlesztési dokumentumokon, a tárgykörhöz kapcsolódó pályázati munkákhoz készült elemzéseken, dokumentumokon, a KSH és a közigazgatás kapcsolódó szervezetei révén elérhető adatbázisokon kívül a Helyi foglalkoztatási együttműködések Enying járásban – Helyzetelemzés c. dokumentum és a járás stakeholderei körében tartott workshopok szolgáltak.

A helyzetelemzés jellegű tanulmányrészekben azonosításra kerültek a fő foglalkoztatási problémák és az azokat okozó, befolyásoló okok, körülmények, a megoldásokhoz vezető stratégiai irányok és ezek alapján az a célhierarchia, amely mentén a beavatkozások tervezhetők.

A többségükben évtizedek alatt felhalmozódott problémák kezelése különböző időhorizontokon hozhat eredményt. A projekt keretében 3 beavatkozási csomag megfogalmazására kerül sor, amelyek eredményei már a projekt megvalósításának és fenntartásának időszakában jelentkeznek.

Az ezen túlmenően szükséges beavatkozások közül a gazdaságélénkítést szolgáló intézkedések egy része -tempós végrehajtást feltételezve- már rövid- és középtávon is eredményes lehet. A társadalomban felhalmozódott kihívások hosszabb ideje halmozódnak, néhány vonatkozásuk (pl. roma integráció)több évszázados is lehet, ezért megoldásuk is időigényes. A tanulmány felhívja a figyelmet arra, hogy ezekben az esetekben olyan beavatkozási módszertanra, intézményi és finanszírozási keretekre van szükség, amelyek akár évtizedeken keresztül folyamatos jelenlétet és szociális, társadalomfejlesztő munkát eredményeznek a célcsoport körében. Ilyen lehetőségek jelenleg nem állnak rendelkezésre, megteremtésüket kezdeményezni szükséges.

Az azonosított legfontosabb problémák az alábbiak:

- A járás település-összetétele változások révén alakult ki, történelmileg még „nem érett össze”, a járásközpont még nem tudott markáns vonzásközponttá válni. Ezt a földrajzi helyzetből adódóan a fejlettebb és nagyobb városok (Siófok, Székesfehérvár) közelsége is nehezíti.
- A járás gazdasága a rendszerváltás időszakában visszaesett. Az agrárium termékstruktúrája a gabonatermesztésre szűkült, gépesítésre került, foglalkoztatási képessége nagyságrendileg csökkent. A nagyobb tőkeháttérrel rendelkező ipar gyakorlatilag megszűnt. A felszabaduló munkaerőt a gyorsan fejlődő megyeszékhely és a fejlődő járások gazdasága szívta fel. Felerősödött az elvándorlás és az ingázás. A gazdaságfejlődés elmaradt. A gyenge gazdaság miatt a pályázati és befektetési források befogadó-képessége gyenge, ez erősíti a lemaradási tendenciát.
- A járás fejlődési pályára állítását a kapcsolódó térség egy része is gátolja. A szomszédos járások közül a Sárbogárdi és a Tamási járás komplex programmal fejlesztendő, a Tabi járás fejlesztendő kategóriába esik. A megyén belül jelentős fejlettségi különbségek alakultak ki, a járás érdekérvényesítő képessége a fejlett térségekkel szemben nem elég hatékony.
- Az ingázás és az elvándorlás, a fiatalok külső orientációja következtében a helyi társadalom kohéziója, öntevékeny aktivitása meglazult, ez különösen Enying vonatkozásában észlelhető.

- Az önkormányzatok mozgástere, döntési kompetenciaköre a szerény helyi bevételek és a centralizálódó intézményi és finanszírozási struktúra tükrében szűk, önállóan keveset tudnak tenni a tendenciák megfordításáért. A leghatékonyabb eszközeik a más gazdasági, szomszédsági, irányítórendszeri partnerségben, a programkészítés lehetőségében és a helyi szabályozás által biztosított szűk mozgástérben jelölhetők meg, de ezeken a területeken sincsenek kiaknázva a lehetőségek
- Az országos munkaerőhiány a térségbe is begyűrűzött, különösen a szakképzett és a felsőfokú munkaerő hiányzik. Pótlásuk terén nem tudnak saját erőforrásaikra támaszkodni, mivel a járásban sem szakképzés, se felsőfokú képzés nincs.

A legfontosabb kitörési irányok az alábbiak:

- A közúti és vasúti közlekedés javítása. Ezen belül a hiányzó közlekedési kapcsolatok és járáshálózat kialakítása.
- A kiváló földminőségre alapozottan a mezőgazdaság termékstruktúrájának horizontális és vertikális kibővítése, elsősorban a kertészeti ágazatok, a mezőgazdasági termékek feldolgozása és a kapcsolódó ipari tevékenységek (pl.: mezőgazdasági gépgyártás, környezetipar, megújuló energia ipar) irányában.
- A meglévő vállalozási nagyságrend nagyon korlátos, összetétele azonban megfelel azoknak az ágazati irányoknak, amelyek felé a gazdasági szerkezetnek érdemes elmozdulni. A stabilizálódott vállalkozói körre alapozottan fennáll a lehetőség a meglévő gazdaság továbbfejlesztésére.
- Az ingatlanhátterek lehetőségeinek feltérképezése, programkészítések segítségével kialakítható egy olyan üzleti infrastruktúra, amely alkalmas külső ipari-logisztikai fejlesztések fogadására.
- A fejlesztéseknek törekednie kell a feldolgozóipar vonzására, az ország fejlődő térségeit ez az irány segíti a legintenzívebben.
- A turisztikai potenciál mérsékelt, de megfelelő programozással, szervezéssel hozzákapcsolható a Balaton turisztikai rendszeréhez, ez által viszonylag gyors fejlődési ütem érhető el.
- A szakképzés és a felnőttképzés feltételeinek megteremtése annak érdekében, hogy a nyugdíjba menő nagy létszámú korosztály („Ratkó korosztály”) pótlása és a fejlődéshez szükséges munkaerőigény biztosítható legyen. A képzési profilokat összehangba kell hozni a jelenlegi és a fejleszteni szándékozott ágazati összetétellel.
- A helyi társadalom működését, fejlesztését szolgáló humán szolgáltatások és infrastruktúra integrálása, tevékenységének összehangolása a már rövid távon is elérhető legnagyobb hatékonyság érdekében.
- A helyi társadalom hosszú távon kialakult problémáinak kezelése, a társadalom fejlesztése érdekében hosszú távú társadalomfejlesztési módszertan kidolgozásához és megvalósításához a feltételrendszer megteremtése.
- A szomszédos fejlesztendő járással való partnerségi együttműködés az érdekérvényesítés erősítése, a Dél-Fejér térség fejlesztési programjának kidolgozása, feltételeinek megteremtése és megvalósítása érdekében.
- A lakókörnyezet, rekreációs környezet és a lakóhelyi szolgáltatások fejlesztése, valamint a lakhatási, lakástámogatási feltételek javítása a lakosságmegtartó képesség, különösen a kulcsszerepet játszó munkaerő megtartása és megszerzése érdekében.
- A járásközpont foglalkoztatási, oktatási, kulturális központ, területi vonzásközpont szerepének erősítése.

A megvalósítandó kulcsprojektek:

1. kulcsprojekt: „Fundamentum projekt”

A projekt célja a járás foglalkoztatás bővítéséhez szükséges alapok és szervezeti keretek, ösztönzők, támogatások feltételeinek megteremtése, annak érdekében, hogy a térség meglévő vállalkozásai fejlődni tudjanak, ugyanakkor új vállalkozások indítására is legyen mód. Cél a befektetői bizalom növelése a térség iránt, összességében a helyi gazdaság fejlődési keretfeltételeinek a megteremtése.

2. kulcsprojekt: „Megújulás projekt”

A projekt célja a befektetések megvalósításához szükséges képességek, készségek szintjén megfelelő munkaerő megteremtése, a járásonbelüli szakképzés, átképzési és továbbképzés újratervezése a fenntartható foglalkoztatás érdekében.

3. kulcsprojekt: „Gazdasági fordulat projekt”

A projekt célja a helyi gazdaság alapvető erőforrásainak fejlesztése annak érdekében, hogy növekedjen a gazdaság teljesítőképessége. A két fő beavatkozási terület a munkaerő és a fejlesztések befogadását lehetővé tevő üzleti infrastruktúra fejlesztése. Ebben a projektben a munkaerő-hiánnyal küzdő vállalkozások munkaerő-ellátásának javítása a cél a nehezen foglalkoztatható, vagy nem munkaerőpiaci igényeknek megfelelő kompetenciákkal rendelkezők célzott képzése, munkatapasztalat-szerzése, mentori segítséggel történő kompetencia-szerzése révén. Az üzleti infrastruktúra fejlesztése a projekten kívüli eszközökkel valósulhat meg (a szabad vállalkozásfejlesztési zóna státusz kiaknázását segítő program kidolgozása, vállalkozásfejlesztési központ, iparterület kialakítása stb.).

1 A STRATÉGIA ELKÉSZÍTÉSÉNEK MÓDJA, AZ ÉRINTETTEK BEVONÁSÁNAK FOLYAMATA

A Fejér Megyei Kormányhivatal 2016 májusában döntést hozott, miszerint főpályázóként indulni kíván a TOP-5.1.2-15 „Helyi foglalkoztatási együttműködések” elnevezésű komplex pályázaton több Fejér megyei térségben is helyi konzorciumi partnereivel. A projekt tervezés során szakmai workshopok, egyeztetések, célzott adatfelvételek, másodelemzések, szakmai interjúk és szakpolitikai értekezletek kerültek lebonyolításra, melyek eredményeként előállt a járási szintű foglalkoztatási együttműködések, paktumokat segítő és megvalósítani tervező projekt koncepció majd részletes megvalósíthatósági tanulmány.¹

A járási szintű foglalkoztatási stratégia elkészítését megelőzte a 2016 nyarán készült Helyzetelemzés, mely a helyi foglalkoztatási együttműködésekre vonatkozott.

Workshop	Célcsoport	Téma	Helyszín	Résztevők száma
2016. július	Kis- és középvállalkozások	Stratégia helyzetelemzése	Enying, Polgármesteri hivatal	12 fő
2017. április/május	Civil szervezetek és média képviselői, Munkaerő-piaci szolgáltatók, képzőintézmények	Stratégia helyzetelemzése, keretfeltételei, eszkörendszer	Enying Polgármesteri Hivatal, tanácsterem	
2017 június 13.	Paktum tagok, vállalkozások, intézmények képviselői	Stratégia, keretfeltételei, eszkörendszer	Enying, Vas gereben Művelődési Ház	25 fő
2017. június vége	Paktum tagok, vállalkozások	Stratégia célrendszere	Enyingi Polgármesteri Hivatal, tanácsterem	

A projekt, így a stratégia előkészítése során megtörtént az alábbi dokumentumok részletes elemzése is:

- Fejér Megyei Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztályának munkaerőpiaci adatait,
- Fejér megyei vállalati foglalkoztatási monitoring kutatások (2013, 2014, 2015)
- Fejér megyei képzési és fejlesztési bizottság számára készített igényfelmérések a szakképzési beiskolázásokról (2011, 2012, 2013, 2014, 2015)
- Tanulószerződés és vállalati igények Fejér megyében (2013)
- Vállalati elvárások a Wekerle Tervvel kapcsolatban Fejér megyében (2014)
- A munkaerő-piaci szereplők attitűdjének vizsgálata az eltérő flexicurity-modellekhez igazodó foglalkoztatáspolitikai intézkedésekről, 2008
- Szlovák állampolgárok magyarországi munkavállalása, ennek okai és jellemzői a magyar-szlovák határmenti régiókban, 2007
- Fejér megyei foglalkoztatási helyzet elemzése (2006, 2012, 2016)
- Lakossági vélemények a fejér megyei beruházásokról (2014)
- Fejér megye munkaerő-piaci prognózisa (2011, 2012, 2013)
- Tájékoztató Fejér megye munkaerő-piaci folyamatairól, foglalkoztatási helyzetéről (FMKH havi tájékoztatói)
- KSH és TEIR adatbázisok másodelemzése (2016)

¹ Helyi foglalkoztatási együttműködések Enying járásban - Helyzetelemzés

A stratégia tervezésének kulcsmozzanata a jövőkép, a stratégia átfogó és specifikus céljainak meghatározása. Ezzel kapcsolatban a Fórum tagjai és delegált szakértői részvételével 2017. április 18-án szakmai műhelymunka került megszervezésre, mely pontosította a tervezett jövőképet, bővítette a célokat és megnövelte az időhorizontot, így a jövőkép vonatkozásában 2030-ra jelölte meg a kapcsolódó társadalmi és gazdasági célok elérésének határidejét igazodva a Nemzeti Fejlesztés 2030 -Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió kereteihez.

A stratégia készítését közvetlenül megelőzően 2017. június 13-án workshop megrendezésére került sor Enyingen, melynek célja a foglalkoztatási stratégia SWOT-jának és stratégiai irányainak meghatározásához szükséges információbázis bővítése, pontosítása volt. A workshopon részt vevők részletes és az összefüggésekre is rávilágító tájékoztatói, hozzászólásai hatékonyan hozzájárultak a problémák és a kitörési pontok megbízható azonosításához.

A szakmai előkészítés során megvalósultak a kapcsolódó partnerségi egyeztetések, a stratégia-alkotás során meghatározásra került a cselekvési és ütemterv első változata, kialakult a tervezés szervezeti modellje, szabályozott a javaslatok, vélemények dokumentálásának módja és a nyilvánosságot biztosító intézkedések.

A tervezési munka meghatározásakor alapvető cél volt, hogy az álláskereső elhelyezkedésének segítéséhez, valamint más inaktív munkaerőpiacra való integrálásához leginkább igazodó és reálisan megvalósítható program kialakítását úgy, hogy:

- a 2014-20 EU-s programidőszakban a TOP-5.1.1, TOP-6.8.2, TOP-5.1.1 konstrukcióban rendelkezésre álló fejlesztési források a lehető legnagyobb mértékben szolgálják a Fejér megye fejlesztési céljait, munkaerő igényeit;
- specifikusan a helyi gazdaság erősítése, a vállalkozó, innovatív helyi társadalom kialakítását segítő eszközök tervezésére kerüljenek;
- versenyhátrányok egy részének kompenzálása megtörténjen.
- a stratégia megvalósítását szolgáló erőforrások tekintetében hosszú távon additív forrásokkal is számolhasson a járás gazdaságának fejlesztése és a munkaerőpiaci diszfunkciók, problémák sikeres kezelése érdekében.

Járási Foglalkoztatási Stratégiájának készítése és véleményezése az alábbi partnerségi színtereken keresztül született meg:

- Járási Gazdaságfejlesztési és Foglalkoztatási Fórum tagjaival a workshopon folytatott egyeztetések (vállalkozások, munkaerőpiaci szolgáltatók, oktatási intézmények, civil szervezetek, érdekképviseletek, önkormányzatok)
- szakmai egyeztetés a TOP-6.8.2. és TOP 5.1.1 megyei foglalkoztatási stratégiákat tervező munkacsoporttal,
- szakmai és társadalmi egyeztetésekbe bevont partnerek részvételével észrevételeik útján (fejlesztési irányok kijelölése, beavatkozási projektek)
- a TOP-5.1.1-15-FE1-2016-00001 „Foglalkoztatási-gazdasági együttműködések és szolgáltatások fejlesztése Fejér megyében” pályázatot megvalósító konzorcium tagjaival folytatott konzultáción keresztül,
- a Fejér Megyei Civil Információs Centrumon keresztül a megye társadalmi szervezeteit elérve,
- végezetül a Fejér Megyei Gazdaságfejlesztési és Foglalkoztatási Fórum értékelő tevékenységével, jóváhagyásával.

Mind a tervezés folyamata, az alkalmazott stratégiai programozási módszer, mind pedig annak fentiekben vázolt szervezeti aspektusa a partnerség elvét tükrözi és támogatja. Azt szolgálta és szolgálja, hogy a járás számára szakmailag és társadalmilag legitim tervdokumentum álljon rendelkezésére az elkövetkező időszakban a foglalkoztatási problémák kezelésére.

2 A JÁRÁSI FOGLALKOZTATÁSI STRATÉGIA ÁLTAL LEFEDETT TERÜLET ÉS LAKOSSÁG BEMUTATÁSA

2.1 A stratégia célterülete

A földrajzi terület meghatározása vonatkozásában a projekt figyelembe vette a Felhívásban rögzített elvárásokat. Jelen pályázattal egy időben tervezett és időben átfedésben zajló TOP-5.1.1 projekt tekintetében a területi szint a teljes megye területe a megyei jogú városi paktumok területének kivételével. Fejér megyében a TOP-6.8.2 intézkedésben pályázó megyei jogú városok (Dunaújváros és Székesfehérvár) beavatkozási területét a megyei jogú városok várostérsége vonatkozásában határozta meg a járási szintű területi lehatárolást alkalmazva.

A pályázat előkészítése során az érintett felekkel (Fejér Megyei Önkormányzat, Fejér Megyei Kormányhivatal, Dunaújváros és Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, valamint Sárbogárd, Bicske, Enying, Martonvásár, Gárdony és Mór Önkormányzata) történő egyeztetés alapján megtörtént a megyében tervezett paktumok területi illetékességnek lehatárolása. A Fejér megyei paktum a dunaújvárosi és székesfehérvári járás területét leszámítva a megye hat járására terjed ki, a megyei jogú városi paktumok a megyei jogú várost magában foglaló járás területére terjednek ki, a helyi paktumok pedig járási szintű területi illetékességgel bírnak majd.

Ennek megfelelően jelen pályázat esetében a beavatkozási terület Enying járás egésze lesz, mely nem áll átfedésben a többi járással. Települési szinten meghatározva, figyelembe véve a területi lehatárolást, jelen komplex munkaerőpiaci program Dég, Enying, Kisláng, Lajoskomárom, Lepsény, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Szabadhídvég településekre koncentrál.

Az Enyingi járás Fejér megyéhez tartozó járás Magyarországon, székhelye Enying. Területe 433 km², népessége nagyságrendileg 20 ezer fő, népsűrűsége 46 fő/km². Egy város (Enying) két nagyközség, valamint 6 község tartozik hozzá.

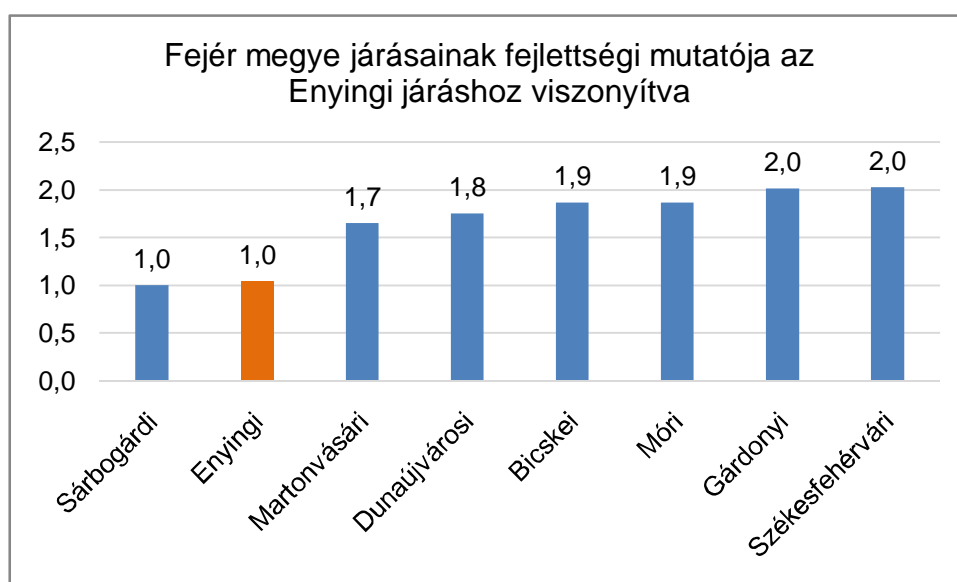
2017. májusban a regisztrált álláskeresők száma 623 fő a járásban, az előző havinál 65 fővel kevesebb. Az álláskeresők 7,5%-a pályakezdő, számuk 47 fő, az egy hónappal korábbinál 27,7%-kal alacsonyabb. A több mint 12 hónapja folyamatosan regisztráltak aránya 25,4%, az előző havinál 2,3%-ponttal magasabb szintű. A tárgy hónap végén 67 üres álláshely szerepelt a térség nyilvántartásában, az előző havinál tízzel kevesebb. Az álláskeresők gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya 6,3%-ra, 0,6%-ponttal csökkent egy hónap alatt. Így, 2017. május végén a térség a 7., utolsó előtti helyet foglalta el a megyében.²

² Forrás: Fejér Megyei Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztály tájékoztatója Fejér megye 2017. május havi munkaerő-piaci folyamatairól, foglalkoztatási helyzetéről

2.2 Földrajzi, társadalmi, gazdasági koherencia/homogenitás, közös jellemzők

Megyei környezet

A megye kedvező közlekedés-földrajzi elhelyezkedéssel rendelkezik. Részben nemzetközi, részben hazai innovációs és fejlődési tengelyekhez kapcsolódik, ezen belül meghatározó Budapestkisugárzó hatása. A fejlődési hatások következtében a megye a két déli peremterületi járás, A Sárbogárdi és az Enyingi járás kivételével az ország fejlett hányadához tartoznak. Ez a két járás a megye többi járásától eltérően kívül esik a fejlődési zónákon, továbbá elveszítették gazdasági súlyukat a rendszerváltás időszakában, így a kedvezőtlen induló pozíció következtében nem váltak az új fejlődési folyamatok célpontjaivá, hanem a fejlődők erőforrásokkal, különösen munkaerővel való ellátó területei, „beszállítói” lettek. A fejlődési ütemek eltérése következtében a fejlesztendő és a fejlett járások közt markáns különbség jött létre. A két elmaradottabb járás fejlettségi mutatója alig fele a két legfejlettebbének (Székesfehérvári és Gárdonyi), és feltűnő az is, hogy a hozzájuk legközelebb álló Martonvásári járás mutatója is 70%-kal meghaladja őket. **Az Enyingi járás a kedvezőtlen fejlettségi mutatók következtében a fejlesztendő kategóriába tartozik.**

1. ábra: Fejlettségi különbségek Fejér megye járásai között

Fejér megye 2016-ban két megyei jogú várossal (Székesfehérvár, Dunaújváros), 15 várossal és 91 községgel rendelkezett. A megye területe 4.359 km², lakossága 418.487 fő volt 2016-ban.

A lakosság változási trendje a városok és a falvak esetén eltérő: míg a városoké nő, a falvaké csökken, 2012-höz viszonyítva a városokban 3,2%-kal nőtt, a falvakban 6,5%-kal csökkent a lakosság száma, ami négy alatt jelentősnek tekinthető.

A megye országosan is fontos szerepet játszik a GDP-hez való hozzájárulás tekintetében, azonban a Központi régió kiugró adatai következtében az országos átlagot csak megközelíti, de nem éri el. A GDP érték termelés abszolút mértéke tekintetében – az évtized fordulójához viszonyítva javítva pozícióján – a negyedik legerősebb megye és az egy főre jutó GDP-t nézve is a felső tartományban helyezkedik el. Bár a megyék közt

ebben az összehasonlításban is a negyedik, de lényegében az előtte álló két megyével azonos szinten áll, érdemben csak Győr-Moson-Sopron megye és Budapest előzi meg. A fejlődésben kiemelkedő jelentőségű a befektetett külföldi tőke.

A fő gazdasági szerepet az ipar játssza. Tekintve, hogy a megye gazdasága ágazati és tőkekoncentráció szempontból kellően szétagolt, ezért a gyors gazdasági konjunktúraváltozások kockázatai kevésbé érintik, mint a néhány kiemelkedő méretű vállalat révén fejlődő térségek.

A megye - más térségekhez hasonlóan - munkaerőhiánnyal küzd, mely a legnagyobb mértékben az ipart érinti, de ma már lényegében minden területen felmerül a szakemberhiány. Érzékeny területeknek minősülnek az ipari szakterületeken kívül adminisztratív munkakörök, az építőipar és a kereskedelem. A hiányok ma már nem pótolhatók a kevésbé fejlett járásokból, mivel ezek a források kiapadtak, és a fejlődésben elmaradt járások fejlődését is legalább annyira korlátozza a munkaerő-korlát, mint a fejlesztési források és a befektetők szűkössége.

Az Enyingi járás bemutatása

A járás alapvető statisztikai mutatói:

Jellemző	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A település területe (km ²)	433,11	433,11	433,11	433,11	433,11	433,11
Lakónépesség száma az év végén	20327	20868	20844	20634	20487	20253
Állandó népesség száma (fő)	21787	21559	21435	21321	21237	21088

1. táblázat: Az Enyingi járás alapjellemzői³

A települések lakossága meghaladja a 20 ezer főt, az adatok csökkenő tendenciát mutatnak. A lakásállomány 2011-ben csökkent, az óta nagyon enyhén emelkedő tendenciájú.

Közműellátás

A települések vízvezetékekkel való ellátása megoldott. A szennyvízhálózatba bekötött lakások száma az utóbbi években jelentősen emelkedett, de a lakásoknak még mindig csupán 55%-át teszi ki (a megyében csak a Sárbogárdi járást előzi meg.) A vízvezetékekkel ellátott lakások aránya 42%-kal magasabb, mint a szennyvízvezetékekkel ellátottaké. Mátyásdomb, Mezőkomárom és Szabadhídvég nem rendelkezik szennyvízhálózattal, ami veszélyezteti a talajminőséget és az ivóvízbázist.

A települési szilárd hulladék gyűjtése és elszállítása megoldott.

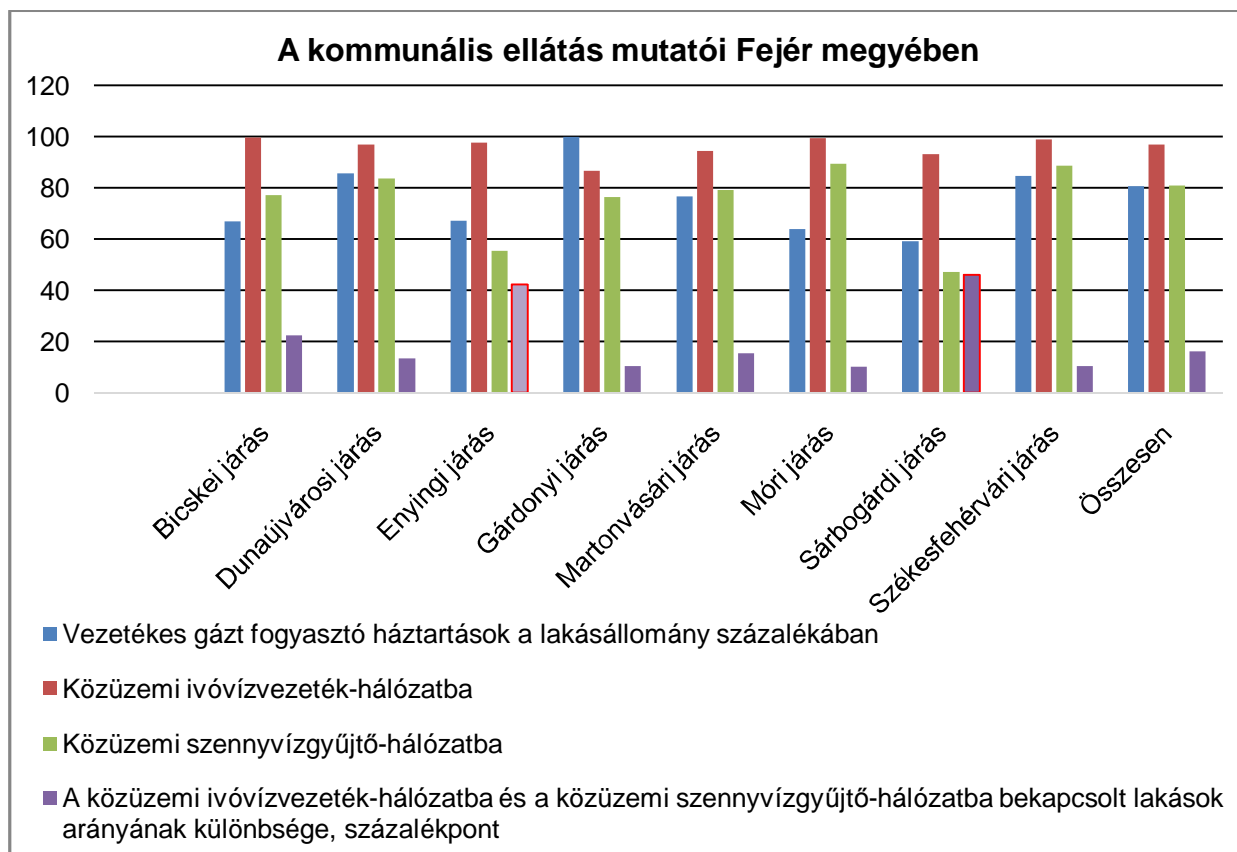
A villamosenergia ellátás megoldott.

A gázfogyasztók száma a lakásállomány több, mint 70 %-a.

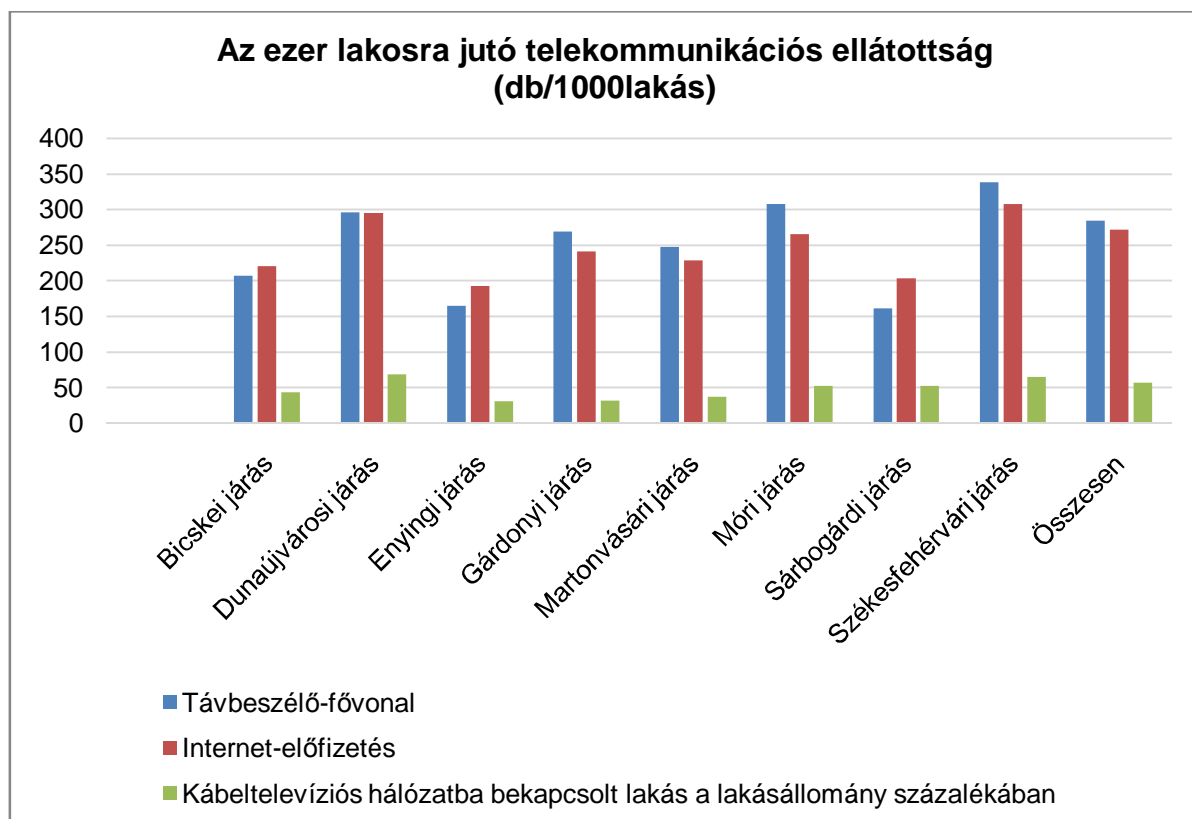
A kiépítetlen utak és közterek hossza mintegy négyszeresen haladja meg a kiépítettekét.

A telekommunikációk hálózati ellátottság a Sárbogárdi járással együtt elmarad a megye többi járásától.

³ Forrás: KSH, Fejér megye statisztikai évkönyve 2015. év

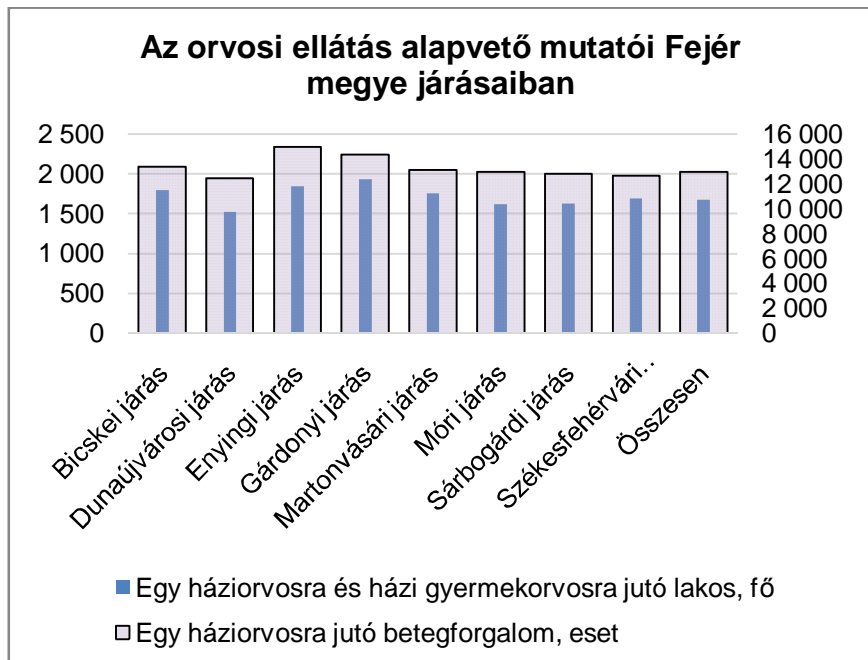
2. ábra: A kommunális ellátottság néhány jellemzője (2015)

3. ábra: A telekommunikációs hálózatokkal való ellátottság Fejér megye jársaiban

Humán közszolgáltatási infrastruktúra és társadalom

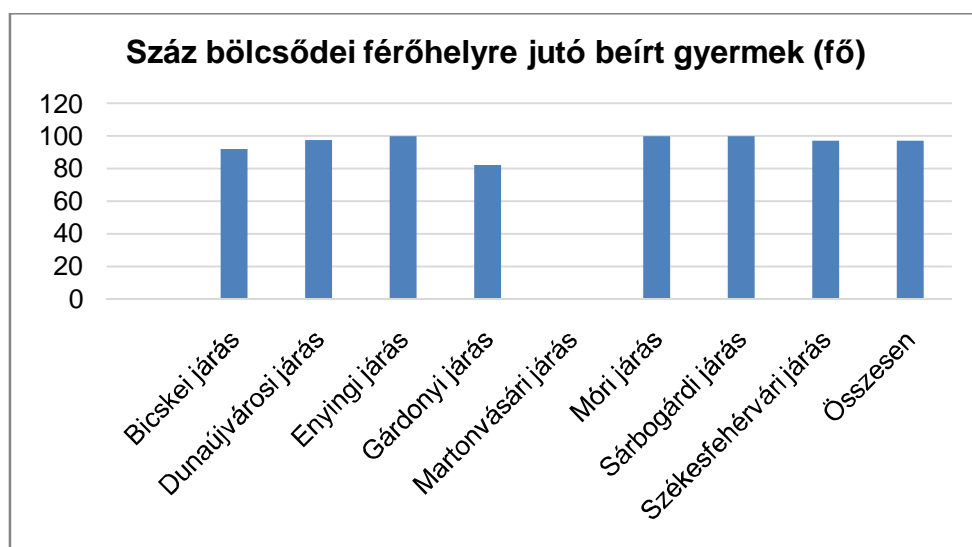
A településeken 10 háziorvos és egy gyermekorvos működik, összesen 12 fő szakápoló személyzettel, összesen 11 háziorvosi és 2 gyermekorvosi szolgálatot látnak el. Az orvosok leterheltsége a Gárdonyi járással együtt ebben a járásban a legmagasabb a megyében.

4. ábra: Az orvosi ellátás alapvető jellemzői Fejér megye járásaiban

Ebben a járásban dolgozik a legkevesebb védőnő.

Mindössze egy bölcsőde működik 30 férőhellyel, melyek teljesen kihasználtak. (Ez a megye többi járására is általában jellemző.)

5. ábra: A bölcsődei férőhelyek kihasználtsága Fejér megye járásaiban

A védelembe vett kiskorú gyermekek száma 80-90 fő között váltakozik.

A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 2013-ban 267 fő, az ezt megelőző két évben 328 fő volt.

A gyermekjóléti szolgálat által gondozott gyermekek száma a 2010. évi 317-ről 2014-ig 374 főre nőtt, majd 2015-ben 433 főre csökkent.

A megállapított hátrányos helyzetű és nagykorúvá vált gyermekek száma 240-260 fő, a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma 200-280 fő évente.

A szociális alapellátásban és nappali ellátásban a járásban mintegy 15-16 fő dolgozik.

A járásban 2 családsegítő működött az elmúlt években, mintegy 1500 főt láttak el.

A területet 4 gyógyszertár látja el.

Az óvodai feladatellátási helyek száma 11, a gyermekcsoportok száma a gyógypedagógiával együtt 36.

A 9 db általános iskolai feladatellátási helyen 88 osztályterem áll rendelkezésre 90 osztály számára, ahol 1500-1600 gyermek tanul. Közülük mintegy 1200-1300 gyermek és a tantestületek osztoznak 225 számítógépen.

Egyetlen gimnázium van a járásban mindössze 4 osztállyal, szakközépiskola nincs. A gimnáziumi tanulók száma a 2010. és 2015. között 148-ról 73 főre (felére) csökkent.

A településeken 9 könyvtár működik. Az olvasók száma enyhén növekvő, a kikölcsonzott egységek száma csökkenő tendenciájú. Ezen belül a személyes használat dominál a távhasználattal szemben.

Gazdaság

A járásban (2011-es népszámlálási adatok szerint) 2184 egyéni gazdálkodó működött, 4419 munkát végző családtaggal. Összesen 147km² területet használtak, ebből a döntő hányad (133 km²) szántó, fél km² gyümölcsös, 0,8km² szőlőterület, 5,1 km gyeplő, 3,9km² erdő, 2,3 km² kivett terület volt. A terület nagy része (100km²) saját tulajdonú, a többi bérelt.

A mezőgazdasági gazdálkodók száma 32db, amelyek 228km² területet használnak, melyet ebben a vállalkozási kategóriában is döntően szántó területként használnak, melynek foglalkoztatási képessége minimális.

Az állattenyésztés szerény nagyságrendű.

A regisztrált vállalkozások száma 2014. évi kód szerint 2478 volt 2015-ben.

A működő vállalkozások száma mindössze 678 volt 2014-ben, ebből Kft mindössze 176 db, Rt 3 db.

A 678 vállalkozásból 647 nem éri el a 10 fős méretet, 20 db létszáma 10-19 fő, 6 db 20-49 fő, 5 db 50-249 fő foglalkoztatottal rendelkezik. Ennél nagyobb méretű foglalkoztatóval nem rendelkezik a járás. A vállalkozási sűrűség a legalacsonyabb a megyén belül (33 db/1000 lakos, a megyei átlag 57), a társas vállalkozások száma 253 db.⁴

⁴ Forrás: Fejér megye statisztikai évkönyve, 2015.

A vállalkozásokon belül az agrárium és a kereskedelem rendelkezik a legmagasabb reprezentációval. A maradék vállalalkozási kör viszonylag egyenletesen megoszlik az ágazatok közt.

Az enyingi járás komplex elmaradottságának jellemzői

- A népsűrűség a legelmaradottabb járásokban a legalacsonyabb, az Enyingi járás népsűrűsége a megyében a második legalacsonyabb.
- A megye legfejletlenebb járásaiban a legmagasabb a születésszám, azonban a magas halálozási arány miatt a természetes szaporodás is negatív. Az enyingi járásban a harmadik legrosszabb a természetes szaporodás mutatója a megye járásai közül.
- A vándorlási különbözetből adódó lakosságvesztés a legkevésbé fejlődő járásokban a legnagyobb. Az Enyingi járás vándorlási különbözete a legkedvezőtlenebb a megyében.
- A nyilvántartott álláskeresők munkavállalási korú lakossághoz viszonyított aránya a két leghátrányosabb helyzetű járásban a legmagasabb (az Enyingi és a Sárbogárdi járás egyenlő mértéket mutat), ezen belül a 180 napnál hosszabb ideje állást keresők aránya az Enyingi járásban a legmagasabb.
- A pályakezdő álláskeresők aránya az Enyingi járásban a 2.-3. legmagasabb érték.
- A lakásépítések aránya a legalacsonyabbak közt van a lakásállományhoz viszonyítva.
- A közműellátottság jellemző mutatója, hogy a megépült víz-és szennyvízhálózatokra rá nem kötött lakások aránya a második legmagasabb a járások közül.
- A betöltött védőnői helyek száma 10 ezer lakosra vetítve a második legalacsonyabb annak, ellenére, hogy az élveszületések aránya a 2. legmagasabb.
- A bölcsődei férőhelyek 100%-ban kihasználtak.
- A saját jogú nyugdíjak a 2. legalacsonyabb összeget teszik ki a megye járásai közül.
- A járásban nincs szakközépiskolai és szakiskolai képzés.
- A működő vállalkozások lakosság-arányos száma a legalacsonyabb a megye járásai közül.
- A személygépkocsik átlagos életkora az Enyingi járásban a legmagasabb a megyén belül.
- A kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások aránya, a távbeszélő vonalak és az Internet előfizetések lakosság-arányos száma itt a legalacsonyabb a megye járásai közül.

2.3 Korábbi foglalkoztatási együttműködések, megvalósult közös projektek a megyén belül

Magyarországon a 2000-es évek közepén kezdték kiépíteni a területi foglalkoztatási megállapodások rendszerét, mely az EU-s modell alapján képzelte el a munkaerő minőségének és foglalkoztathatóságának javítását, illetve munkaerő piaci hátrányok csökkentését, másrészt a régiók fejlődési potenciálját biztosító munkaerő minőség és tudás fejlesztését. A 2007-ben megalakult Fejér Megyei Foglalkoztatási Paktum is a

területi sajátosságokra építve a fejlettségbeli különbségek mérséklését célozta a helyi (gazdasági, önkormányzati és civil) szereplők összefogásával, a tervezett programokkal, a munkaerő-piaci részvételben és jövedelmekben megmutatkozó különbségeket pedig a munkaerő foglalkoztathatóságának, minőségének, termelékenységének és versenyképességének javításával kívánta csökkenteni.

A második Fejér megyei paktum projekt 2012-2014 között zajlott, az akkori pályázat a Fejér megyei foglalkoztatási együttműködés által kidolgozott, a megyei foglalkoztatáspolitikai célok elérését segítő akciótervek egyes projektelemeinek megvalósítását segítette a szakmai szolgáltatások biztosításával annak érdekében, hogy a Fejér megyei foglalkoztatáspolitikai alakításában részt vevő szervezetek kapacitása növekedjen, hatékonysága javuljon. Az elkészült fejlesztési és beavatkozási tervek jelentős része azonban nem tudott megvalósulni a rendelkezésre álló anyagi erőforrások hiánya miatt. A pályázat akkor a helyi foglalkoztatási helyzet javítását alapvetően a forprofit és nonprofit vállalkozások kapacitásának fejlesztésén, a nyílt munkaerőpiac és a szociális gazdaság foglalkoztatási potenciáljának erősítésén keresztül a helyi és nemzeti akciótervek (Fejér Paktum stratégia, Fejér megyei fejlesztési tervek, Wekerle Terv) prioritásai mentén képzelte el így illeszkedve a helyi szükségletekhez és lehetőségekhez.

A 2007-ben elfogadott Fejér Paktum stratégia és partnerség Fejér megye déli területére fókuszált, az időközben bekövetkezett negatív gazdasági változás a korábbi gazdaságilag fejlettebb területek foglalkoztatási helyzetét is átalakította 2008-2009-ben s ez szükségessé tette a Fejér paktum velük való kiszélesítését is. Ebből fakadóan 2012-től valós szükségletként jelent meg új csatlakozók bevonása, szükségessé vált a helyzetelemzés újragondolása, a foglalkoztatási gondok szükségessé tették a közvetlen foglalkoztatást segítő szolgáltatások indítását, a korábban elfogadott stratégia aktualizálását és a realitásokhoz való igazítását. A Fejér megyéből induló Wekerle terv prioritásainak megjelenítése a partnerségen belül sajátos helyi szükségletként jelentkezett, a forprofit és nonprofit társadalmi vállalkozások foglalkoztatási potenciáljának erősítése pedig elemi érdeke lett a helyi közösségnek. Ezek alapján a kidolgozott pályázati programterv a második paktum projektben elsősorban a szakmai szolgáltatások bővítésére és koordinációjára koncentrált.

Fejér megyében volt egy harmadik korábbi paktum projekt is, a megyeszékhely, Székesfehérvár vonatkozásában 2007-ben a ROP 3.2.1 intézkedés keretén belül nyert támogatás nyomán alakult meg a Munkaerőpiaci Partnerség Székesfehérvár (MUPSZ) együttműködés, amelynek tagjai voltak: Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Székesfehérvári Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, Székesfehérvári Regionális Képző Központ, Középdunántúli Regionális Munkaügyi Központ.

A program központi eleme az a gondolat volt, hogy a foglalkoztatás az élhetőségnek, az életmód színvonalának, a helyi társadalom problémáinak kulcsfontosságú forrása, illetve azok megoldása is egyben, így a foglalkoztatás szintje befolyásolja a lakosság jövedelmi viszonyait és a helyi közösség vagyoni helyzetét, valamint meghatározza a helyi gazdaság versenyképességét. A MUPSZ céljai alapján a helyi foglalkoztatási politika meghatározza a helyi társadalom fejlődési irányait és sebességét, a foglalkoztatás pedig összefüggést teremt a gazdaság, az oktatás és a kulturális lehetőségek, valamint az alapszolgáltatások színvonala között.

Az akkori becslések alapján a szakértők azt valószínűsítették, hogy foglalkoztatottság magas szintje esetén az emberek vagyonosodása, megtakarítási lehetőségeik nőnek, és a beruházói kedv is erősebbé válik. A beruházások fejlesztéseket jelentenek, amelyek a gazdaság stabil növekedését és a helyi társadalom individuális biztonságát teremtik meg. Erre az idő rácsáfolta, az elmaradt gazdasági szerkezetváltás

következtében **a térség ipara továbbra is csak mennyiségi és nem minőségi bővítést indukált, s mára már munkaerőhiány van a várostérségben**, az általános életszínvonal erősen kétarcúvá vált, a foglalkoztatás magas szintje nem hozta magával az emberek vagyonosodását és a magasabb hozzáadott értékű beruházások bővülését.

A MUPSZ határozott és racionálisan megtervezett foglalkoztatási stratégiával és arra épülő foglalkoztatási politikával számolt, hogy javítható legyen a székesfehérvári munkaerőpiacon működő vállalkozások, munkaadók és munkavállalók helyzete. A stratégia középtávú, 3-5 éves periódusban kívánta meghatározni a foglalkoztatás fejlesztésének irányát Fehérváron, a 2008 és 2013 közötti időszakra szolt. A stratégiát megalapozó akkori helyzetelemzés az azt megelőző évtized dinamikus (mennyiségi) fejlődésén alapult, ami úgy tűnt, lehetőséget biztosít a hátrányos helyzetű munkavállalók sikeres munkaerőpiaci integrációjára is. Csakhogy 2008-ban gyökeresen megváltozott a makrogazdasági környezet, a hirtelen beköszöntő gazdasági válság radikálisan átalakította a munkaerőpiac helyzetét, nemcsak, hogy a növekedés dinamikája csökkent, hanem több ágazat egyenesen recesszióba fordult, az álláskereső aránya elérte az 1993-as rekord szintet. Ilyen körülmények között a MUPSZ stratégiája is szinte megszületése pillanatában érvényét veszítette.

A foglalkoztatási paktumok mellett a Fejér megyében az alternatív, vagy innovatív foglalkoztatási programok 2010 után indultak el, elsősorban az ÚSZT kereti között. 2010-ben kidolgozásra került projektek a TAMOP 1.4.3-10/2 az innovatív, kísérleti foglalkoztatási kezdeményezéseket is szolgálták. Az „Egy mindenkiért, mindenki egy célért” című modellprojekt célja egy innovatív szociális gazdasági modell kidolgozása és működtetése volt, amely egyrészt szolgálja a helyi munkaerőpiaci helyzet javítását, másrészt hiánypótló szociális szolgáltatásokat nyújt. A célcsoport elsősorban a 25-55 éves álláskereső nők voltak, akik kellően motiváltak a szociális gondozói szakma megismerésére és elsajátítására. A „Kell még egy szalmaszál!” elnevezésű projekt célja szintén a szociális gazdaságon belül egy olyan szolgáltatás kialakítása volt, mely egyszerre szolgált a munkahelyteremtés, a környezeti fenntarthatóság és az építőiparban megváltozott munkaképességű emberek munkaerőpiaci integrációját egy új építési technológia, a minősített szalmaházak építéséhez szükséges művezetőkkel történő átképzésük, egyéni fejlesztésük és egy nonprofit építőipari vállalkozás létrehozásával. Innovatív kísérleti, foglalkoztatási programok támogatására csak Székesfehérváron és Gárdonyban került sor a megyében.

Fejér megyében 2011-től elindultak a közösségi feladatokhoz kapcsolódó munkaerőpiaci programok a TAMOP-1.4.1-11/1 konstrukciónak köszönhetően, a „Fiatalok Fehérvárért” című projektben 25 év alatti pályakezdő munkanélküli bevonása, felkészítése zajlott gyermek- és ifjúsági felügyelő munkára, alkalmazkodó képességük fejlesztése, valamint átmeneti foglalkoztatása valósult meg annak érdekében, hogy tartósan is foglalkoztathatók legyenek. A célcsoport gyerekekkel és fiatalokkal foglalkozó intézményeknél végzett közösségi feladatokat, egyszerre járulva hozzá a foglalkoztatáshoz, a helyi szükségletek kielégítéséhez és a közösségi élet fejlesztéséhez. A Civil Vitamin - Közösségi feladatok erőforrás-támogatása a Fehérvári Civil Központban című projekt hasonló célokkal, de programszervezői, közösségfejlesztői, üzemeltetői feladatkörökre képzett és foglalkoztatott embereket. A TAMOP 1.4.1-12/1 Hátrányos helyzetű célcsoportok foglalkoztatásának támogatása a nonprofit szervezetek foglalkoztatási kapacitásának erősítésével konstrukcióban 26 Fejér megyei civil szervezet, illetve nonprofit kft kapott bértámogatást.

Innovatív, kísérleti foglalkoztatási programok a TAMOP- 1.4.3-12/1 konstrukció részeként is készültek: a „Fejér termék mintaprogram”, „Társadalmi vállalkozás fejlesztése a műemléki topográfiai feladatok ellátására”, „Tudatos városvezetést segítő innovatív foglalkoztatási program a Közép-Dunántúlon”, „Új élet vár rád! - Pártfogoltak társadalmi

vállalkozásának fejlesztése Fejér megyében” címmel., ám ezek közül csak a műemléki topográfiai program nyert.

2013-ban a munkaerő-piaci szolgáltatást nyújtó szervezetek kapacitásának megerősítése vonatkozásában a civil, továbbá közhasznú nonprofit gazdasági társaságok standardizált munkaerő-piaci szolgáltatásnyújtásához szükséges fejlesztések érdekében 10 sikeres TÁMOP-2.6.2-12/1 pályázat valósulhatott meg a megyében. A TÁMOP 1.4.3 konstrukcióban az „Illünk és Beilleszkedünk!” - Innovatív kísérleti foglalkoztatási program a székesfehérvári kistérségben című 5 szakaszból álló projekt célja a látássérülteket célozta, a program fókuszában a képességek, készségek és az ezeknek megfelelő munka illeszkedése állt. A TÁMOP 1.4.6-13/1 Tranzitfoglalkoztatás az építőiparban konstrukció a megyén belül a Váli Völgy településein és Dunaújvárosban segítette a munkaerőpiacot. A TÁMOP 5.3.1.B-2-12/2 Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben című konstrukció 2 sikeres pályázata Polgárdiban valósult meg, a TÁMOP 5.3.8.A2-13/1 A leghátrányosabb helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében motiváló képzések és támogató szolgáltatások pályázatból három nyertes volt a megyében.

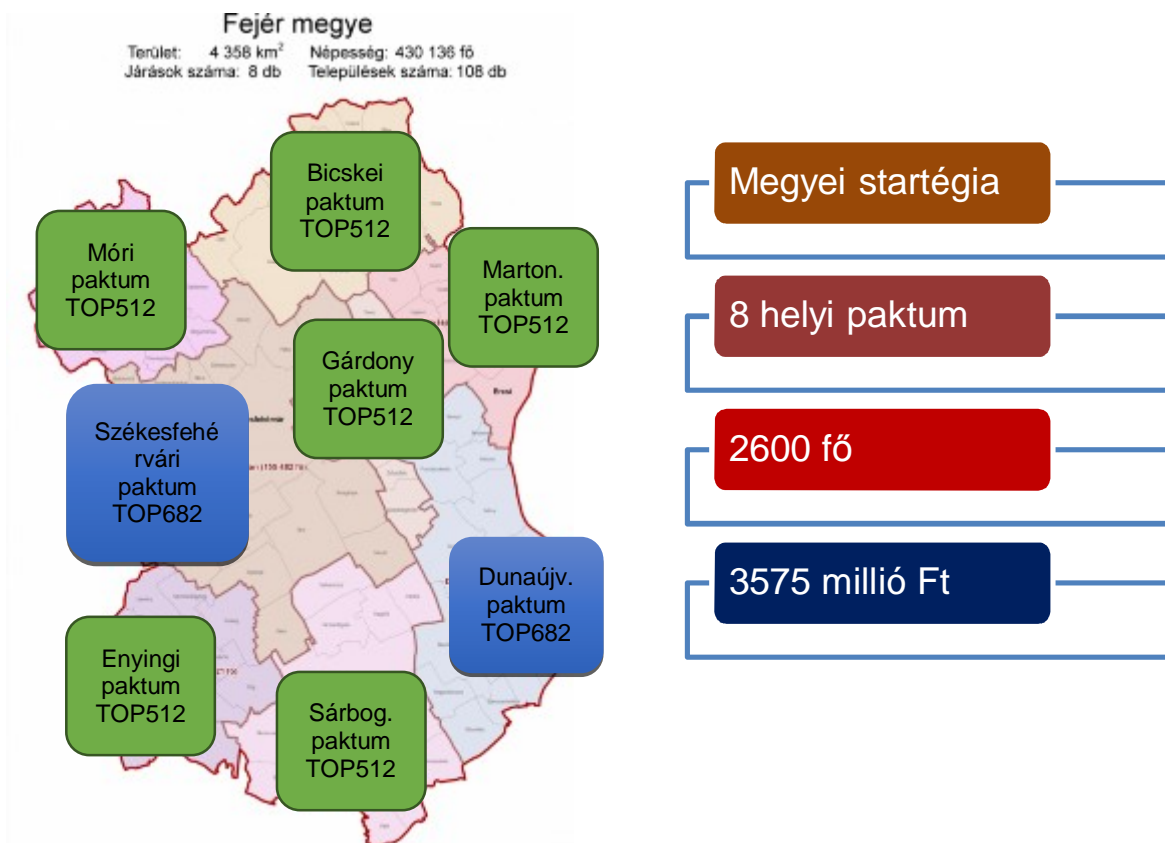
Ezeken túl a munkahelyi képzések támogatására 45 mikro- és kisvállalkozás, 27 középvállalkozás és 34 nagyvállalkozás jutott támogatáshoz Fejér megyében az elmúlt években (TÁMOP 2.1.3.).

Munkaerő piaci jellege volt a fiatalok vállalkozóvá válásának támogatását célzó programnak is (TÁMOP 2.3.6.B-12-1/3), melynek részeként kerekén 100 Fejér megyei fiatal nyert támogatást a vállalkozása beindításához. Nem volt ilyen sikeres a TÁMOP 2.4.3.D.1-13/1 Szociális gazdaság fejlesztése - az önfenntartást célzó szociális szövetkezetek támogatása Fejér megyében, összesen 8 projekt indulhatott el, melyek fenntarthatósága jelenleg már erősen kétséges. Rugalmas munkahelyek kialakítására (TÁMOP 2.4.5-12) 9 vállalkozás kapott forrásokat az elmúlt években.

A képzés és a gazdaság igényeinek összehangolását is segítő gyakornoki program a tanulószerveződés keretében tanult pályakezdők támogatására 81 Fejér megyei vállalat életét könnyíthette meg (TÁMOP 2.3.4.A-13/1).

A TOP-5.1.1-15-FE1-2016-00001 pályázat a „Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” megvalósítására célcsoport beavatkozásai a dunaújvárosi és székesfehérvári járás területét leszámítva a megye hat járására terjed ki: bicskei, enyingi, sárbogárdi, martonvásári, gárdonyi és móri járásokra.

A paktum megvalósításával egy időben tervezett és időben átfedésben zajló TOP-6.8.2 projektek (Dunaújváros és Székesfehérvár) beavatkozási területe a megyei jogú városok várostérsége, a TOP-5.1.2 projektek a helyi foglalkoztatási-gazdasági együttműködések és szolgáltatások fejlesztésére járási szintű területi lehatárolást alkalmaztak, lefedve a megye megyei jogú várossal nem rendelkező hat járását: Enyingi, bicskei, sárbogárdi, martonvásári, gárdonyi és móri.

6. ábra: Paktumok Fejér megyében (Forrás:Paktum projekt megvalósíthatósági tanulmány)

Jelen stratégia az Enyingi járásra irányuló foglalkoztatási paktumhoz kapcsolódó stratégia.

2.4 Az erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása a stratégia céljainak megvalósításához

Az alábbiakban sorra vesszük azokat az erőforrásokat, amelyek rendelkezésre állása szükséges ahhoz, hogy a járás lényegében külső támogatások nélkül is képessé váljon az önfenntartó működésre és a belső erőforrásokon alapuló fejlődésre.

Az erőforrások sokfélesége és bonyolult egymásra hatása alapján a kritikus tömeg rendelkezésre állása nem, vagy csak bonyolult közgazdasági módszerekkel számszerűsíthető, ezért az elemeket a fenntartható gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődés szempontjából, valamint a fejlődő járásokkal való összehasonlításban értékeljük.⁵

⁵ Tekintve, hogy az egyes erőforrások bemutatására a tanulmány, ezen belül különösen a helyzetelemzés különböző fejezeteiben sor kerül, ebben a pontban nem kerül sor elemzésre, adatsorok stb. bemutatására, csak szöveges értékelést végzünk.

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
Humán erőforrás, humán tőke, munkae erő	A járásban általánossá vált a munkaerőhiány. Ez különösen a modern piacgazdaság megteremtéséhez szükséges szakmákban és végzettségi szinteken jellemző (szakképesítéssel, érettségivel, felsőfokú végzettséggel rendelkezők). A hiány gyakorlatilag minden szakmai területen kialakult. Jelentős az elvándorlás, de a helyben maradók közül is sokan ingáznak a nagyobb városokba. A nyári balatoni turistaszezon a vendéglátásban külön szezonális hiányhoz is vezet. Hiányzik a járásban a szakképzés. A megyeközpont viszonylag könnyű elérhetősége következtében a gimnázium iránt is csökken az igény.	++	részben	A munkaerőhiány pótlásának potenciális forrásai: • vonzó munkahelyek teremtése helyben (fő probléma a bélemaradás) • szakképzés feltételeinek megteremtése, mennyiségi és strukturális összhangban a munkahely-fejlesztéssel • pályaorientáció • felnőttképzés feltételeinek megteremtése • inaktív rétegek reintegrálása a munkaerő-piacra • ösztönzők alkalmazása
o A kor követelményeinek megfelelő, piacképes tudást és kompetenciákat eredményező oktatási és képzési rendszer	Az oktatási-képzési rendszer fejlesztése szükséges. Különösen a szakképzés és a felnőttképzés feltételei hiányoznak.	++	részben	A nem kihasznált kapacitások figyelembevételével szükséges összhangba hozni a szervezeti és hallgatólétszám fejlesztést és az infrastruktúrát a működő közép-fokú intézményre alapozva. A szervezet kialakítása és elhelyezése során figyelemmel kell lenni a meglévő oktatási intézmények szakmai profiljára és a diákok továbbtanulási igényeire, valamint a járás gazdaságfejlesztési irányaira.
o A kulturális szolgáltatások	A szolgáltatások spektrumát bővíteni szükséges. A helyi tapasztalatok szerint a fiatalok és a fiatal felnőttek helyben maradását erősítő szolgáltatásokra van szükség. A korosztályi eltolódás miatt az idősebb korosztályok önszervező képességét erősíteni szükséges. Minőségi különbség tapasztalható a települések ellátási szintjében.	++	részben	A járásban az átlagosnál kedvezőbb az együttműködési készség, erre alapozva relatíve kedvezőek a kiinduló feltételek
o Elérhető egészségügyi szolgáltatások	A járásban nincs fekvőbeteg ellátás, nincs kórház. Enyingen van orvosi ügyelet. A sürgősségi ellátás Székesfehérváron vagy Siófokon érhető el. Több körzetben csak helyettesítéssel megoldott az alapvető orvosi ellátás, kevés a fiatal háziorvos.	++	részben	igen Az orvos-ellátottság javításához az ösztönzők és a lakhatási feltételek fejlesztésére lenne szükség.

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
	Az egészségügyi ellátórendszer infrastrukturális háttere rendelkezésre áll.			
o A helyi társadalom egészségi és mentális állapota	A beszámolók alapján a járásban élők egészségi és mentális állapota a megyei, országos átlagoknál kedvezőtlenebb, alacsonyabb a születéskor várható élettartam, kedvezőtlenek a halálozási mutatók, jelentős probléma az alkohol-fogyasztással kapcsolatos megbetegedések magas száma.	+	nem	igen folyamatos és tartós tevékenységet igényel (életvezetési, életmódváltási, szemléletváltási tanácsadási, család-támogatási coaching tevékenység)
o A helyi társadalom szociális helyzete	A térség kedvezőtlen gazdasági helyzete, a mezőgazdaság gépesítettsége miatt alacsony a helyi foglalkoztatottság. Alacsony az egy főre jutó nettó jövedelem. A gyenge jövedelmet biztosító mezőgazdaságból nyugdíjba menők aránya magas, alacsonyak a nyugdíjak, jellemző az időskori elszegényedés.	+	nem	igen folyamatos és tartós tevékenységet igényel (magasabb hozzáadott értékű termelő munkahelyek létesítése, időskori ellátórendszer fejlesztése)
o Szociális szolgáltatások	A járásban a kötelező szociális ellátások és szociális szolgáltatások biztosítottak, azonban a járás helyzete miatt szükséges lenne alternatív, civil szociális programok indítása. A térségben dolgozó szociális szakemberek, a humán-erőforrás fejlesztésre szorul.	++	igen	igen folyamatos és tartós tevékenységet igényel
o A lakhatási feltételek fejlesztése	A járásban a kötelező önkormányzati és települési feladatok ellátásához kapcsolódóan korlátozott számban szolgálati lakások állnak rendelkezésre. Nincs a fiatalok letelepedéséhez, helyben tartásához szükséges fecskéház-jellegű szolgáltatás, az onnan való továbblépéshez szükséges önkormányzati bérlakás program.	-	nem	Pályázati lehetőségek kiaknázása, lakosság ösztönzése a pályázatokban való részvételre, önkormányzati lakás alap létrehozása (forrása egyelőre nem áll rendelkezésre).
o Partnerségi kapcsolatok	A járáson belül kedvezőek a partnerségi kapcsolatok a települések közt és a településeken belül egyaránt. A járás érdekérvényesítő képessége ezzel szemben nem megfelelő, a járás alacsony gazdasági súlyával arányos.	++	járáson belül igen megyei, országos szinten nem	igen tudatos és szisztematikus kapcsolatfejlesztési tevékenység szükséges
o Térségi együttműködések	Szükséges az érdekérvényesítés összehangolása a fejlesztendő járások (Enyingi, Sárbogárdi) részéről annak érdekében, hogy az országos és megyei rendeletekben, határozatokban elhatározott fejlesztési, felzárkózási programok kidolgozásra és megvalósításra kerüljenek. A fejlesztendő járások érvrendszerét és erre alapuló promócióját fejleszteni szükséges.	++	igen	igen (a járások közti együttműködés feltételei kedvezőek)
o Tájhasználat,	A terület döntően mezőgazdasági művelés alatt álló külterületeket tartalmaz, ahol a gazdákkal, gazdaságokkal való tájhasználati,	+	nem	részben (Követendő minta

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
környezeti védelem	tájvédelmi, természetvédelmi együttműködés gyenge. A gazdaságok a döntően monokultúrás gabonatermesztést végeznek. Ennek fő oka a gazdasági szereplők érdekeltségének, valamint a természet- és közösségközpontú szemléletüknek a hiánya. Van pozitív példaként tekinthető kivétel is a járásban.			rendelkezésre áll, de az önkormányzatok kevés befolyásolási eszközzel rendelkeznek. A meglévők - pl. helyi rendeleti lehetőségek- tudatosítása és alkalmazása, a gazdákkal való partnerség is fejlesztendő)
o Kommunikáció, helyi média	A helyi önkormányzatok megfelelően tartják saját lehetőségeiket és gyakorlatukat. A foglalkoztatási, helyi társadalomfejlesztési kihívások, melyekkel kapcsolatban számos pesszimista vélemény is megfogalmazódott, sikeres teljesítéséhez fejleszteni szükséges a kommunikációs feltételrendszert (helyi média, infokommunikációs eszközök, közösségi rendezvények)	++	részben igen	A kiinduló alap megfelelő, de a fejlesztéshez és a működtetéshez források szükségesek.
o Helyi közösségek, tehetségek támogatása	Nem rendelkezik a járás az országos programon túlmutató térségi tehetséggondozási gyakorlattal és rendszerrel. A helyi közösségek működése, motiválhatósága kevés a negatív tendenciák megfordításához. A dolgozó réteg nagy része ingázik, keveset tartózkodik a településen, a köz- és kereskedelmi szolgáltatások jelentős részét is ott veszi igénybe, ahol dolgozik, ezért kevés a kontaktsza a helyi lakossággal. A helyben maradók többsége inaktív, gyakorlatilag nem motiválható és közösségi valamint munka szempontból passzív. A gazdaságilag inaktívak közül a részben motiválhatók szinte teljes egésze bevonásra került a közmunka programokba.	+	nem	Részben rendelkezésre állnak. A korábbi időkhez képest több, hosszabb kifizetési idejű pályázati lehetőség áll rendelkezésre, de a részben több évszázados, részben több évtizedes attitűdök megváltoztatása új módszertanokat és hosszú távú programokat igényelne, melyek lehetősége nem áll rendelkezésre. A tehetséggondozásnak érdemes kiemelt figyelmet szentelni a szegregálódó társadalmi réteg körében annak érdekében, hogy az érintett fiatalok saját közegükben a társadalmi felemelkedés húzóerejévé válhassanak.
o Helyi, közbiztonság szubjektív megítélése	A települések többségén általában rendezettek a körülmények. Enyingen a közismert deviáns társadalmi góc hatékony kezelése lenne szükséges ahhoz, hogy a helyi társadalom közösségi élete fejleszthető, valamint a város befektetési szempontból vonzóvá tehető legyen, ami a foglalkoztatás egyik alapkérdése.	+/-	Enying kivételével igen	Enying kivételével igen. Az enyingi probléma megoldásához járási-megyei szinten nem állnak rendelkezésre a módszertani-rendfenntartási-jogérvényesítési és társadalmi érdekvérvényesítési eszközök, felsőbb szintű beavatkozást, intézkedést tartanak szükségesnek a helyi közszerplők.

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
o Életkori összetétel, munkaképes korúak aránya	A megye és az ország többi részéhez hasonló súlyú gondot okoz a társadalom elöregedése, a munkaképes korúak viszonylag alacsony aránya. A jövő szempontjából veszélyt jelent az elvándorlás, mely nemcsak külföldre irányul, hanem nagyon erősen jelentkezik a markánsan fejlettebb, lényegesen magasabb jövedelem elérést lehetővé tevő nagyvárosi és Balaton parti környezet.	+	nem	A települések intenzíven foglalkoznak a megtartó tényezők erősítésével, azonban ehhez kevés eszköz áll rendelkezésükre. A helyi gazdaságot csak áttételesen tudják fejleszteni, a települési környezet és a helyi szolgáltatások fejlesztésére törekszenek. Szolgálati lakásokra és a lakhatás támogatására lenne szükségük, ehhez nem rendelkeznek elegendő eszközzel. A helyi társadalom fejlesztéséhez, a megtartóképesség erősítéséhez szükséges helyi források lényeges növelésére lenne igény.
o Gazdasági aktivitás	A gazdasági aktivitás alacsony. A közfoglalkoztatás ellátja tranzit funkcióját. Gyakorlatilag minden alapszinten képzett ember találhat munkát, ezért a rendszeres munkavégzéshez visszaszokott munkaerő ambícióval rendelkező része elhelyezkedik a valós munkaerőpiacon. A maradék egy része mentálisan vagy egészségi állapotából adódóan nem képes teljesíteni a munkaerőpiaci követelményeket (statisztikai adatok szerint ez az arány mérsékelt), más része pedig nem motiválható a magasabb követelményekkel járó munkakörök elvállalására vagy ingázásra. A munkaképes lakosság egy része a közmunkára sem motiválható. A tartós munkahely nélküli állapot minimális igényekkel párosuló tartós életformává rögzült a lakosság egy része esetében, melyből csak rendszeres és tartós jelenlét és figyelemfelkeltés, sajátos szociális módszertan gyakorlása esetén lenne kiút. Az alacsony aktivitás a csökkent munkaképességgel rendelkezők magas arányából is adódik.	+	nem	Nem. Tartós és rendszeres szociális társadalomfejlesztési jelenlét lenne szükséges.
o Iskolázottság,	Az iskolázottság problémája elsősorban úgy jelentkezik, hogy a városokba ingázó szülők gyakran már általános iskolás gyerekeiket is abba a városba íratják be, ahol dolgoznak. A középiskolás korúak egyre nagyobb hányada jár a megyeszékhelyre, az enyingi gimnázium kihasználtsága ebből adódóan alacsony, és a	+	nem	Nem. A feltételek egy része megteremthető az önkormányzatok eszköztárával (települési környezet, közszolgáltatások

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
	középiskolások jelentős része felsőfokú képzési lehetőség és munkahelyek híján nem tér vissza. A felsőfokú végzettséget szerettek tipikusan nem térnek vissza, ebből adódóan rendkívül problematikus a vállalkozások és a közszolgáltatások közép- és felsőfokú végzettségűekkel való ellátása. A településeknek nincs adatbázisa és kapcsolatépítési módszertana az iskolaévek kapcsán távozófélben lévő vagy frissen elköltözött fiatalok vonatkozásában. A településeken maradó (továbbtanulási célból el nem költöző) fiatalok a helyi képzési (elsősorban szakképzési) lehetőségek híján nagy arányban megrekednek az alapképzésnél. (A gyenge családi-szociális háttérrel rendelkezők egy része azt sem végzi el.) A munkahelyek ellátása szempontjából az is nehézséget jelent, hogy az érettebb korosztályok iskolai végzettsége is alacsonyabb az országos átlagnál.			fejlesztése, munkahelyteremtési, foglalkoztatás-növelési erőfeszítések a pályázati rendszerben, valamint a fiatalok bevonása a helyi közösségi feladatok ellátásába, a részvétel útján kiépülő identitás és felelősség növelése). A vidéki életforma és versenyképes helyi értékek stratégiai felépítése szükséges, mely hosszú távú település- és területfejlesztési programot jelent. Ehhez a meglévő szervezeti kereteknek (helyi önkormányzatok, HACs) nagyobb bizalmat és eszközrendszert kell biztosítani. Az iskolázottság közvetlen növelésének alapja a helyi szak- és felnőttképzés feltételeinek megteremtése, melyhez az önkormányzatok csak kezdeményező képességükkel és egységes fellépésükkel tudnak hozzájárulni.
o Szocializáció, attitűdök, az önálló életvezetésre való képesség, a „helyszelleme”	A lakosság egy részének, mely jelentős fedésben áll a munkaképes korú inaktívakkal és a közfoglalkoztatásban részt vevők egy részével, szüksége lenne tartós szociális munka keretében végzett felvilágosító, oktatási jellegű, életvezetési támogatásra ahhoz, hogy perifériára szorulását aktív tevékenységgel vissza tudja fordítani és meg tudja teremteni a saját lábára állás feltételeit.	+	nem	A szükséges hatás eléréséhez a humán közszolgáltatások integrált szervezésére és elérhetőségét kell biztosítani. Tartós és intenzív szociális társadalomfejlesztési jelenléttől várható a rögzült helyzetből történő kimozdulás.
o Vándorlási és ingázási jellemzők	A környező városok, járáások dinamikus fejlődése intenzív ingázást váltott ki a fő közlekedési vonalak térségében. A járás fejlettségi lemaradása azzal is jár, hogy a helyi vállalkozások nem tudnak versenyképes jövedelmet kínálni a megyeszékhellyel, a Balaton parti településekkel szemben. A közlekedési rendszer elsősorban a főútvonalakon elérhető, ezért a háttértelepülések lakossága vagy nagy	+	nem	Helyközi közlekedés fejlesztése. Munkahelyteremtés, a helyi vállalkozások segítése, ösztönzése a pályázati lehetőségekben való részvételre. A helyi vállalkozások ösztönzése a duális képzésben való részvételre.

Erőforrások	Jellemzés	Értékelés (az erőforrások erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
	időáldozatot kénytelen vállalni a foglalkoztatás érdekében, vagy kiesik a foglalkoztatás rendszeréből.			Ipartelepítésre alkalmas infrastruktúra létrehozása és promóciója. Vállalkozásfejlesztési intézmény (központ) létrehozása.
Munkaerőellátás, munkaerőpiaci kompetenciák	A közsféra és az üzleti szféra képviselői egyaránt küzdenek a megfelelő szakemberellátás megoldásával, mely a kedvezőtlen demográfiai tendenciák, az elvándorlás, az ingázás és az alacsony iskolázottság közös eredőjeként mennyiségi és strukturális értelemben is kihívást jelent. A korábban (a rendszerváltást megelőzően és annak időszakában) az elektronikai iparban és más munkahelyeken dolgozók közül sokan elhelyezkedtek Székesfehérváron, Dunaújvárosban vagy más településen. Mára sokan nyugdíjba mentek közülük vagy ahhoz közelednek, új helyi munkahelyek szempontjából már kevésbé képeznek célcsoportot. Ehhez hasonlóan az el nem helyezkedők pedig a megváltozott életvitel és az életkor miatt nem jelentenek érdemi munkaerőforrást. Az új és a jelenleg hiányzó munkahelyeken a pályakezdőkön kívül alapvetően az ingázók képeznek tartalékot, mely csak akkor mobilizálható, ha a helyben kínált jövedelem és az utazási idő/költség megtakarítás együttesen elegendő vonzerőt jelent a jelenlegi munkahellyel szemben.	+	nem	Rövid távú kezelésként a paktum programok megfelelő alapot képeznek hosszabb időtávú beavatkozások megalapozásához. Tartós javulás hosszú távú programoktól lenne várható. Lényeges és megkerülhetetlen intézkedés a szakképzés és a felnőttképzés feltételeinek megteremtése. A profilokat a várható munkahely-struktúrával összhangban álló összetételben szükséges kialakítani, a fiatalok igényeinek figyelembe vételével. A helyi üzleti infrastruktúra fejlesztése szükséges ahhoz, hogy a kor követelményeinek megfelelő beruházásoknak meg tudjanak felelni. A járás gazdasági fejlődését kell elindítani annak érdekében, hogy új munkahelyek létesüljenek, melyek elég vonzóak ahhoz, hogy a járáson kívül dolgozók számára észszerű választás legyen az itthoni élet.
A helyi társadalmi belső ereje, kohéziója, közös fellépése	A települések vezetése részéről tapasztalható a lakossági csoportokkal való együttműködés igénye. A gazdasági szereplőkkel való együttműködés egyik fő szempontja az inaktív lakosok aktivizálására való törekvés. A kommunikáció és együttműködés jellemző	++	Részben	A kommunikáció megfelelő kiinduló tájékoztató alappal rendelkezik. A stratégiai célok eléréséhez, a helyi problémák megoldásához intenzív, több irányú

Erőforrások	Jellemzés	Értékelés (az erőforrások erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
(kommunikáció lehetőségeinek korlátozottsága, közösségi élet szűk keretei)	korlátai: A civil önszervezésre és a civil tevékenységekben való eredményes működésre legalkalmasabbak közül sokan ingáznak, sem idejük, sem energiájuk nem marad aktív társadalmi tevékenységre Az inaktív lakosság „megmódítása” rendkívül nehéz, mivel a munkaerőpiacról, egyúttal az aktív munkahelyi közösségekből hosszú ideje kimaradt lakosok „takaréklángon” való életre, minimalizált igénystruktúrára rendezkedtek be, munkahelyen történő elhelyezkedésre sok esetben nem motiválhatók. A dinamikus életvitelű fiatalok tanulásban részt vevő vagy onnan frissen kilépő többsége nem a településen keresi a hasznos időtöltés kereteit akkor sem, ha nem költözött el. A települések nem rendelkeznek a máshol tanulók és végzetek kontaktlistájával, így ők információ és a helyi akciókba való bevonás szempontjából nem érhetők el.			(vezetés-lakosság közti két irányú, helyi társadalom szegmenseivel két irányú, társadalmi, civil szerveződések egymás közti) kommunikációs kapcsolatainak és partnerségi együttműködésének, valamint ezek kommunikációs és közösségi téri infrastrukturális, intézményi feltételeinek fejlesztése szükséges
- Pénzügyi erőforrások	A pénzügyi erőforrásokat tekintve a járás helyzete kedvezőtlen, a gazdasági fejletlenség miatt az önkormányzatok nagyon kevés saját forrással rendelkeznek, önerőből kevés fejlesztést tudnak megvalósítani, tovább nehezítve a térség fejlődést.	+	részben	A járás némileg kettős arculatához illeszkedő térségi fejlesztési irány és stratégia kidolgozása mentén tudatos tervszerű fejlesztés elindítása, a települések erőforrásaira támaszkodva.
o Helyi önkormányzatok pénzügyi helyzete	Az helyi önkormányzatok a gyenge gazdaságból adódóan nem rendelkeznek a fejlődéshez szükséges elegendő bevétellel. A gazdaság vezető ágazata a mezőgazdaság, mely monokultúrás, és nélkülözi az elsődleges termékek feldolgozását, mely a hozzáadott érték és az adóalap növelésének eszköze lehetne. A pénzügyi helyzet javulásához az adófizető vállalkozási nagyságrend növelésére lenne szükség. Ehhez hiányzik az üzleti infrastruktúra és a befektetésszervezéshez, vonzáshoz szükséges feltételrendszer. Az önkormányzatok működéséhez biztosított központi források elsősorban a meglévő működési rendszerek fenntartására irányulnak, nem elegendők a felhalmozódott társadalmi-gazdasági problémák megoldásához szükséges hosszú időtartamú fejlesztések megvalósításához és fenntartásához.	+	nem	A viszonylag önálló forrásokra támaszkodó fejlődéshez a gazdasági potenciál jelentős növelése indokolt. Az agrár termékstruktúra szélesítésére és az elsődleges termékek minél magasabb fokú feldolgozására, valamint a turisztikai, a logisztikai és termelő ágazatok fejlesztésére lenne szükség. A felhalmozódott társadalmi problémák megoldását új szolgáltatásokkal lehetne megoldani, melyek finanszírozását helyi források híján a központi költségvetésből kellene biztosítani.

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
o Pályázati lehetőségek, keretek	A pályázati lehetőségeket az önkormányzatok szakemberállományuk és pénzügyi helyzetük korlátai közt részben kiaknázzák. A jelenlegi, a korábbiakat lényegesen meghaladó pályázati keretek, és a szükségletekhez igazodó pályázati célok lényeges előrelépést jelentenek, azonban nem elegendők ahhoz, hogy a járás fejlődési pályára álljon. A relatív lemaradási tendencia megfordításához a térség fejlesztését szolgáló célprogramra és ahhoz delegált célzott forrásokra lenne szükség.	++	Részben	A gazdaság az üzleti infrastruktúra fejlesztése és adekvát marketing megvalósítása esetén már középtávon is lényegesen fejleszthető, azonban a társadalmi lemaradások, melyek közül a legfrissebbek is a rendszerváltástól eredeztethetők, hosszú, politikai ciklusokon átívelő, több évtizedes programok keretében dolgozhatók le. Ehhez célprogram és célzott források is szükségesek a pályázati rendszerrel párhuzamosan. Az eredményes pályázáshoz a stratégiákból levezetett projektek időben történő előkészítése szükséges annak érdekében, hogy a projektek megvalósulása elvezessen a lényegi célok megvalósulásához. Jelenleg ilyen fejlesztési stratégiával (ITS) csak a járásközpontok rendelkeznek, és járási szintű fejlesztési program sem készült.
o A központi, pályázati forráshoz jutás „erőviszonyai”, érdekérvényesítő képesség	Az érdekérvényesítő képesség általában arányos a járások, városok gazdasági súlyával. A jelentős gazdasági teljesítmény-különbségek miatt a fejlesztendő járások érdekérvényesítő képessége sok esetben az átlagtól is elmarad, miközben a fejlődési rés ledolgozásához pozitív megkülönböztetés lenne indokolt. (A 2007-2013 pályázati ciklusban a járásba érkezett 8,4 Mrd Ft pályázati támogatás 82%-a KEOP forrás volt (szennyvízhálózat fejlesztése a jelentős lemaradás pótlása érdekében), a gazdaságfejlesztésre mindössze 5%, a ROP forrásokból 0,7 Mrd Ft jutott.)	+	Nem	Az alábbiakra lenne szükség: • A kevésbé fejlett járások egyeztetett fellépése • Fejlesztési program, melyet elfogad és támogat a forrásallokáció terén kompetens testületi, kormányzati, szervezeti, hatósági szféra
o Vállalkozó, üzleti tőke	A helyi gazdaság alacsony teljesítménye a helyi vállalkozások számának, főleg pedig tőkeerejének gyengeségéből adódik. A gazdaság egysíkú (főként agrár jellegű), vertikálisan is alacsony szervezettségű, és kicsi foglalkoztatási képességgel rendelkezik. A jó minőségű termőföldek figyelembe vételével a terület alapú támogatás nem ösztönöz magasabb foglalkoztatási hatású	+	Részben	A stagnálásból való kimozdulás feltétele lenne a megyei szinten elhatározott, a járás fejlesztendő járás-besorolása révén is megalapozott gazdaságfejlesztési program , amely elindít egy érdelemleges

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
	agrárkultúrák bevezetésére és magasabb feldolgozottsági fok elérésére. A járás a rendszerváltás időszakának veszteségeként elveszítette a korábbi, nagy tőkekoncentrációjú vállalkozásokat (pl. Videoton, agrár szervezetek), az új befektetési célpontok közt azonban nem szerepelt. A tőkekivonás következtében a járás a fejlődésnek indult járások „erőforrás-beszállítójává” vált (főként munkaerő tekintetben). A gazdaságban a helyi vállalkozások dominálnak, melyek összetételében a mikrovállalkozások döntő többséget képviselnek, kis számú középvállalkozás van jelen, nagyvállalkozással pedig nem rendelkezik a járás.			mértékű befektetési hullámmal. A fejlődés részben a helyi vállalkozások fejlesztéseire, részben kívülről érkező befektetésekre építhető. Ennek ösztönzési, intézményi, infrastrukturális, telek-, programozási és pénzügyi feltételeit meg kell teremteni. A gazdaságfejlődés alapkérdése a meglévő vállalkozások fejlesztéseinek segítése.
o külső tőkéhez való hozzáférése és lehetősége	A külső tőkéhez való hozzáférést a következő fő tényezők akadályozzák: • befektetési kínálatot tartalmazó tervezés, programozás, marketing hiánya • befektetés-szervezéssel foglalkozó (felelős) szervezet, befektetői kapcsolatok hiánya • befektetési célpontként kijelölt területek, ingatlanok korlátozottsága • lényegesen nagyobb vonzerőt gyakorló versenytárs városok, járások, ipari parkok jelenléte a környezetben • szakképzett és felsőfokú munkaerő-tartalék hiánya	+	nem	Az induló potenciális ingatlanbázis kivételével minden lényeges feltétel hiányzik.
Közüzemiszolgáltatások és infrastruktúra	A járás infrastrukturális háttere megfelelő, egyes területeken (szennyvíz-elvezetés, ivóvízminőség, közlekedési útvonalak és rendszer) azonban fejlesztésre szorul.	++	részben	A csatornahálózat fejlesztése elindult, az települések és külső részeik, valamint azok közötti, valamint a szomszédos járásban található településekkel való összeköttetés, úthálózat fejlesztésre szorul.
o Villamos energia	A lakások villamos energiahálózatba való bekötése teljes	+++	igen	A villamos energia-ellátás teljes
o Gáz	A lakások 2/3-a be van kötve a hálózatba, ez az igények teljességének kielégítését jelent	+++	igen	A gázellátottság teljesnek tekinthető
o Víz,	Az ivóvíz vezetékekkel való ellátás gyakorlatilag teljes (98%). Az ivóvíz minőségének javítása a járás egyes településein (Mátyásdomb) fontos.	+++	igen	Az ivóvíz ellátás mennyiségileg megoldott
o Szennyvíz	A szennyvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya dinamikusan nőtt, de még csak a lakások alig több, mint fele ellátott	+	nem	Folytatni szükséges a lakások bekapcsolását a hálózatba az ivóvízbázis védelme érdekében

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
Csapadékvíz gazdálkodási hálózat	A csapadékvíz gazdálkodás rendszere fejlesztésre szorul. A jelenlegi csapadékvíz-elvezetés nagy része a klasszikus földárkokon keresztül történik, a csapadékvíz tárolása, öntözésre való felhasználása leginkább csak házilag jellemző. A szántóföldek környezetében sok helyütt az árok is beszántásra került.	+	Részben	A mezőgazdaság meghatározó szerepe miatt korszerű csapadékvíz tárolási és azon alapulva takarékos öntözési rendszerek kiépítése szükséges. Jelen fejlesztési ciklus keretében egyes szakaszok, településrészek csapadékvíz elvezetése megoldható. Prioritások meghatározása, mezőgazdasági termelők közötti együttműködés szükséges.
o Úthálózat, belterületi utak	A fontosabb belterületi utak burkolata szilárd, azonban minőségük nem megfelelő. A járáson belüli és a szomszédos járások települései közötti úthálózat jelentős fejlesztésre szorul, egyes helyeken kiépítése sem valósult meg (pl. Enying-Balatonszabadi).	+	részben	Pályázati források keretében a belterületi utak felújítása valósulhat meg. Térségi összefogás és lobbizás szükséges, a járás közlekedésének fejlesztése érdekében.
o Kommunális hulladék gazdálkodás	A települések kommunális hulladékgyűjtési rendszere megvalósult, szelektív hulladékgyűjtés is egyre jelentősebb, azonban a mezőgazdasági/zöld hulladékok komposztálása és felhasználása járási szinten nem megoldott. Probléma az illegális hulladéklerakás is.	++	részben	Szemléletformálás pályázati forrásból, illegális hulladéklerakók és a lakossági igények felmérése, probléma komplex kezelése.
-Közlekedés	A járás közlekedési kapcsolatrendszere alapvetően megoldott, azonban a településközi és a szomszédos járásokhoz tartozó településekkel való közlekedési kapcsolat hiányzik vagy hiányos, ami a lakosság mobilitását erősen korlátozza. A helyi közlekedés szükségességét Enyingen érdemes mérlegelni.	++	részben	Meg kell vizsgálni a (legalább minimálisan) szükséges hálózatbővítés kialakításának lehetőségét
o távolsági	A 64-es főút vonalán kielégítő a közlekedés. A települések közti keresztirányú közlekedés hiányzik/ hiányos, akadályozza az iskolába és munkába járást	+	részben	Részben A közlekedés hiányosságait a gazdaságossági korlátok okozzák. A hiányzó járatok pótlásához finanszírozás szükséges
o helyi	A településméretük miatt a helyi közlekedés jelentősége mérsékelte, önkormányzati hatáskörben rendezhető.	++	részben	Enyingen indokolt a külső településrészekkel való integrált kapcsolat érdekében a helyi közlekedés megvalósítása.
Intézményrendszer	Az alapvető, a közszolgáltatások biztosításához szükséges intézményrendszer	+	részben	A fejlődés a meglévő intézményrendszer

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
zer, ezen belül :	rendelkezésre áll.			bővítése nélkül nem várható: Gazdasági fejlődést szolgáló üzleti infrastruktúra minőségi és mennyiségi fejlesztése, új üzleti szolgáltatások, kedvezmények kialakítása a befektetések bővülésének előfeltétele. A humán közszolgáltatások körében az intézmények működésének összehangolására, integrálására kell törekedni.
o Humán közszolgáltatások	A humán közszolgáltatások intézményrendszere széttagolt, nem valósul meg a szükséges mértékű koordináció és integráltság. A rendszer hatékony működése érdekében az eltérő felügyeleti hovatartozástól függetlenül helyi szinten akkor várható a legjobb eredmény, ha a szolgáltatók lehetőleg fizikai elhelyezésüket tekintve is együtt tudnak dolgozni, azonos részletességgel ismerik a helyzetet és helyzetértékelésük azonos platformon áll, egyeztetik terveiket és intézkedéseiket, és a helyi társadalom és a célcsoportok érdekében együttműködve tudnak dolgozni.	++	részben	A humán közszolgáltatások intézményrendszerét helyi szinten csak mérsékelten lehet befolyásolni a jogszabályi és felügyeleti feltételek figyelembe vételével, azonban partnerségi alapon jelentősen javítható a szolgáltatók elhelyezésének és működésének integrálása és a munka szinergikus hatásainak érvényre juttatása
o Üzleti infrastruktúra	A lakosság számára rendelkezésre állnak a szükséges pénzügyi szolgáltatások. A gazdaságfejlesztéshez nem áll rendelkezésre megfelelő területfejlesztési szervezeti és előkészítési háttér, bár erre alkalmas/alkalmassá tehető szervezet (HACS) létezik. Az Enyingen tervezett iparterületfejlesztés szükséges döntés, a 2014-2020 évi pályázati ciklus előrehaladottságát tekintve azonban részben megkésettnek minősíthető.	+	igen	Az ingatlanadottságok a kiindulást tekintve megfelelőek, de pontos felmérésük szükséges. A területfejlesztési programfejlesztési-döntéselőkészítési háttérét fejleszteni kell.
• bankrendszer	A járásközpontban három bankfiók áll a lakosság szolgálatában (OTP, K&H, B3 Takarékszövetkezet), Lajoskomáromban egy fiók működik (takarékszövetkezet). Az ellátottság megfelelőnek minősíthető.	+	részben	igen
• gazdaságfejlesztő szervezetek	A fejlesztések tervezése és megvalósítása települési önkormányzati keretek közt valósul meg, melyek összehangolása hiányzik. (A pályázati rendszerben az önkormányzatok többnyire egymás versenytársaiként jelennek meg, más esetekben partnerségi	+	részben	Az egész járás fejlesztéséért felelős, erőforrásokkal ellátott gazdaságfejlesztő szervezet létrehozása, vagy a meglévő HACS

Erőforrások	Jellemzés	Értékelés (az erőforrások erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
	együttműködést valósítanak meg közös célok érdekében. Az eseti együttműködések nem pótolhatják a területi tervezést és fejlesztés-szervezést. A járás gazdaságfejlesztése érdekében létrehozott HACCS szervezet nem rendelkezik megfelelő forrással és stabil hatáskörrel. A szervezetszakember-ellátottsága, programozási képessége jó, illetve továbbfejleszhető lenne a soron következő fejlesztések tervezéséhez. Más területi jellegű fejlesztési szervezet nem működik a járásban.			alkalmasságának fejlesztése erőforrásokkal való ellátás és hatáskör, felelősség révén
-befektetések fogadására potenciálisan alkalmas földingatlanok	A járás fejlesztésre, ipartelepítésre alkalmas ingatlanai nem kerültek felmérésre és befektetésre való előkészítésre a területi tervezés és gazdaságfejlesztő szervezet hiánya következtében. Enying város iparterület létrehozását tervezi mintegy 11,5ha nagyságrendű saját tulajdonú ingatlanon.	+	Igen	Az enyingi iparterület-tervezet elegendő kiindulópontot jelenthet járási szinten is az iparfejlesztéshez. Felmérés hiányában nem ítéltető meg, hogy milyen mennyiségű és területi elhelyezkedésű ingatlan áll potenciálisan rendelkezésre. A gazdaságfejlesztés egyik elsődleges feladata a fejlesztésekhez potenciális helyszínek és azok tulajdoni viszonyainak felmérése.
- Befektetések fogadását szolgáló üzleti infrastruktúra	Nincs előkészítve érdemleges üzleti infrastruktúra, a járás települései mindaddig nem nyújtottak be pályázatot ipari parki, iparilgisztikai célú ingatlanfejlesztések megvalósítása céljából. Enying tervezi iparterület fejlesztését szolgáló pályázat benyújtását.	+	Nem	Pillanatnyilag nem állnak rendelkezésre. Pótlás szükséges.
o Tudományos, innovációs intézmények	Nem működik tudományos, innovációs jellegű tevékenységet végző szervezet a járásban.	—	Nem	Nincsenek meg a feltételek, pótlásuk nem reális.
- Természeti és épített környezeti erőforrások, rekreációs terek	Az ipari termelés alacsony aránya, a meghatározó mezőgazdasági termelés miatt a természeti környezet állapota jónak mondható.	++	részben	A Balaton közelségére, a megőrzött természeti környezetre, sajátos (uradalmak, történelmi, irodalmi, építészeti hagyományok) térségi adottságokra épülő fenntartható fejlesztés elindítása, amely a települések rekreációs funkcióinak erősítése mellett a turizmus

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
				élénkítéséhez is hozzájárulnak.
o Természeti és épített környezet – agrár, turisztikai, élethező, identitási szempontból	Az épített környezet viszonylag kedvező potenciálokat tartogat turizmusfejlesztési szempontból. A turizmus önmagában is fejlesztendő a működő és a potenciális vonzerő-elemek turisztikai terméké váló fejlesztése révén, a Balaton közelsége ezt a lehetőséget erősíti. Az agrárkörnyezet a térség erőssége, potenciálisan a legjelentősebb fejlesztési tartalékot jelenti, ehhez azonban horizontálisan és vertikálisan is a termékskála bővítésére, a hozzáadott érték-arány és a foglalkoztatási képesség növelése szükséges. A természeti környezet turisztikai és lakókönyezeti szempontból is egyik fontos vonzerőtényezője a térségnek. A járás településeinek többsége esetén erős a települési identitás. Enyingen ez a helyzet kevésbé jellemző.	++	részben	A környezeti adottságok jók, de az elemek fejlesztési koncepciókba, programokba, projektekbe való integrálását meg kell oldani
o Földrajzi, logisztikai elhelyezkedés	A járás földrajzi, logisztikai elhelyezkedése első megközelítésben jó. Részletesebb megközelítésben a fejlett térségek, autópálya, a Balaton közelsége erősebb elszívó, mint fejlesztő hatást gyakorol a járásra. Az M8 megépülése az egész Dél-Fejér térség számára fontos, azonban annak átadásáig érdemes kidolgozni azokat a specifikus fejlesztési programokat, amelyek révén az érintett járások agrár- és iparfejlesztési, turisztikai, lakóhelyi vonzereje növelhető, és előnyös feltételeket tartalmaz a versenyterületekkel szemben. A programokat projekt szintig szükséges kidolgozni. Ennek célja az, hogy az M8 megépülése ne további erőforrás-elszívárgást, hanem erőforrás-vonzást jelentsen.	++	részben	Térségi szemléletű gazdaságfejlesztési, társadalomfejlesztési és ezekhez kapcsolódó marketing- PR programok kidolgozása indokolt, a szervezeti, pénzügyi és partnerségi feltételeket is tartalmazó részletességgel.
o Ásványkincsek, megújuló energiaforrások	A járás ásványkincsekben szegény. A legjelentősebb megújuló energiaforrások a szélenergia, a napenergia és a szántóföldi növénytermesztésből származó biomassza.	+	részben	A megújuló energiaforrások kiaknázása jelentős tartalékot jelent. A tartalékok kiaknázását a fejlesztési programok kidolgozása során energia-ellátási és ágazati kitorési irány szempontjából is célnak kell tekinteni.
•Kultúra, örökség	A járás műemlékek és régészeti lelőhelyek szempontjából nem tartozik a gazdag tájak közé, azonban a Balaton közelségét tekintve a meglévő értékek – megfelelő turisztikai	++	részben	A műemléki, régészeti, természeti, táji értékek, az agrárium, valamint a helyi népesség kulturális

Erőforrás	Jellemzés	Értékelés (az erőforrás erőssége 5-ös skálán)	Kritikus tömeg rendelkezésre áll?	A hiányzó kritikus tömeg létrehozásához potenciálisan megvannak a feltételek?
	termékekbe integráltan történő feltárása, hasznosítása érdemlegesen növelheti a járás turisztikai vonzerejét, egyúttal gazdagítva a Balaton ma még egyoldalú kínálatát. A helyi népesség megőrzött hagyományai, kultúrája is kiaknázható.			hagyományai kedvező kiindulópontot képezhetnek a turisztikai termékfejlesztéshez és a járásnak a balatoni turizmushoz való kapcsolásához. Ebben előrelépést hozhat a kerékpárútvonal hálózat fejlesztése, mely folyamatban van.

7. ábra: Az erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása

3 A JÁRÁS FOGLALKOZTATÁS ÉS GAZDASÁGFEJLESZTÉSI SZÜKSÉGLETEINEK ÉS LEHETŐSÉGEINEK ELEMZÉSE

3.1 Helyzetfeltárás

Térszerkezet specifikumai⁶

Az enyingi járáshoz 9 település tartozik, területe 433 km², lakossága 20.487 fő.

Település	Lakosság (fő)	Terület (km ²)	Rang	2014. december 31.-ig a járás
Dég	2184	47	község	Enyingi
Enying	6777	83	város	Enyingi
Kisláng	2442	53	község	Polgárdi
Lajoskomárom	2226	76	nagyközség	Enyingi
Lepsény	2975	39	nagyközség	Polgárdi
Mátyásdomb	771	35	község	Polgárdi
Mezőkomárom	955	29	község	Enyingi
Mezőszentgyörgy	1305	27	község	Polgárdi
Szabadhídvég	852	44	község	Enyingi

A közép-dunántúli régió megyei jogú városai - Székesfehérvár, Veszprém, Tatabánya és Dunaújváros - népességi mutatók alapján és városi funkciók tekintetében nagyvárosoknak számítanak, de a kedvező földrajzi elhelyezkedés és geopolitikai vonzerő ellenére sem tekinthetők európai léptékben központi szerepkörrel rendelkező városoknak. A kis- és középvárosok közül néhány országosan vagy regionálisan kiemelkedő tematikus gazdasági funkciót hordoz. Pápa (élelmiszeripari és elektronikai vállalkozások, középfokú oktatás központ), Gárdony és Balatonalmádi (idegenforgalom, természeti értékek), Balatonfüred és Tata (idegenforgalom - épített és természeti környezeti értékek), Bicske (logisztika), Esztergom (idegenforgalom, országos egyházi központ, járműgyártás), Komárom (dunai átkelő, fejlődő elektronikai ipar), Mór (borvidéki központ, élénk KKV tevékenység). Dorog, Tatabánya, Ajka, Dunaújváros ipari, bányászati szempontból számított jelentős településnek, de a régióban találhatóak döntően agrárjellegű térségek is. A külső-belső periféria részét alkotó Enying és térsége ide tartozik, így az agrárterületet elkerülte a gazdaságnak arégió nagy részére jellemző dinamizálódása, kimaradt a megyei elmúlt közel két évtizedes fejlődéséből. Az enyingi járás a régió belül a rendkívül kedvezőtlen társadalmi-gazdasági mutatókkal rendelkezik, A járás kedvezményezett járás és fejlesztendő járás a 290/2014. (XI. 26.) kormányrendelet szerint. Az 1992 óta város rangot viselő Enying város, a közigazgatási és ellátási centruma ennek a kedvezőtlen helyzetű járásnak. A járás sajátossága, hogy kis számú települése közül több viszonylag jelentősebb mérettel rendelkezik, és a járáson kívül több erős vonzerővel bíró település található (Siófok, Székesfehérvár), így Enying, mint járásközpont nem működik a térség egyértelmű súlypontjaként, vonzásközpontjaként.

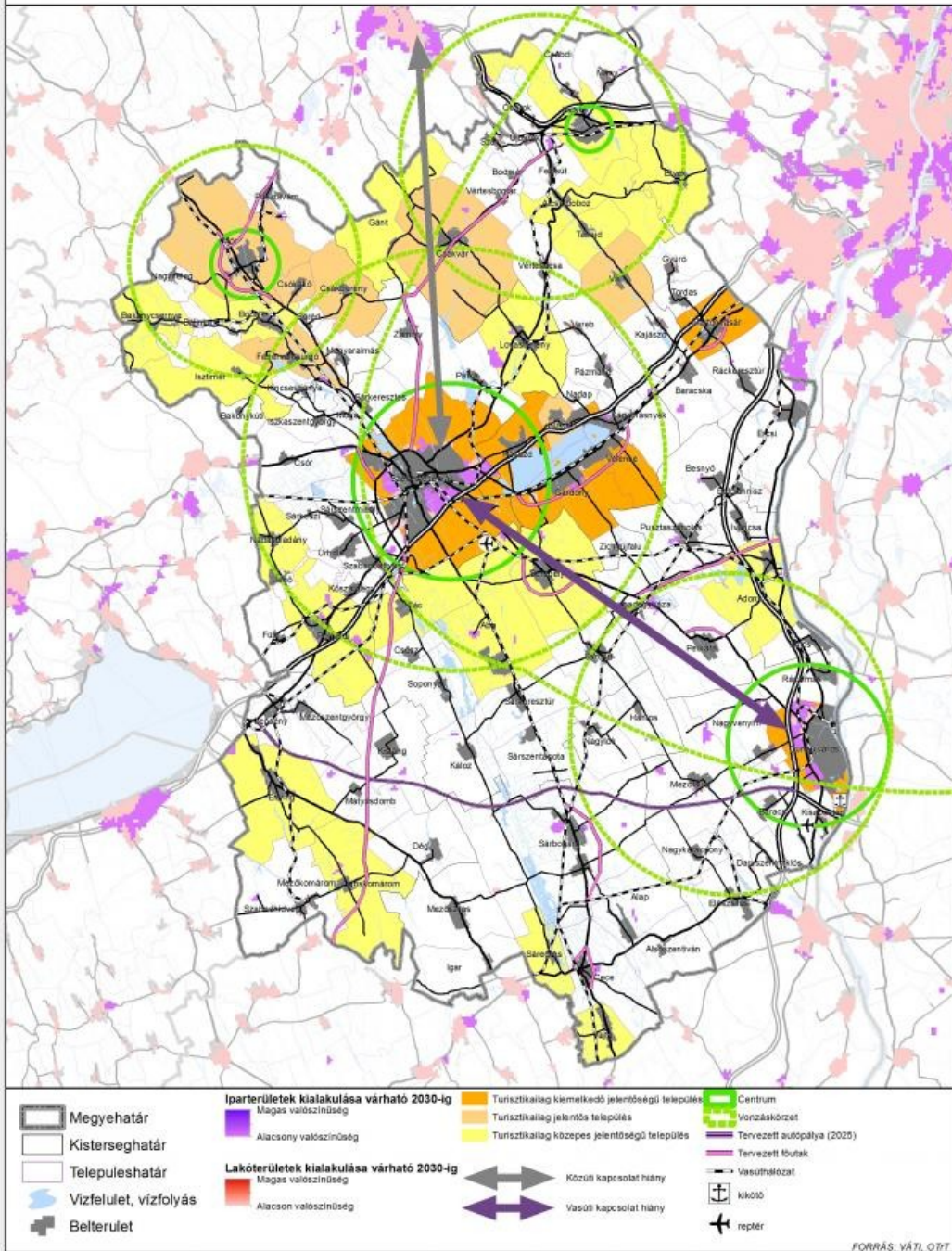
A járás a nagytérségi összefüggéseket illetően kettős megítélés alá eshet. Egyik oldalról közel fekszik azokhoz a zónákhoz, amelyek európai hálózati összefüggések keretében fejlődnek: így a Bécs-Budapest tengely (M1), a Budapest-Trieszt (M7), Budapest – Eszék (M6), Klagenfurt iránya (8-as főút). Potenciálisan az M8 építése is felértékeli a térségi kapcsolatokat. A megépült Pentele híd a térség fontos új kapcsolati elemét jelenti.

⁶ Adatok forrása: REMEK, 2017 július

Ugyanakkor a nagy vonzasközpontok (a járás esetében Budapest, Székesfehérvár, a Velencei tó környéke, Dunaújváros, Balaton) fejlesztő hatása nem sugárzik ki a járásra. A főváros közelsége, túlsúlyos vonzereje a közbenső területek fejlesztését segít elő, az ezen a gravitációs téren már kívül eső térségekre nem képes kisugárzó hatást gyakorolni, inkább erőforrás-vonzó és elszívó hatása érvényesül. Székesfehérvár dinamikus fejlődése ellenére történelmileg nem tudott eléggé függetlenedni és nagyterületi, régiós fejlődési központtá válni.

Ebből adódóan az Enyingi járás megyén belüli helyzete periférikus, és a szomszédos járások egy része is fejlesztendő, illetve komplex programmal fejlesztendő, strukturális válsággal küzdő terület. Az Enyingi, a Sárbogárdi, a Tamási és a Tabi járások összefüggő depressziós térséget alkotnak. Egységes fejlesztési program megfogalmazása és megvalósítása révén lenne lehetőség arra, hogy az érintett terület települései felvegyék a környezet fejlődési tempóját. A két érintett Dél-Fejér járás fejlődését a megyén belüli fejlesztési programmal is csatlakoztatni lehetne a térséget három oldalról közre záró fejlődő területekhez.

A Fejér Megyei Területfejlesztési Konceptióban (2014) megyei szinten beazonosításra kerültek azok a területek, ahol 2030-ig várhatóan jelentősebb ipartelepítéssel kell számolni. A Enyingi járást vizsgálva a koncepció mérvadó, a település vagy a járás fejlődését érdemben meghatározó potenciális iparterülettel, annak ellenére sem számol, hogy a megépülő M8-as várhatóan jelentős mértékben felértékeli majda térség egy részét (Lepsény, Lajoskomárom térsége).

8. ábra: Fejlesztési területek Fejér megye Területfejlesztési Koncepciójában

9. ábra: Depressziós térség Fejér megye déli peremén és szomszédságában

A megye déli területei történelmi összefüggésben is magukban hordozzák a periférikus jelleget. Az 1950. évi megyerendezésig az enyingi, abai, sárbogárdi területek nem tartoztak Fejér megyéhez, ami gátja volt a megyei kohézió későbbi kialakulásának. A Sárbogárdi és Enyingi kistérségek társadalmi-gazdasági elmaradottsága többek között a terület hagyományosan mezőgazdasági szerepével is összefügg, mivel az agrárium munkaerőigénye az elmúlt évtizedek alatt drasztikusan lecsökkent. A szocializmus alatti néhány évtizedét kivéve, amikor a felszabaduló munkaerő hasznosítása érdekében ipartelepítésre és a melléküzemágak létesítésére, az agrártermékek feldolgozására került sor, nem zajlott le egy tartós gazdasági szerkezet-átalakítási folyamat, amelynek keretében a gazdasági súlypontok az új húzóágazatok irányában fejlődtek volna tovább (elektronika, autóipar, műszeripar, környezetipar stb.). Erre ugyan az infrastrukturális és a munkaerő-feltételek is adottak voltak, azonban az abban az időben nagyságrendi megtakarításokra és költségcsökkentésre törekvő iparfejlesztés az új infrastruktúrával ellátott és a legelőnyösebb logisztikai pozícióban lévő új ipari parkokra irányult. A rendszerváltás során bekövetkezett szervezet-felbomlások után a fejlődés már a Budapest- és autópálya-centrikus vonzásterre koncentrálnak, figyelmen kívül hagyva a területfejlesztési szempontokat. Ennek a folyamatnak a következménye a lakosság elvándorlása, amely egyúttal egy munkaerő-minőségi „kilúgozódást” is jelent, hiszen az új követelményeknek megfelelni képes, képzett és kompetens munkaerő találta meg a helyét elsősorban az új feltételrendszerben.

Megközelítés

Enying, a járásközpont Budapesttől 98 km-re, Székesfehérvártól 40 km-re, Siófoktól 20 km-re Dunaúvárostól közel 65 km-re helyezkedik el. A régió közlekedési hálózatába a jó minőségű 64-es számú másodrendű főút kapcsolja be, mely Észak felé a székesfehérvári megyeszékhellyel, míg dél irányban Simontornyával/Szekszárdal biztosítja az összeköttetést.

A 64-es főút a 61-es (Dunaföldvár - Kaposvár-Nagykanizsa, a Dél Dunántúli régió egyik legmeghatározóbb útvonala) és a 7-es főutakat köti össze.Érdemes megemlíteni az M7 autópályák közelségét, melyek a nagy távolságokra való szállítás lehetőségét javítják. A vasúti közlekedést tekintve a járás kétarcú, míg északi részén országos és nemzetközi fővasútvonal fut, a déli részén teljes mértékben megszűnt a vasúti közlekedés. Enyingnek, a központnak sincs vasúti személyszállítást tekintve kapcsolata, csak eseti teherforgalom él.

A járáson belüli közlekedési lehetőségek vizsgálata ennél kedvezőtlenebb helyzetet tár fel. A természetföldrajzi adottságok, a Mezőföldre jellemző településszerkezeti fejlődés, társadalmi-gazdasági körülmények, infrastrukturális feltételek miatt a járásban lévő települések között a tömegközlekedés nehézkes, a járás, főként annak az északi része Székesfehérvár központú.

A járás délnyugati területén lévő falvakból, pl. Szabadhidvég, igen nehezen érhető el Enying, Siófok vagy Székesfehérvár, e tekintetben különösen a járás a déli települései vannak hátrányos helyzetben, mivel ezekből a nagy központok irányába történő ingázás esetén is extrém hosszú utazási idővel és magas költségekkel kénytelenek a lakosok szembenézni.

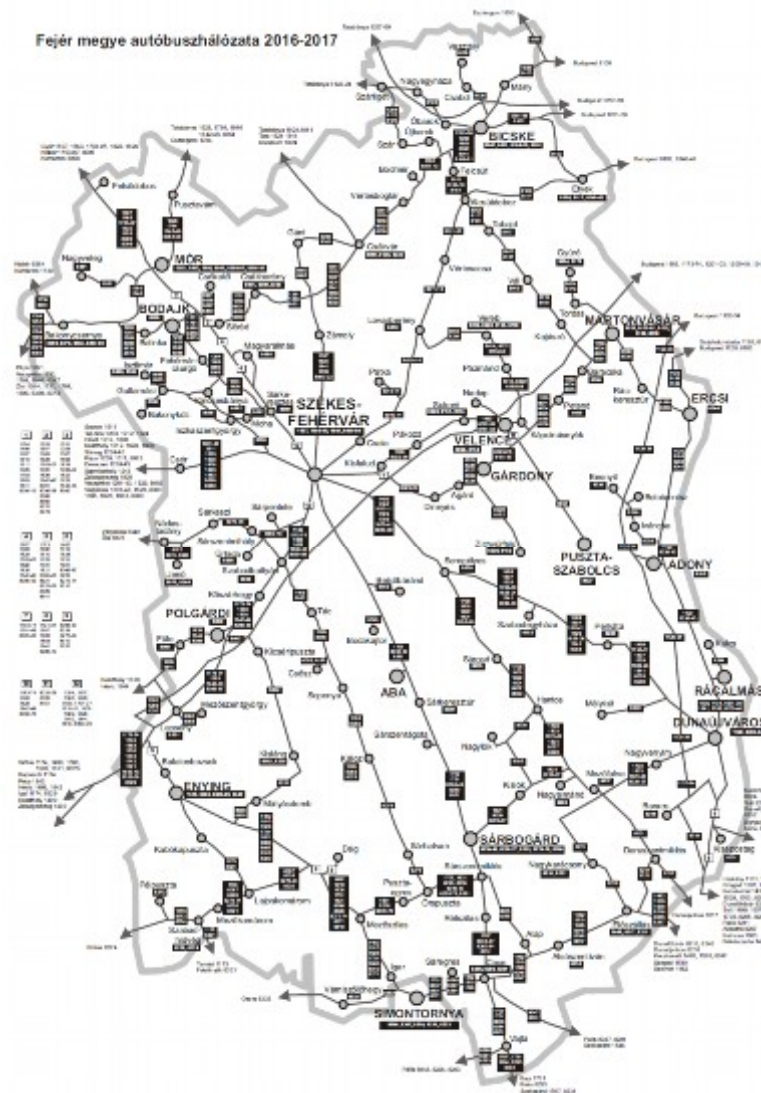
A közeli Siófokkal való közlekedési kapcsolat nem túl intenzív, a járatok közel fele a 7-es főút mentén fekvő Enyingtől és Siófoktól is azonos távolságra lévő Alsótekeresen áll meg, így érinti Enyinget, a városba azonban nem megy be.

A járás egyes településeinek közlekedési viszonyai

Induló	Érkező	Távolság (km)	Menetidő (perc)	Járatok száma (db)	Megjegyzés
Enying	Székesfehérvár	35	40- 70	30-35	Többnyire nincs átszállás.
Enying	Mezőszentgyörgy	15	20-30	10-12, hétvégén 3-4	Hétvégén elsősorban délután érhető el Enying.
Enying	Lepsény	10	15-20	24-25	Este kilencig van közlekedés.
Enying	Mezőkomárom	16	25-40	9-11	
Enying	Lajoskomárom	12	12-29	10	Hétköznap az utolsó busz 18:07 kor indul Enyingről, Lajoskomáromból Enyingre 16.52-kor.
Enying	Szabadhidvég	18	25-50	11	
Mezőszentgyörgy	Székesfehérvár		40- 70	16, 4-5	A járatok fele esetében átszállással érhető el a megyeszékhely.
Lepsény	Székesfehérvár	28	25-30	38-40	
Enying	Siófok	20	30	15-19	A járatok közel fele Alsótekerest érinti.
Szabadhidvég	Székesfehérvár	55	80-120	15	A járatok fele esetében átszállással érhető el a megyeszékhely.
Lajoskomárom	Székesfehérvár	50	80-120	12	Az utolsó busz Székesfehérvárról 17.20 kor indul.

Induló	Érkező	Távolság (km)	Menetidő (perc)	Járatok száma (db)	Megjegyzés
Szabadhídvég	Siófok	27,5	30-70	7	A járatok fele esetében átszállással érhető el a Siófok, pl. reggel hat órára nem lehet csak a Siófoki vasútállomásra lehet odaérni.

A járásban nincs más szervezett közlekedési lehetőség, az önkormányzatok, vagy esetleg egyéb szervezetek tulajdonában lévő gépjárművek használatasincs összehangolva. A fenti hiányokat támasztja alá az alábbi térkép is, amelyen jól látható a megyére jellemző sugaras szerkezet, a keresztirányú kapcsolatok hiánya. Ennek természetesen oka a vonalas infrastruktúra, a közúthálózat fejletlensége is.

10. ábra Összefutó párhuzamos tömegközlekedési útvonalak keresztirányú kapcsolatok nélkül⁷

⁷ Forrás: www.knykk.hu/index.php/helykoezi-menetrendek/fejér-megyében

A Fejér megyei településrendezési tervben a járást érintő legfontosabb tervezett alsóbbrendű utak a következők:

- Enying – Balatonszabadi (Somogy megye),
- Mezőszentgyörgy (7. sz. főút) – Kisláng,
- Csósz – 6301. j. mellékút (Kisláng),
- Kisláng – Mátyásdomb,
- Szabadhídvég – Ádánd (Somogy megye),
- Lajoskomárom – Ozora (Tolna megye),
- Dég – Sárbogárd

Az utak egy része a szomszédos járásokkal való jobb közlekedési kapcsolat megteremtését célozza, oldva a térség településeinek zártságán.

Környezeti és kulturális adottságok

Az enyingi járás a Mezőföldön fekszik, földrajzilag az Alföld nagytáj része, a járásban található településeket a Mezőföld nagytájon belül több kistájhoz lehet sorolni:

- Kálóz-Igari löszhát: Lepsény, Mezőszentgyörgy, Dég, Kisláng, Mátyásdomb, Lajoskomárom
- Enyingi hát: Enying
- Sárrét: Mezőkomárom
- Kelet- Külső-Somogy: Szabadhídvég térsége

Az első három kistáj a Nyugat-Mezőföldhöz tartozik, amely a Balaton keleti medencéjét körülfogó és attól a Sárvízig terjedő vidék a Sióig bezárólag. Nyugat-Mezőföld mintegy 50-60 m-rel van a Balaton szintje felett, a magasabbra kiemelt tábladarabjai a Balaton mentén észak-keleti irányban húzódnak. Az Enyingi hát a Balaton partján magas parttal végződik (Balatonvilágos), ezt a részt geomorfológiailag a tavi abrúzió és a csuszamlások is formálták. A Nyugat-Mezőföld középső része alacsony sík tábla, amelyet minden oldalról magasabb löszhátak fognak közre. Felszínét rácsos völgyhálózat és löszformák tagolják. A Sárrét vidéke új pleisztocén és óholocén süllyedék, hordalékkúpteraszokkal, réti mészkővel és tőzeggel.

A térség éghajlata átmeneti- a kis-alföldi nedvesebb és az alföldi jóval szárazabb éghajlat között, területén két nagyobb éghajlati körzet, a meleg és a mérsékelt meleg

találkozik, összességében elmondható, hogy a mérsékelt száraz területekhez tartozik. Jellemző a bőséges napsütés (évi összege: 2000 óra), valamint a magas nyári középhőmérsékleti értékek (július középhőmérséklete: 21°C), a csapadék évi mennyiségi 600 mm körüli, az évi középhőmérséklet: 10-11°C.

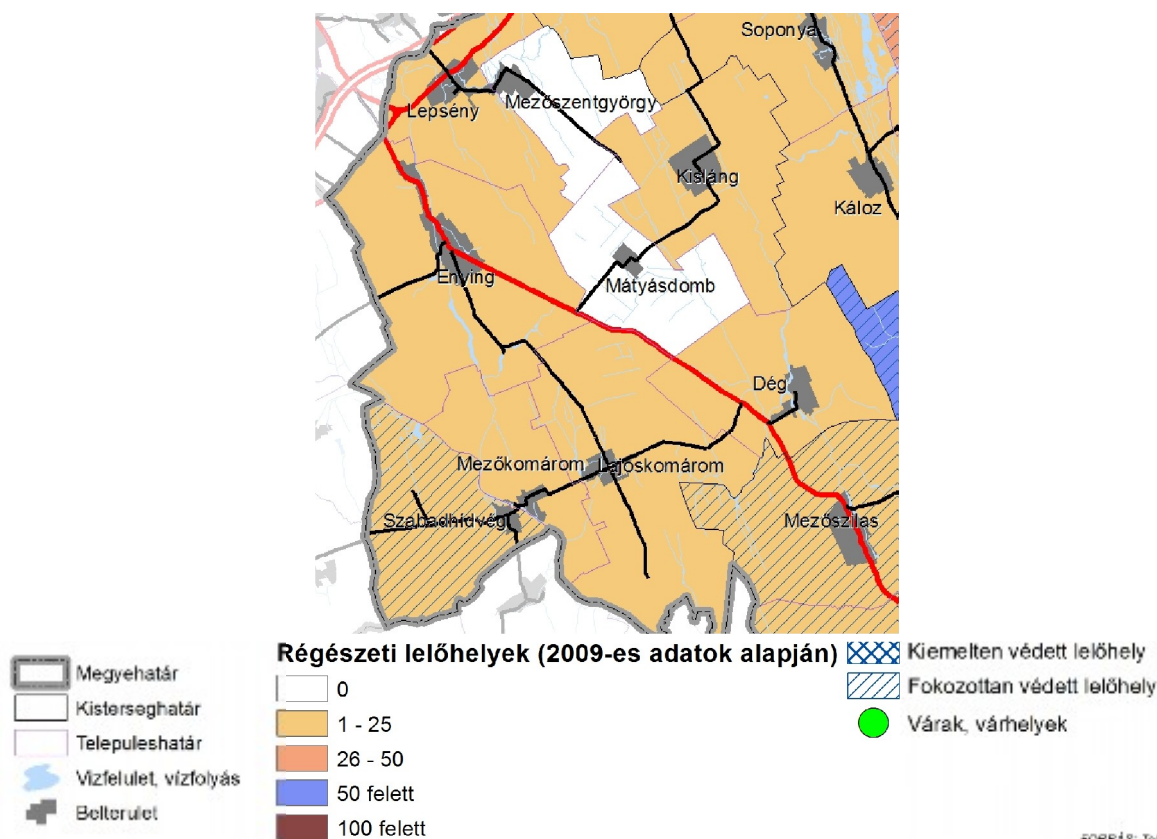
A térség talajtípusai a mezőségi talajok – a mészlepedékes csernozjom és a réti csernozjom. A fő talajképző kőzet a terület jellegéből adódóan a lösz. Az említett talajtípusok jó termőképessége alakítja át a terület arculatát mezőgazdasági kultúrtájjá. A terület szántóföldi hasznosítása meghaladja a 70%-ot, ezzel párhuzamosan viszont az erődterületek aránya alig éri el a járásban a 10%-ot. A legjelentősebb erdőterületek Dég környékén, Mezőkomárom-Szabadhídvég térségében találhatóak.

A természeti értékek közé sorolható a Lajoskomáromi Békamocsár tanösvény és a dégi erdő, mely közel 200 hektáron, ősfás növényzetével őrzi leginkább az egykor volt mezőföldi természetes erdők jellemzőit. A térség flórája, faunája az alföldihez - alföld flóraidék, dunavidéki flórajárás) hasonló, nem jellemzőek a növényzeti ritkaságok, endemikus fajok. A nagyarányú mezőgazdasági hasznosítás és a szántóföldi növénytermesztés miatt a természetes állatvilág és vadállomány csökken.

A megújuló energiaforrások közül a térségben elérhető a szél-, a nap-, valamint a geotermikus energia is. Erre jó példa lenne a Lajoskomáromi termálkincs hasznosítása.

A járás régészeti lelőhelyei

Klasszikus történelmi, régészeti emlékek a járás területén meglehetősen alacsony számban találhatóak.

FORRÁS: TWR, ENNYI

11. ábra: Régészeti lelőhelyek az Enyingi járásban

A járásban a következő épületek állnak jelentősebb műemléki védelem alatt:

Település	Funkció
Enying	Batthyány-kastély és parkja
Enying	Uradalmi épület
Enying	R. k. templom (Nepomuki Szent János)
Lepsény	Nádasdy-kúria
Lepsény	Purgly-kúria
Mezőszentgyörgy	Református templom
Mezőszentgyörgy	Zsidó temető
Mezőkomárom	R.k templom
Mezőkomárom	Lakóház
Szabadhídvég	Református templom
Dég	Festetics-kastély és történelmi kertje
Dég	Hollandi-ház
Dég	Festetics-kúria és gazdatiszti ház
Dég	Üvegház és dézsmapincék
Dég	Borpince
Dég	R. k. templom (Szent Anna)
Dég	R. k. plébániaház
Mátyásdomb-Feketepusztá	Lonkai Kastély

2. táblázat: Műemlékek az Enyingi járásban, Forrás: műemlékem.hu

A térség természetföldrajzi adottságai, viszonyai a történelmi múlt (II. világháború pusztításai, nagybirtok-rendszer, uradalmi falvak) miatt egyes településeken szinte alig van építészeti emlék (pl. Mátyásdomb-amely egy korábbi uradalom fejlesztése révén csak az 1940/50-es évek fordulója óta önálló település), csak néhány helyi védelem alatt álló épület, kopjafa, síremlék található. Jelentősebb, turisztikailag is értékes és hasznosítható műemlék-együttes Dégen található, amelyet ezekben az esztendőben (2015-2017) központi, állami forrásból újítanak fel. Különlegesség az enyingi kastélyépület és a lajoskomáromi pincesor is.

A települések külterületén található majorok, puszták, mezőgazdasági birtokközpontok, külterületi lakott helyek esetében a történetileg kialakult szerkezetek és épületállomány és zöldfelületi elemek, egyedi tájértékek megtartására és az eredeti, mezőgazdasághoz kapcsolódó funkciókra való felhasználásra kell törekedni.

Összegezve megállapítható, hogy a járásban az országosan védett műemlékei közül a Dégi kastély jelenik meg turisztikai vonzerőként, emellett jelentős hasznosítható vonzerő lehetne a lajoskomáromi termálkincs, a Kabóka-pusztá, Sárpusztá-i lovassport hagyományai, a Lajoskomáromi pincesor. Kabóka-pusztá turisztikai fejlesztése az elmúlt években elindult, erre alapozva Szabadhídvéget, Mezőszentgyörgyöt bekapcsolva lovaglás mellett egyéb pl. aktív turisztikai

A térség kiemelkedő jelentőségű - pl.: a mohácsi busójáráshoz hasonló nagyságrendű - hagyománnyal, hagyományos rendezvénnyel nem rendelkezik. Az identitás erősítésében, a népesség megőrzésében azonban jelentős szerepet játszanak a járásban szervezett programok, rendezvények, amelyek közül a legjelentősebbek a következők:

- Dégi Medvehagyma és Helyi Termék Fesztivál,
- Lajoskomáromi Pincefesztivál
- Szabadhídvégen és Mezőszentgyörgyön megrendezett C kategóriás kettesfogathajtó versenyek
- Pünkösdi királyválasztás (Kisláng, Mezőszentgyörgy)
- Szentgyörgy-Napok (kárpát-medencei)

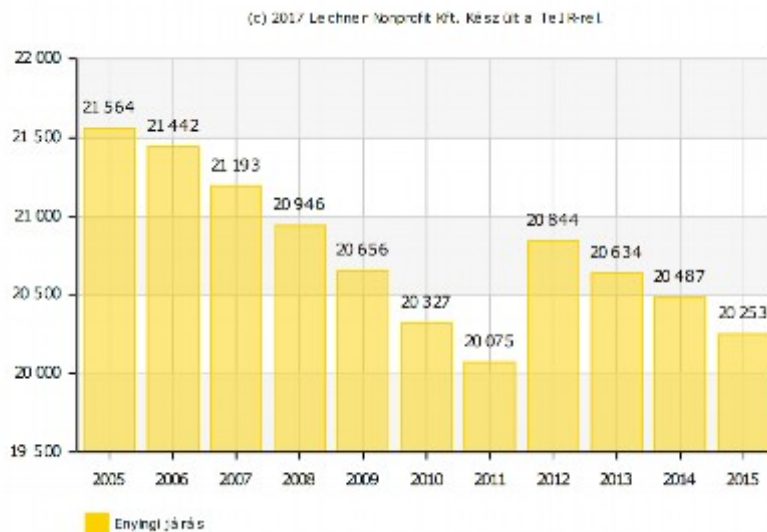
- Vitéz Szentgyörgyi-Dezső napok
- Enyingi napok
- Eötvös Károly napok- Mezőszentgyörgy
- Májusfa kitáncolás
- Kolbásztöltő fesztivál - Kisláng
- VIII. Lyukas Fazék Fesztivál és Falunap, Lepsény

A fentiekén túl szinte minden településen van évente falunap, megrendezésre kerülnek egyházi ünnepekhez kapcsolódóan húsvéti programok, falukarácsonyok, adventi vásárok, de a településeken ugyanúgy megemlékeznek a jeles történelmi eseményekről is. A mezőgazdasághoz kapcsolódóan a szüreti fesztiválok, kenyérszenteléshez kapcsolódó ünnepek is megrendezésre kerülnek. A térség kulturális és irodalmi hagyományainak (Illyés Gyula, Lázás Ervin, Németh László, Eötvös Károly) kiemelt őrzője a mezőszentgyörgyi MASZK - amatőr színjátszó egyesület - amely a járás számos településén rendez rendszeresen előadást, felolvasóestet, kabarét. A rendezvények jellegéből, tematikájából is látható, hogy a térségben meghatározó szerepe volt illetve van a mezőgazdaságnak, illetve az ahhoz kapcsolódó lovassportnak is.

Humán erőforrás

Demográfia

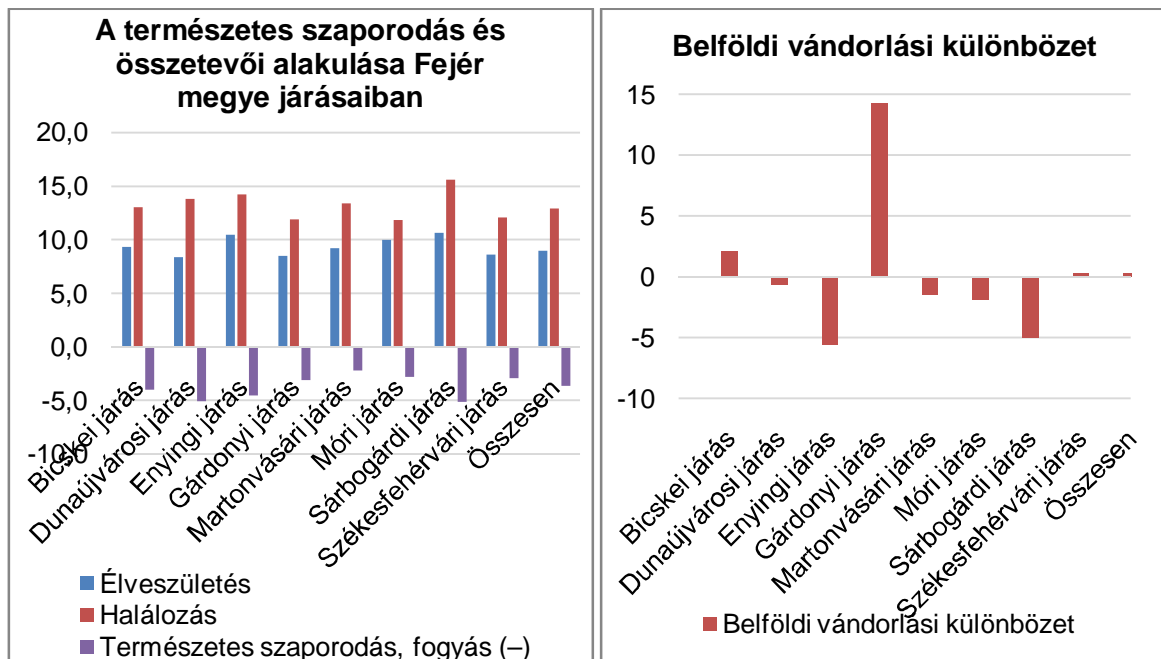
A járás lakónépessége erőteljesen csökkenő tendenciájú.

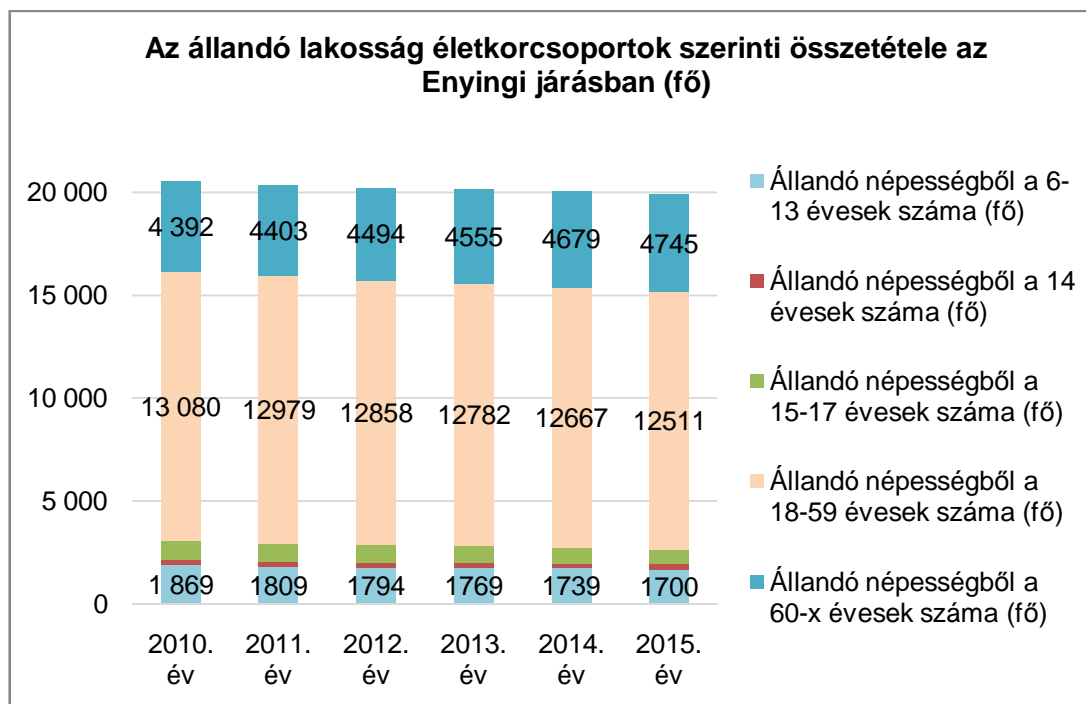
12. ábra: Az Enyingi járás lakónépességének alakulása

A járás a megyében a második legalacsonyabb népsűrűségű (46,8 fő/km²), a települések átlagos lakosság száma szintén a második legalacsonyabb.

A természetes szaporodás alkotóelemei közül az élveszületések és a halálozások száma egyaránt a magasak közé tartozik, melyek eredőjeként a természetes szaporodási ráta az egyik legalacsonyabb a megyében. A megye legnegatívabb vándorlási különbözetével rendelkezik a járás.

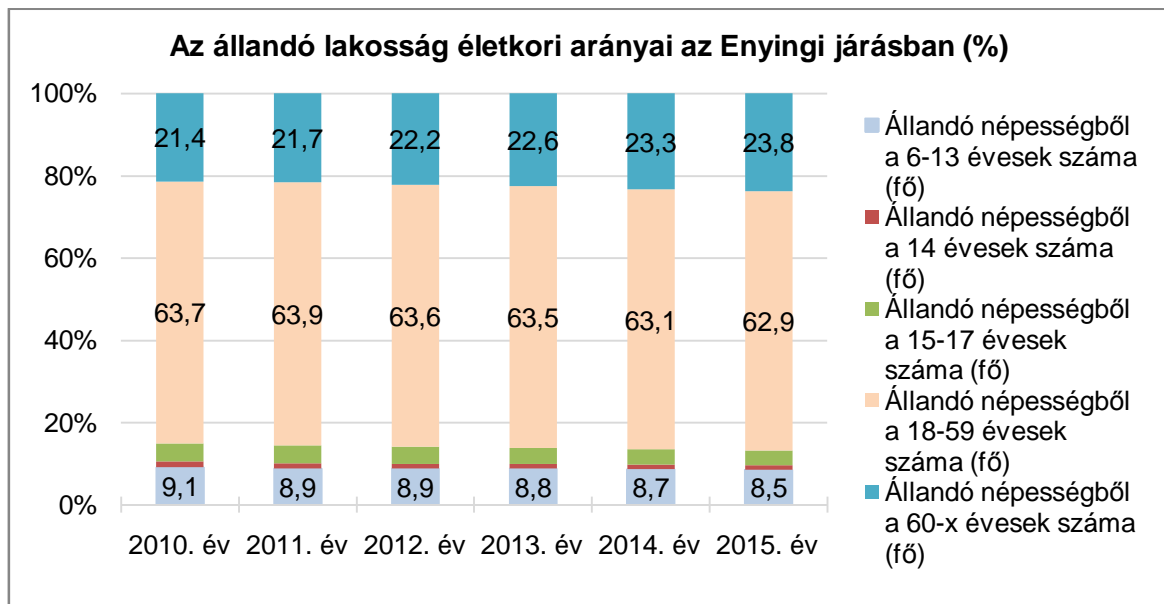

13. ábra: A népességet befolyásoló tényezők alakulása

14. ábra Az állandó lakosság életkorcsoportok szerinti összetétele az Enyingi járásban (fő)

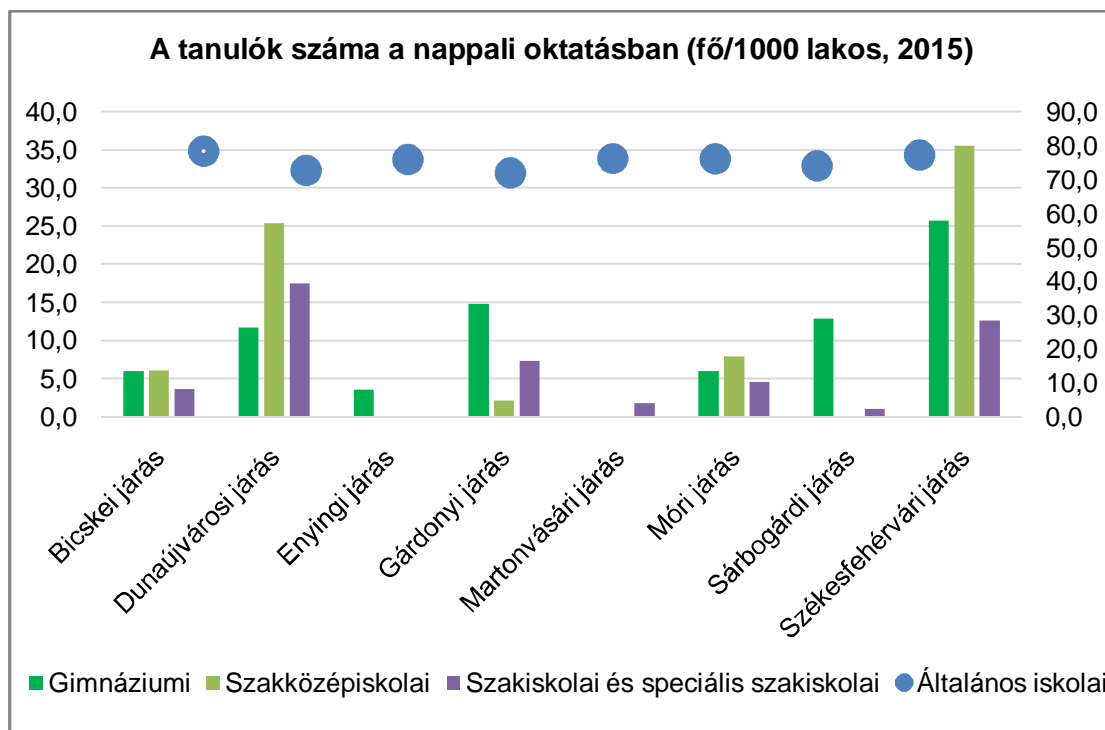
A csökkenő lakosságon belül az öregedés a jellemző. A fiatal és a munkaképes korosztályokba tartozók száma csökken, míg a 60 feletti népesség száma nő, ami részben abból adódik, hogy lecsökkent a születések száma, részben abból, hogy az ötvenes években született magasabb számú korosztályok („Ratkó” korosztály) folyamatosan átlépnek a 60 év feletti korcsoportba.

15. ábra: Az állandó lakosság életkori arányai az Enyingi járásban (%)

A korcsoportok létszámadatai az életkori %-os arányokban is visszatükröződnek, a 60 év felettek aránya 2010–2015 közt 2,4%-kal nőtt a fiatalabb korosztályok rovására. Ez a változás a gazdasági aktivitást kedvezőtlenül befolyásolja.

A járás **oktatási struktúrája** kedvezőtlen az 1000 fő lakosra jutó tanulók számának összetétele alapján.

16. ábra: A tanulók száma a nappali oktatásban Fejér megye járásaiban

A gimnáziumi tanulók számát tekintve a járás az utolsó helyen áll, szakközépiskolai, szakiskolai és felsőfokú képzéssel nem rendelkezik. Az Enyingi járáson kívül lényegében minden járásban van valamilyen szakképzés (bár nem mindenhol érdemi súlyú).

Az enyingi gimnázium tanulmányösszetételére jellemző, hogy a tanulók jelentős része bejáró, eszerint az enyingi diákok inkább a számukra elérhető Székesfehérvárt és Siófokot választják, míg a háttértelepülések tanulói számára fizikailag (az utazás időigényét tekintve) csak ez az intézmény érhető el. Ez a tény is azt igazolja, hogy szakképzésre is szükség lenne, hiszen ennek hiányában a háttértelepüléseken számos fiatal képzetlen marad és pályakezdőként potenciális munkanélküli lesz.

Az **egészségi állapot**⁸ tekintetében is a kevésbé fejlett járások mutatnak rosszabb képet: a megyén belül az Enyingi és a Sárbogárdi járás halandósági adatai magasabbak az országos átlagnál, ezen belül is elsősorban a férfiak veszélyeztetettek.

Az alábbi táblázatban az aktív korú (15-64 éves) lakosság vonatkozásában járásonként és nemenként bontva kerülnek feltüntetésre azok a halálokok, melyeknek becsült halálozási kockázata 2009-2013. között folyamatosan szignifikánsan magasabb volt az országosnál. Megfigyelhető, hogy a járások gazdasági fejlettsége és a halálozási kockázat fordított arányosságot mutat.

Járas	Nem	Halálokok, amelyek becsült halálozási kockázata az országosnál folyamatosan szignifikánsan magasabb volt 2009-2013. között, a 15-64 éves lakosság körében
Palgárdi*	férfiak	Rosszindulatú daganatok összesen + Légcső, hörgő és a tüdő rosszindulatú daganata + Vastagbél, végbél rosszindulatú daganatai* + Keringési rendszer betegségei összesen + Szívkoszorúér betegségek + Heveny szívizomelhalás + Légzőrendszer betegségei összesen + Krónikus alsó légúti megbetegedések* + Az egészségügyi szolgáltatáshoz köthető, elkerülhető halálozás # Dohányzással összefüggésbe hozható halálozás ##
	nők	Heveny szívizomelhalás* +
Enyingi	férfiak	Rosszindulatú daganatok összesen + Elsődleges megelőzéssel befolyásolható, elkerülhető halálozás # Keringési rendszer betegségei összesen + Szívkoszorúér betegségek Alkoholos májzsugor és egyéb, az alkoholfogyasztással összefüggésbe hozható halálozás + Az egészségügyi szolgáltatáshoz köthető, elkerülhető halálozás # Dohányzással összefüggésbe hozható halálozás #
	nők	Keringési rendszer betegségei összesen # Dohányzással összefüggésbe hozható halálozás #
Sárbogárdi	férfiak	Rosszindulatú daganatok összesen + Elsődleges megelőzéssel befolyásolható, elkerülhető halálozás # Keringési rendszer betegségei összesen + Heveny szívizomelhalás + Alkoholos májzsugor és egyéb, az alkoholfogyasztással összefüggésbe hozható halálozás + Dohányzással összefüggésbe hozható halálozás #
	nők	Keringési rendszer betegségei összesen +

⁸ Forrás: Fejér megye egészségi állapota 2016 – megyei tisztii főorvosi jelentés

Járás	Nem	Halálokok, amelyek becsült halálozási kockázata az országosnál folyamatosan szignifikánsan magasabb volt 2009-2013. között, a 15-64 éves lakosság körében
Bicskei	férfiak	Rosszindulatú daganatok összesen + Keringési rendszer betegségei összesen # Heveny szívizomelhalás + Az egészségügyi szolgáltatáshoz köthető, elkerülhető halálozás # Alkoholos májzsugor és egyéb, az alkoholfogyasztással összefüggésbe hozható halálozás + Dohányzással összefüggésbe hozható halálozás #
	nők	Heveny szívizomelhalás* +
Móri	férfiak	Emésztőrendszer betegségei összesen + Alkoholos májzsugor és egyéb, az alkoholfogyasztással összefüggésbe hozható halálozás #
	nők	-
Dunaújvárosi	férfiak	Elsődleges megelőzéssel befolyásolható, elkerülhető halálozás #
	nők	Emlő rosszindulatú daganata #
Martonvásári	férfiak	-
	nők	Dohányzással összefüggésbe hozható halálozás #
Gárdonyi	férfiak	-
	nők	-
Székesfehérvári	férfiak	-
	nők	-

* Alacsony esetszám! (5 év alatt összesen <20)

+ korábbi tájékoztató (1) idején is fennállt

a korábbitájékoztató (1) óta emelkedett halálozási arányszám

Polgárdi járás* Megszűnt 2014. 12.31.

Közzolgáltatások

Bölcsődei ellátás

Jelenleg csak a járásközpontban vehető igénybe a bölcsődei szolgáltatás. A Város önkormányzata 30 fős férőhellyel biztosít ellátást az igénybevevők számára. A kihasználtság a beíratott gyermekek számához viszonyítva 95,84%. A bölcsődések között 3 fő a sajátos nevelési igényű gyermek. (Vélhetőleg nagyobb igény lenne a járásban bölcsődei elhelyezésre, ha a fiatal anyák foglalkoztatása magasabb arányú lenne a járásban és kedvezőbbek lennének a közlekedési viszonyok a falvak és Enying között.

A térségben egyéb alternatív gyermekellátás, gyermekmegőrzés játszóház nem működik.

Óvodák

Az önkormányzatok által biztosított közzolgáltatások közül óvodai nevelést valamennyi település tud nyújtani a szolgáltatást igénylő kisgyermekes családok számára, így a szolgáltatáshoz való hozzáférés a településeken belül megoldott. A települések külterületi lakott helyeinek magas száma miatt azonban egyes területekről a települési

óvoda elérése gondot okoz. Ugyanakkor **a családok anyagi helyzete miatt a kisebb településeken a programokhoz és speciális szolgáltatásokhoz való hozzáférés beavatkozást igényel.** Az intézmények fenntartását települési önkormányzatok és önkormányzati társulások biztosítják, csak a lajoskomáromi óvoda egyházi fenntartású (Magyar Evangélikus Egyház). A 2016. évi KIR adatok szerint az enyingi járásban 808 fő óvodás korú gyerek, a konzorciumot alkotó településeken 527 fő óvodás korú kisgyermek veszi igénybe az óvodai szolgáltatást. Az óvodások közötti HH-s gyermekek száma: 51 fő, az összes gyermek 9,6%-a. Az óvodás korúak között HHH-s gyermekek száma: 26 fő. Jelen pályázat célja éppen arra irányul, hogy a HH és HHH gyermekek esélyegyenlőtlenségi feltételrendszerét javítsa.

Település	Max.létszám (fő)
Enying	253
Lepsény	145
Mezőszentgyörgy	70
Lajoskomárom	100
Mezőkomárom	50
Szabadhídvég	39
Kisláng	51
Mátyásdomb	25
Dég	75

3. táblázat: Óvodai férőhely-kapacitás és 2016. októberi létszámadat a településeken

A 2016. évi KIR adatok szerint az enyingi járásban 808 fő óvodás korú gyerek. Az óvodások közötti HH-s gyermekek száma: 61 fő, az összes gyermek 7,5%-a. Az óvodás korúak között HHH-s gyermekek száma: 26 fő.

Közoktatás

Általános iskolák

Két település kivételével önálló általános iskolával rendelkeznek a települések. Mezőkomáromban csak 1-4 osztály működik a Dr. Kovács Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti iskola (Dég) tagiskolaként, Szabadhídvégen már nem működik iskola, Lajoskomáromba járnak a szabadhídvégi tanulók. A járásban a más településről bejáró tanulók aránya alacsonyabb (9,69%) a megyei (25,65%) és az országos (23,11%) átlagoknál.

Település	Intézmények	Fenntartó	Max.létszám (fő)	HH	HHH
Enying	Tinódi Lantos Sebestyén Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Enyingi Református Egyházközség	172	általános iskolás összesen: 52 (11%)	általános iskolás összesen: 11 (2,3%)
	Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános Iskola	Székesfehérvári Tankerületi Központ	292 ált.isk. 79 gimn.	gimnazista összesen 11 (14%)	gimnazista összesen 4 (5%)

Település	Intézmények	Fenntartó	Max.létszám (fő)	HH	HHH
Lepsény	Lepsényi Fekete István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Székesfehérvári Tankerületi Központ	224	1 (0,4%)	4 (1,8%)
Mezőszentgyörgy	Mezőszentgyörgyi Eötvös Károly Általános Iskola	Székesfehérvári Tankerületi Központ	136	24 (17,64%)	19 (14%)
Lajoskomárom	Gesztenyefasori Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Székesfehérvári Tankerületi Központ	234	11 (4,7%)	0
Mezőkomárom	1-4 osztály dr. Kovács Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti iskola (Dég) tagiskolaként		36		
Szabad-hídvég	Nincs iskola, a lajoskomáromi iskolába járnak				
Kisláng	Kislángi Tamási Áron Általános Iskola	Székesfehérvári Tankerületi Központ	94	10	13
Mátyásdomb	Lonkai Ármin Általános Iskola	Székesfehérvári Tankerületi Központ	76	9	10
Dég	Dr. Kovács Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Székesfehérvári Tankerületi Központ	173	26 (15,2%)	18 (10,4%)

Az iskolai ellátást tekintve a járásban pedagógus kapacitáshiány van, ez igaz a járásközpont Enyingre is, ezt jelenleg az oktatás megszervezésével, helyettesítésekkel oldanak meg.

A gyermekek/tanulók fejlődését támogató intézmények, szakszolgálatok humánkapacitása

Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Enyingi Tagintézményének ellátási területe az enyingi járás, a pedagógiai szakszolgálat szakemberhiány miatt a 9 szakfeladat ellátásából jelenleg csak 3 szakfeladat ellátását tudja biztosítani: 1. gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás, 2. fejlesztő nevelés, 3.tankerületi szakértői bizottsági tevékenység (15/2013. (II.26.) EMMI rendelet 11.§ alapján), 4. nevelési tanácsadás, 5. logopédiai ellátás, 6. konduktív pedagógiai ellátás, 7. gyógytestnevelés, 8. iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás, 9. A kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

Település	Nevelési tanácsadás	Tankerületi szakértői bizottsági tevékenység	Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és	összesen	Enying Járás településeiben élő 0-14 éves gyermekek száma	%
Enying	217	90	15	322	1060	30,37
Dég	22	24	1	47	281	16,75
Mátyásdomb	33	22	0	55	116	47,41
Kisláng	37	45	3	85	431	19,72
Lajoskomárom	35	39	1	75	303	24,75
Mezőkomárom	14	7	0	21	104	20,19
Szabadhidvég	15	7	1	23	144	15,97
Lepsény	78	39	1	118	380	31,05
Mezőszentgyörgy	48	30	4	82	254	32,28
összesen:	499	303	26	828	3073	26,94

Forrás: Pedagógiai Szakszolgálat beszámolója, 2016.

Az alábbi adatok azt bizonyítják, hogy a kapacitáshiányokat mielőbb fel kellene számolni, ugyanis az enyingi járás településeiben élő gyerekek majdnem 30%-a szorult szakszerű ellátásra a pedagógiai szakszolgálatnál.

A szolgáltatások iránti igény és létszám nőni fog a kötelező védőnői szűrés bevezetésével.

Az elmúlt években több mint nyolcszorosára nőtt a korai fejlesztésben ellátott gyerekek száma. A korai fejlesztésre váró gyermekek száma a tanév alatt megsokszorozódott és szinte napról napra nő az igény. A 2015/16. tanévben az Enyingi járás területén élő 4-14 éves gyerekek, tanulók 9,8%-a vett részt pedagógiai és pszichológiai vizsgálaton, 16,23%-uk pedig nevelési tanácsadást igényelt.

A járásban egyetlen kis létszámú, fennmaradással küzdő **gimnázium** működik Enying városban. A középiskolás tanulók száma 2016/17-es tanévben 79 fő. A HH-s tanulók 14%-ot, a HHH-s tanulók 5%-ot tesznek ki a tanuló létszámon belül.

A járásban **hiányzik** a járás gazdasági potenciájához illeszkedő **szakképzés**. Jellemzően a megye minden fejlődő járása rendelkezik érdemleges szakképzéssel, míg az elmaradó két déli járásban ez hiányzik, így kevés az esély önálló gazdasági fejlődési folyamatok elindítására.

Amennyiben nem történik beavatkozás, a gimnázium eljelentéktelenedése és megszűnése valószínűsíthető, miközben a további gazdasági és társadalmi fordulathoz a gimnázium megerősítésére és a helyi gazdaság igényeihez igazodó helyi szakképzés elindítására lenne szükség annak érdekében, hogy azok a diákok, akik társadalmi helyzetüknél fogva jelenleg nem jutnak el a városi szakképzési intézményrendszerbe, helyben elérhető szakmaszerzési lehetőség révén perspektívához, a vállalkozások pedig szakképzett munkaerőhöz jussanak. **A választás nem aközött áll fenn, hogy ezek a tanulók Székesfehérváron vagy Enyingen tanuljanak-e, hanem aközött, hogy nem tanulnak tovább, vagy pedig megkapják a továbbtanulás lehetőségét. A társadalom számára úgy vetődik fel a kérdés, hogy ezek a fiatalok hosszú távon eltartókká vagy eltartottakká válnak-e.** Ahhoz, hogy munkaerővé váljanak, a bölcsödétől a középfokú képzési hosszú út vezet, melyet sok tényező befolyásol, azonban a helyben tanulás lehetőségét a középfokig mindenképpen biztosítani szükséges minden járásközpontban, mivel a háttértelepülésekről a megyeszékhelyre való bejutás napi szinten a közlekedési

rendszer gyengeségét és számos család anyagi helyzetét figyelembe véve nem reális A kollégiumi elhelyezés sok gyerek esetén szintén nem reális lehetőség a családi háttér gyengesége miatt.

Mindemellett a pályorientációs tevékenység korai megkezdése, a tanulásra való ösztönzés és az ehhez kapcsolódó rendszeres felvilágosító, érdeklődés-felkeltő, mentori munka ugyancsak szükséges lenne.

Szociális ellátás

Család- és Gyermekjóléti Központ részben járási hatáskörrel, részben helyi (enyingi) alapszolgáltatással működő egység. A központban kapacitáshiány nincs.

A szociális ellátást összefoglalva az előírt alapellátásokon kívül nincs egyéb szociális ellátás, szolgáltatás, pl. közösségi és támogató szolgálat, átmeneti otthon, hajléktalanszálló, utcai szociális munka vagy a külterületek magas száma alapján indokolt tanyagondnokihoz hasonló szolgáltatás. Az érintett településeken szakosított, rehabilitációs és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény sem található.

Település	Szociális alapszolgáltatások					
	étkeztetés	házi segítségnyújtás	jelző-rendszere s házi segítségnyújtás	Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat	idősek nappali ellátása	Idősek otthona
Enying	EESZI	EESZI	EESZI	Enyingi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	EESZI	52
Lepsény	óvoda (Lepsény Önkormányzat)	Polgárdi Gondozási Központ	Polgárdi Gondozási Központ	Polgárdi Családsegítő és gyermekjóléti Szolgálat		
Szabadhídvég	EESZI	EESZI	EESZI	Polgárdi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	nincs	nincs
Mezőszentgyörgy	EESZI	EESZI	EESZI	Polgárdi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	nincs	nincs
Lajoskomárom	EESZI	EESZI	EESZI	Agape Szeretetszolgálat	Agape Szeretet szolgálat	Agape Szeretet szolgálat
Mezőkomárom	EESZI	EESZI	EESZI	Enyingi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	nincs	nincs
Dég	EESZI	EESZI	EESZI	Enyingi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	nincs	nincs
Kisláng	EESZI	EESZI	EESZI	Polgárdi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	nincs	nincs
Mátyásdomb	önk	nincs	nincs	Polgárdi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	nincs	nincs

EESZI: Enyingi Egyesített Szociális Intézmények

A meglévő alapellátás leterheltsége, rendelkezésre álló kapacitásai, anyagi kerete miatt a szervezet által kitűzött célok és feladatok elvégzésére fókuszál, azaz a térség szinten tartása a célja. Plusz, extra, a térség fejlődéséhez generális módon hozzájáruló szolgáltatások bevezetésére kapacitásai, anyagi lehetőségei miatt nincs lehetőség.

Egészségügyi alapellátás

10 fő házi orvos, 1 fő gyermekorvos és 12 fő házi orvosi alapellátáshoz kapcsolódó szakápoló tevékenykedik a járásban. Az Enyingi kistérségben székhellyel rendelkező önálló járóbeteg szakellátó központ, szakrendelő nincs, telephellyel rendelkező fekvő- és járó szakellátást nyújtó kórházi szervezet a Fejér Megyei Szent György Kórház (Székesfehérvár) Enyingi Rendelőintézete. A rendelőintézet 2016. évben került teljeskörűen felújításra, ennek várhatóan pozitív hatása lesz a járás egészségügyi helyzetére, a lakosságra.

A térség egészségügyi ellátásra jellemző, hogy a településen a szakorvosi rendelőintézetet üzemeltető a megyei kórház Székesfehérváron, a legközelebbi kórház a szomszédos megyébe tartozó Siófokon van. A házi orvosi, gyermekorvosi és fogorvosi ellátást feladat-ellátási szerződés keretében minden településen megfelelő szakértelemmel rendelkező orvosi gárda biztosítja. A járásban jelenleg egy házi orvosi praxis betöltetlen, az ellátást helyettesítéssel oldja meg az önkormányzat, ez a praxis várhatóan az idén nyáron kerül betöltésre. Az egészségügyi ellátást szervező, fejlesztő, a szűrőprogramokat, véradásokat szervező szakember jelenleg nincs a járásban.

Védőnői szolgálat

A védőnői feladatellátási területe: közigazgatási területhez kötött védőnői körzet. Munkájuk színtere a családi mikrokörnyezet. Elsősorban az egészségügyi alapellátásban tevékenykednek területi védőnőként vagy iskolai védőnőként. Munkájukat felsőfokú képesítéssel végezhetik. A védőnői munka szakmai felügyeletét az ÁNTSZ-ben dolgozó vezető védőnők végzik. A védőnők beszámolóik szerint egyre több az gyermekek ellátásával, gondozásával kapcsolatos probléma, amely a szülők hiányzó ismereteiből fakad.

Munkaerő piaci szolgáltatások

A humán szolgáltatásokkal kapcsolatban még a munkaerő-piaci szolgáltatások biztosításáról, elérhetőségéről kell beszélnünk. A járásban jelenleg Enyingen működik a megyei kormányhivatalon belül az Enyingi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya (létszám 4-5 fő), amely a térségben élő munkanélküliek számára nyújtanak munkaerő-piaci szolgáltatást. A foglalkoztatási osztályok az álláskereső tanácsadástól a külföldi munkavállalásig számos munkaerő-piaci szolgáltatás nyújtása a feladatuk, azonban a foglalkoztatási osztály mérete, az ügyintézők leterheltsége miatt, az elmúlt években az ilyen jellegű kötelezettségeiknek kevésbé tudtak eleget tenni, elsősorban hatósági, adminisztratív, feladataik teljesítésére fókuszáltak. Ez a közlekedési nehézségek, a megyeszékhely távolsága miatt különösen problematikus.

A térség egészségügyi ellátásra jellemző, hogy a településen a szakorvosi rendelőintézetet üzemeltető a megyei kórház Székesfehérváron, a legközelebbi kórház a szomszédos megyébe tartozó Siófokon van. A házi orvosi, gyermekorvosi és fogorvosi ellátást feladat-ellátási szerződés keretében minden településen megfelelő szakértelemmel rendelkező orvosi gárda biztosítja.

Művelődési házak, könyvtárak

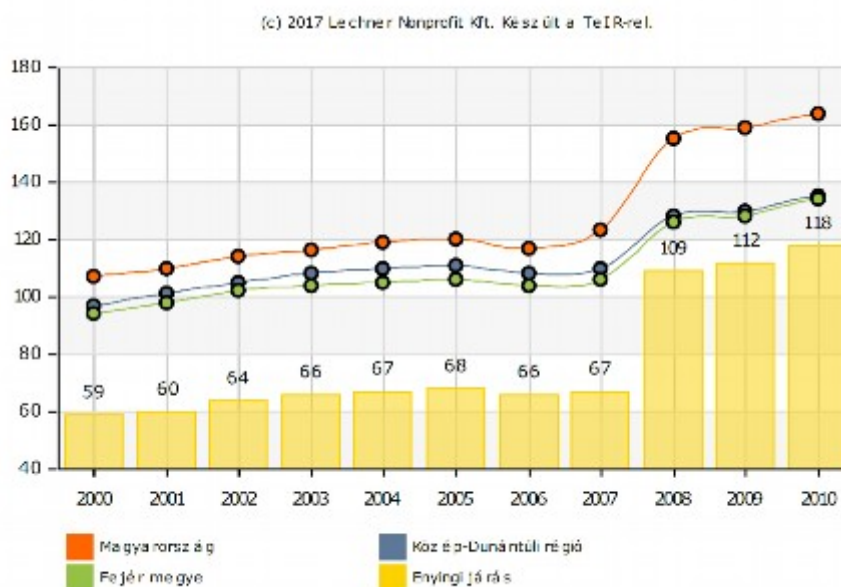
A településeken mindenhol van művelődési ház/könyvtár, amelyek a települések lakossága számára döntően az önkormányzatok és a helyi civil szervezetek anyagi forrásaira támaszkodva biztosítják a közművelődés lehetőségét. A közösségi házakban van lehetőség az internet elérésére, a települések ünnepeinek a megrendezésére,

lakossági fórumokra. Az intézmények kihasználtsága azonban bővíthető, a térség településein nincs felnőttképzés, alkalmanként van csak egy-egy tanfolyam, ami az intézmények napközbeni kihasználtságát növelik. A művelődési házak vagy rész munkaidőben könyvtárral együtt, vagy közfoglalkoztatás illetve önkéntes tevékenység keretében üzemelnek. A települések anyagi helyzete azonban nem teszi lehetővé, hogy plusz, a térség fejlődését elősegítő szolgáltatásokat, kompetenciafejlesztést célzó tréningeket, programokat, képzéseket kínáljanak a településen élőknek. Új szakkörök, klubok indítása is költséges, az önkormányzatok, a települési civil szervezetek ezeket pályázatok felhasználásával próbálják fejleszteni, ez azonban csak a pályázat időszakára szól, fenntartásukra már nincs lehetőségük. A rendszeres programok megújítására sincs humán-erőforrás.

Az önkormányzatok, a települések jó gazdáiként törekszenek arra, hogy a népesség megtartó erőt javítsák, ehhez azonban a településeken **nem állnak rendelkezésre közösség-szervezők, sportszervezők, nincs a járásban a különböző szolgáltatásokat koordináló, új szolgáltatásokat megszervező szakember és térségi egészségfejlesztő sem.**

A gazdaság helyzete

A vállalkozások számának alakulása

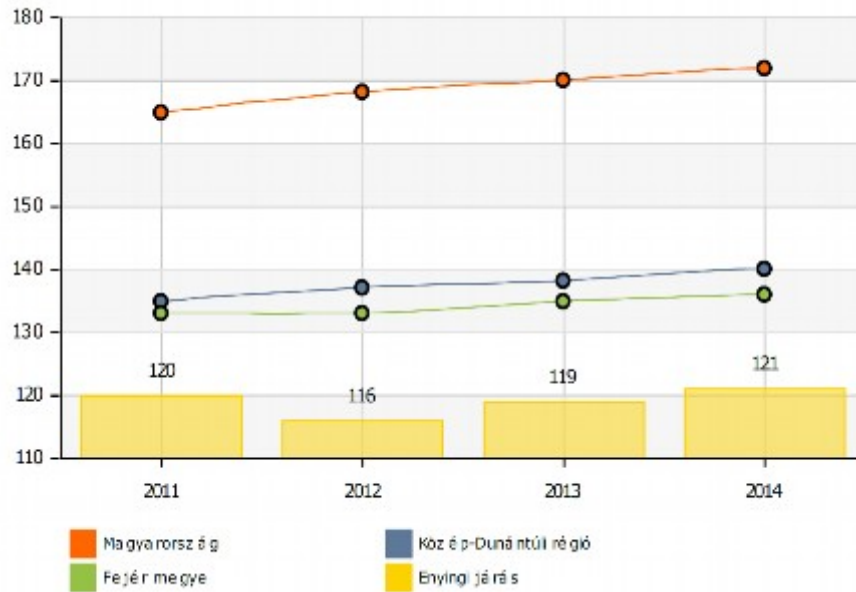

17. ábra: A regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra 2010-ig (db) (Forrás: REMEK)

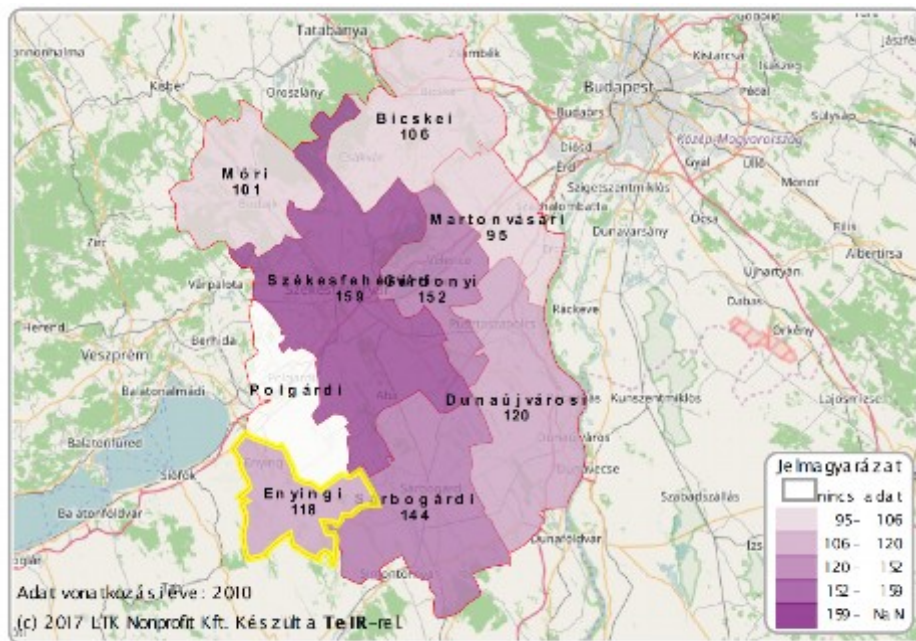
A járás vállalkozási sűrűsége megyei, regionális és országos összehasonlításban egyaránt alacsony.

Amíg a nagyobb területi egységek vállalkozási sűrűsége folyamatosan emelkedik, a járás stagnál, ennek következtében az elmaradási rés nő.

(c) 2017 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

18. ábra: A regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra 2011-től (Forrás: REMEK)

19. ábra: A vállalkozások számának területi különbségei Fejér megyében (regisztrált vállalkozások száma 1000 lakosra, (db) (Forrás: REMEK)

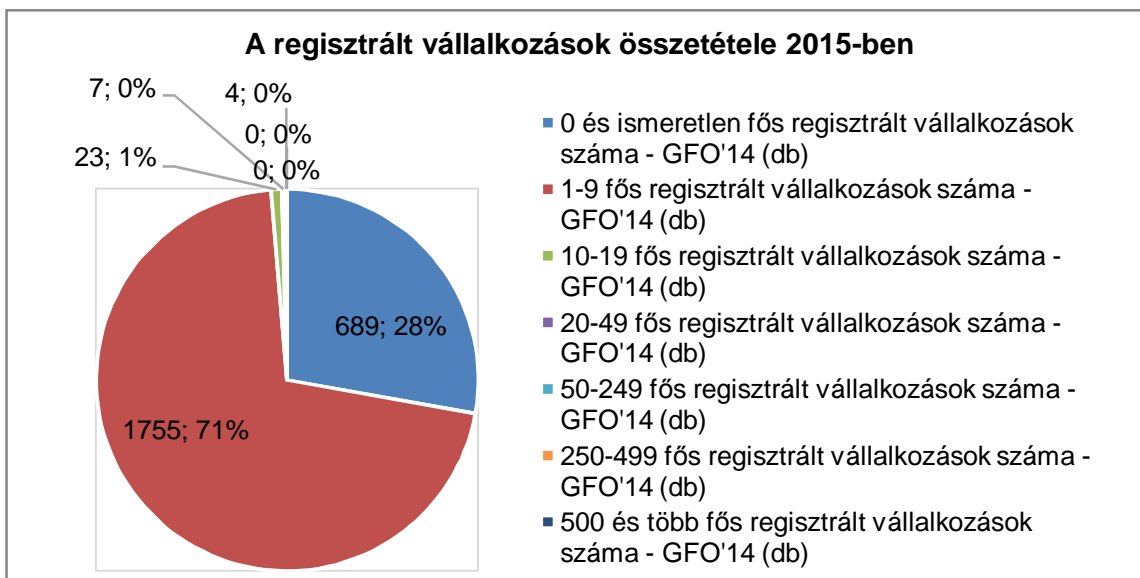
A vállalkozások száma önmagában -bár korrelációban áll azzal- nem határozza meg a fejlettséget, mivel nem tükrözi a vállalkozások méretét, tőkeerejét, gazdasági teljesítményét. A megyén belül több, az Enyinginél fejlettebb járás is van, ahol a vállalkozások száma alacsonyabb. A járásban a vállalkozások számánál nagyobb probléma, hogy átlagos méretük rendkívül kicsi. A 2015-ben regisztrált 2.478 vállalkozásnak csak 16%-a társas vállalkozás, azaz 84%-uk (2.085 db) célja és jellege az önfoglalkoztatás. Közülük is csupán 649-en (az összes egynegyede) dolgoztak főállásban a vállalkozásban.

A regisztrált gazdasági szervezeteknek csak negyede működik ténylegesen.

Nonprofit vállalkozásból kettő regisztrált a KSH 2015-ben, korábban ilyen vállalkozásról nem volt információ.

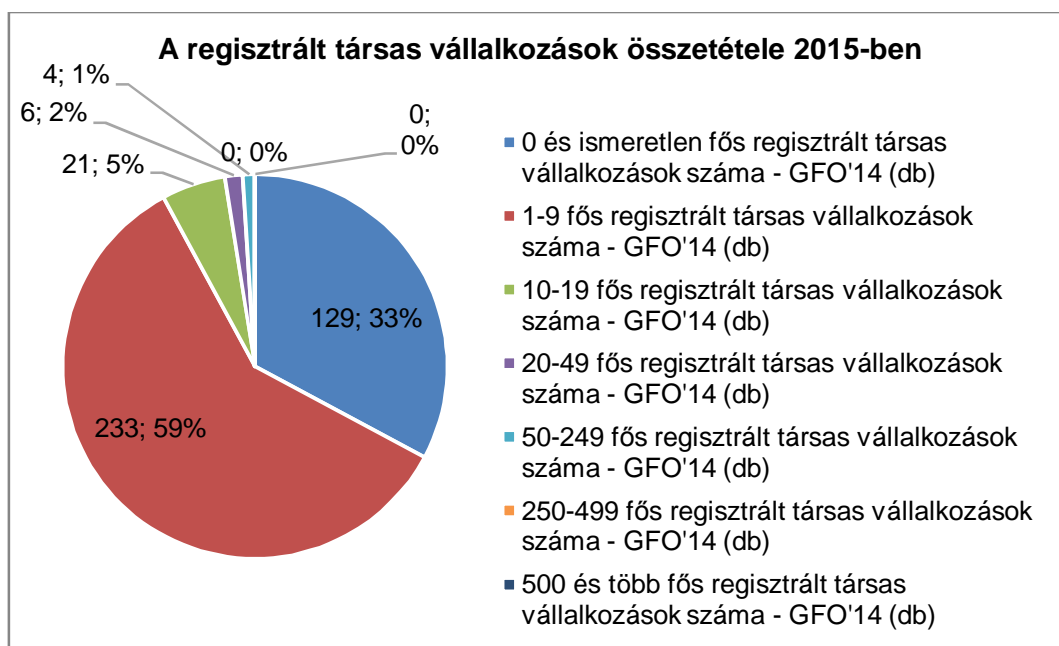
Az őstermelők száma a járás agrár jellege ellenére csak 801 fő.

A regisztrált összes vállalkozás 28%-a nem rendelkezik foglalkoztatottal vagy ismeretlen az adat, 71%-a mikrovállalkozás (1-9 fő). **A 9 főnél nagyobb vállalkozások összesen tesznek ki egy százalékot.** A 20-49 fős vállalkozások száma 7 db, az 50-249 főseké 4 db. Nagyvállalkozás egyáltalán nem működik a járásban.

20. ábra: A regisztrált vállalkozások összetétele az enyingi járásban 2015-ben (Forrás: KSH)

A kedvezőtlen méretösszetétel a regisztráltakon belül a társas vállalkozások körében is jellemző, a mikrovállalkozási méretet csupán a vállalkozások 8%-a haladja meg. Az összetétel annyiban még rosszabbnak is tekinthető, hogy magasabb a foglalkoztatottal nem rendelkezők aránya, mint az összes regisztrált vállalkozás körében.

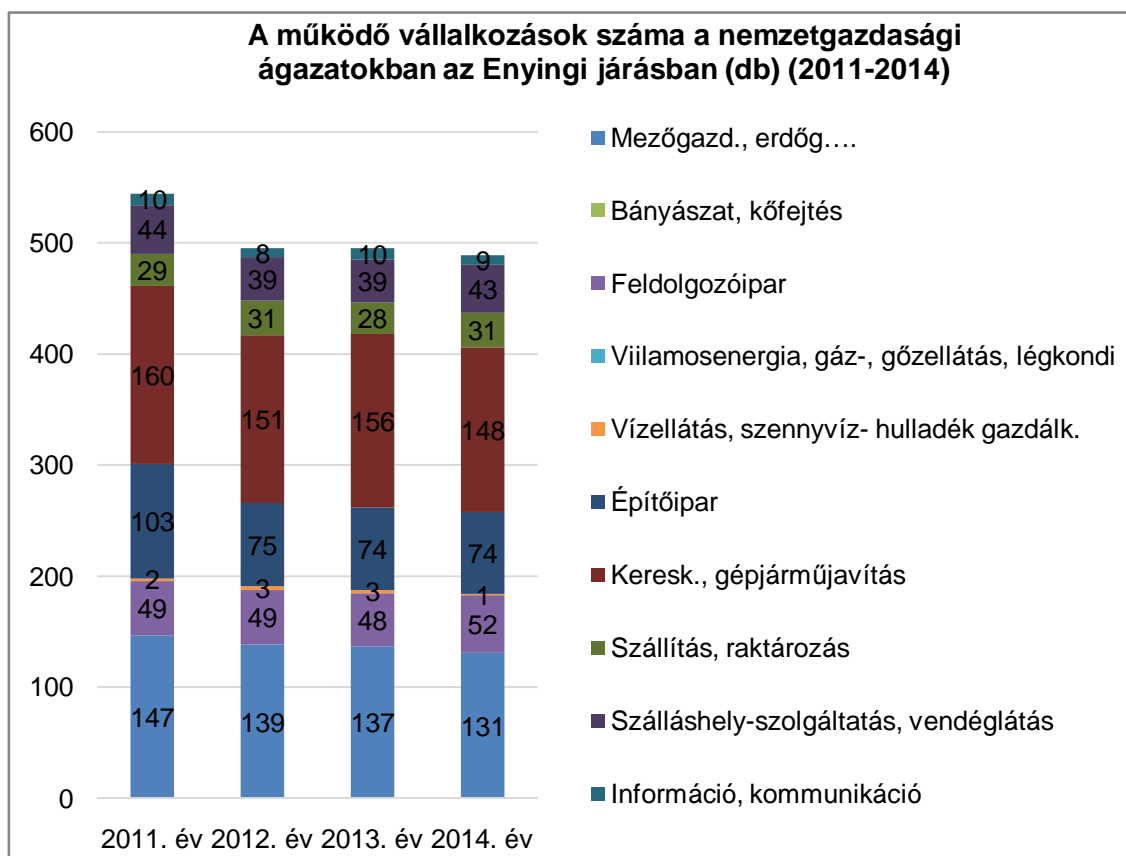

21. ábra: A regisztrált társas vállalkozások összetétele az Enyingi járásban 2015-ben

Ez a statisztikai kép a gazdasági szféra rendkívül alacsony foglalkoztatási képességét tükrözi, s egyúttal arra is utal, hogy a gazdasági teljesítőképesség is hasonlóan gyenge.

A vállalkozások ágazati összetétele és a fejlesztések támogatási lehetőségei

A 2012 óta stagnáló nagyságrenden belül az ágazati összetétel is rendkívül stabil. Ez arra utal, hogy a kis számú, kis méretű vállalkozási összetétel szereplőgárdája stabilizálódott, a jelenlegi szereplők képesek tartani piaci pozíciójukat. Ez a tény jó kiindulópont lehet egy helyi vállalkozásfejlesztési kezdeményezésnek, melynek keretében a rendelkezésre álló szerény önkormányzati eszközökkel segíteni lehet a fejlesztésre, innovációra fogékony vállalkozások egyedi fejlesztéseit.

22. ábra: A működő vállalkozások száma az egyes nemzetgazdasági ágazatokban (db) (2011-2014) (Forrás: KSH)

Az eszközrendszeren belül elsősorban az alábbiak lehetnek a fejlesztés-ösztönzés eszközei:

- a munkaerőhöz jutás támogatása, segítése
- a fejlesztésekhez szükséges üzleti infrastruktúra létrehozása
- támogató helyi szabályozási eszközök alkalmazása
- az ügyintézés, döntéshozatal gördülékennyé tétele
- az oktatási-képzési háttér megszervezése
- a munkaerő és a tanulók közlekedését javító intézkedések

- tanácsadási, üzleti mentori háttér, klubkeretek megszervezése a KKV-knál a létszámkorlátok miatt hiányzó szakértelem és információ-ellátás pótlása érdekében (pl. járási vállalkozásfejlesztési központ keretében)
- bizalomépítő, „katalizátor”, közvetítő szerepek vállalása a vidéki kisvállalkozások pályázati munkája, tőkeszervező, hitelezési tevékenysége során vagy a lakossági kommunikációban (szükség esetén)
- mindezekre vonatkozóan mindkét oldal vállalásait tartalmazó stratégiai megállapodások kötése.

A szabályozási eszközök közt fontos szem előtt tartani, hogy a helyi vállalkozások számára ugyanazokat az előnyöket szükséges biztosítani, mint az esetleges külső befektetők esetében. (Ilyenek pl.: a fejlesztésekhez, foglalkoztatási vállalkozásokhoz kötődő helyi adókedvezmények, az ingatlanhoz jutás feltételei, szükség esetén a rendezési, átminősítési ügyek rugalmassága, HÉSZ módosítása stb.).

A meglévő vállalkozói körrel való megállapodások, összehangolt projektfejlesztések a meglévő bizalom és a vállalkozók helyi kötődése miatt lehetnek ígéretesek, míg külső befektetők esetén olyan nagyságrendű fejlesztésekre is sor kerülhet, amilyenek az alacsony tőkésítettség miatt a meglévő vállalkozások esetében nem lehetségesek. Erre az üzleti infrastruktúra, az ingatlanhátterek fejlesztése során a szokásosnál nagyobb telephelyek létrehozása nyújthat lehetőséget.

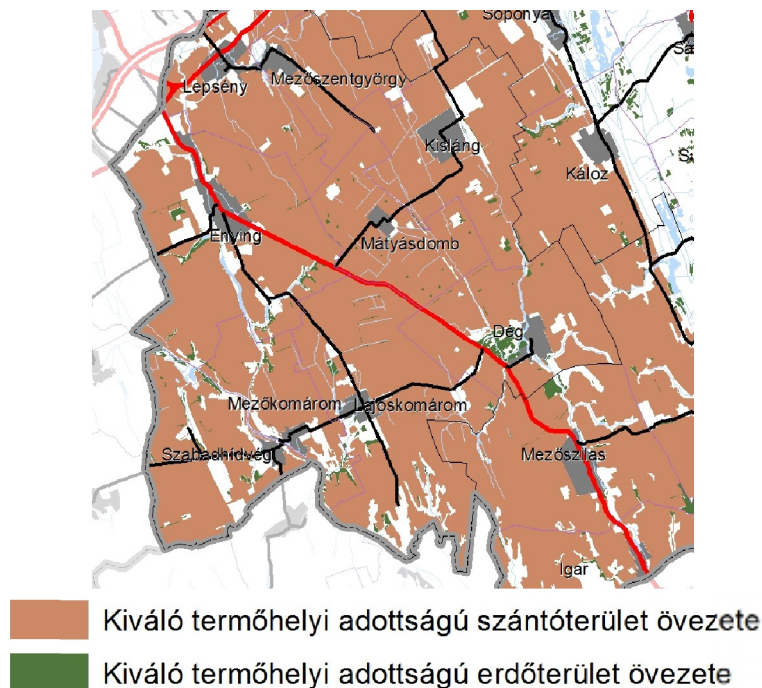
A járás vállalkozásainak **ágazati összetételében** a kereskedelem- gépjárműjavítás és az agrárszektor dominálnak, valamint jelentős szerepet játszik az építőipar és a feldolgozóipar.

A **mezőgazdaság** magas aránya történelmi tradíció, melyek a jó minőségű földeken való gazdálkodás eredményessége indokol. A vállalkozások számának fokozatos csökkenése a birtokkoncentráció előre haladására utal, mivel a művelt földterület változatlan.

A mezőföld agráriumban a szántóföldi növénytermesztés és az ezen alapuló állattenyésztés, különösen a sertés tenyésztés dominált hagyományosan. Emellett jelentős szerepet játszott a kertészet, amely a kiskertek általánosan elterjedt rendszerében is jelentős produktumot nyújtott. Az agráriumhoz jelentős termékfeldolgozási vertikum és melléküzemág rendszer is tapadt. A rendszerváltással ez a szerkezet felbomlott, és gyakorlatilag csak a gabonatermelés szerveződött újra. A háztáji gazdálkodás gyakorlata és családeltartó szerepe elsorvadt, gazdag kultúrája is lassan feledésbe merül, miközben a korábban e célra használt telkek, telekrészek tulajdonosi, helyrajzi struktúrája fennmaradt.

Az emiatt hiányzó árukínálat helyét a kereskedelmi bolthálózat vette át, amely a szerény hazai (vidéki) jövedelmi viszonyok közt kevésbé beltartalmi minőség-, mint optikai minőség-, eltarthatóság-orientált, és az olcsó termékeket kereső vásárlói igényeknek kíván megfelelni. Ez a folyamat fokozatosan az egészségi állapot legyengüléséhez vezet.

A vidék eltartó képessége megroppant, reálisan újra szükség lenne a háztáji növény- és állattenyésztés fellendítésére, erre azonban az elöregedett, illetve az e tevékenységektől elidegenedett lakosság nagyobb arányban nem vonható be.

23. ábra: Kiváló adottságú agrárterületek az Enyingi járásban

Ez a helyzet két irányú megoldásra nyújt lehetőséget:

- azok számára, kik felismerték, hogy a kihasználatlan tulajdonuk művelésbe vonása révén könnyíthetnek anyagi helyzetükön és egészséges élelmiszerhez juthatnak, újrakezdhetik és gyakorolhatják az önellátást szolgáló termelést
- azok számára, akik ebben munkát és üzletet látnak, fennáll a kertészeti árutermeléshez szükséges, a szántóföldi gabonatermeléshez képest szerény területigényű földterületek megszerzésének, integrálásának lehetősége.

Az utóbbi út könnyebbíthető, ha van a térségben olyan működő, tőkével, szakembergárdával rendelkező szervezet, amely integrátorként és kompetencia-központként hajlamos és képes megszervezni egy beszállítói, termékfeldolgozási és értékesítési rendszert, amely ösztönzi a kistermelővé válást, segíti a szükséges kompetenciák megszerzését és a termelés feltételrendszeréhez való hozzájutást, valamint biztosítja a termékek felvásárlását. (Lajoskomáromban működik ilyen gazdaság.) Erre a kertészeti termékek körében van esély, mivel a gazdaságossághoz szükséges telekméreték ebben a szegmensben könnyebben kialakíthatók, mint a gabonatermelésben, továbbá az elsődleges termékek feldolgozása révén változatos termékstruktúra alakítható ki.

Tekintetbe véve, hogy a beszállítói hálózatban termelt kertészeti termékek minősége a legszigorúbb minőségbiztosítási feltételek közt is bizonyos mértékig egyenetlen, a termelői-értékesítői hálózat az igényesebb és magasabb fizetőképességű piaci szegmensek mellett egyúttal a szerényebb igényű helyi piacok ellátását is biztosítani tudja.

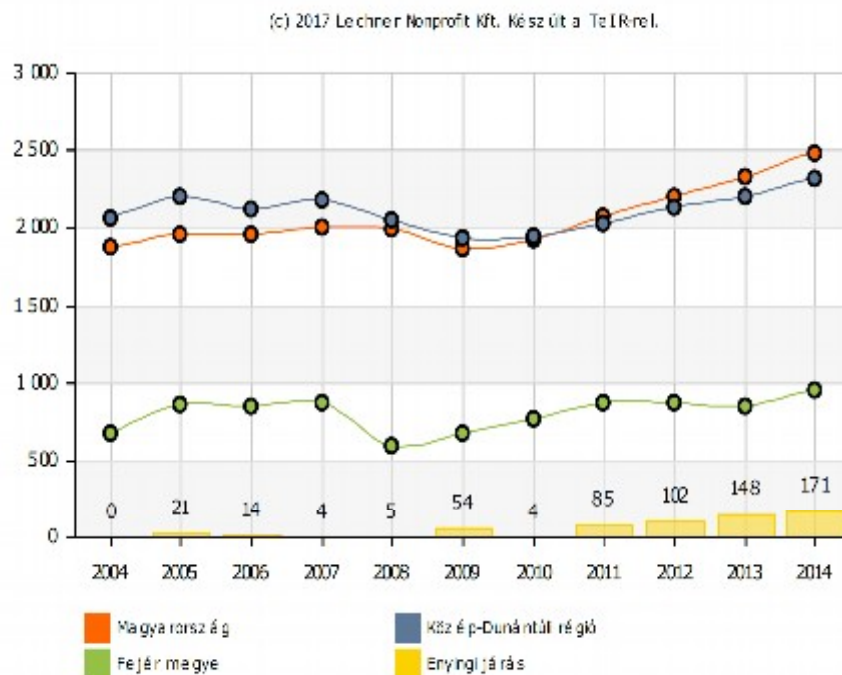
A termékstruktúra kialakítása során az egyszerű termékválasztéktól célszerű indulni, és a tapasztalatok alapján bővíteni, egyúttal specializálni a termékeket, növelni a rendszer vertikálisát, fejleszteni technológiáját.

A **kereskedelem-vendéglátás** ágazaton belül a szűk turisztikai forgalom figyelembe vételével a kereskedelem dominál.

A turizmus terén a megye maga sem rendelkezik kedvező eredményekkel, a járás azonban ehhez képest is rendkívül kicsiny vendégforgalmat bonyolít (171 éj/1000 lakos). Kedvező, hogy a forgalom enyhe, de stabil emelkedést mutat.

A korábban sem magas külföldi vendég-arány mára a rokonlátogatások szintjére esett vissza. A Balaton közelségét figyelembe véve ez azt jelenti, hogy a járás nem rendelkezik olyan szintű vonzerő- és szálláshely kínálatával, valamint ehhez kapcsolódó marketinggel, amely elérné a nemzetközi követelményszintet.

A vendégek által a szálláshelyen eltöltött éjszakák száma.

24. ábra: A vendégéjszakák számának alakulása az Enyingi járásban

A **turizmus** terén az induló állapotnak minősíthető helyzet kedvező irányba történő megfordításának lehetséges útjai közül a legfontosabbak a következők lehetnek:

- Az attrakció-elemek, potenciálok felmérése, felleltározása
- Turizmusfejlesztési koncepció, stratégia kidolgozása
- Az attrakció-elemek turisztikai terméké történő összefűzése
- Fejlesztési projektek kifejlesztése és megvalósítása, a helyei lakosság és a vállalkozói szféra bevonása a kínálat-bővítésbe (falusi turizmus, vendéglátás-fejlesztés, agrár-turisztikai kínálat-kialakítás, turisztikai vállalkozóvá válás ösztönzése)
- A helyi turisztikai termékek, kínálat hozzákapcsolása a balatoni turisztikai kínálatához (kiegészítő, alternatív kínálat kialakítása)
- A településkép és a táj turisztikai szemléletű fejlesztése
- A közbiztonság javítása a szükséges vonatkozásokban
- Tartós és szegmentált turizmus-marketing magvalósítása.

Erőforráshiányok, melyek akadályokat képeznek:

- területfejlesztési szervezet, szerveződés hiánya
- önkormányzatok forráshiánya
- szakember hiány, tapasztalatok hiánya
- az együttműködési hajlandóság esetleges hiánya vagy gyengesége a szereplők között. (Figyelembe véve, hogy a járás szerény kínálati potenciálját figyelembe véve összességében sem predesztinált arra, hogy önálló desztinációvá váljon, a települések egyenként különösen kicsiny eséllyel lehetnek képesek arra, hogy felkeltsék a turizmus-piac figyelmét. Ezért is fontos, hogy a járás a balatoni turizmus „vonatára” kapaszkodjon fel.)

A **kereskedelmi ágazatban** az esetek nagyobb részben nem a magas kereslet hívja életre a vállalkozásokat, hanem az önfoglalkoztatás kényszere vagy kihívása, mely az alacsony jövedelemmel, nagy fáradtsággal és idővesztéssel járó ingázás vagy a munka nélkül maradás alternatívája. Bizonyos mértékű szabadságérzést, önbizalomnövelő kihívást és a kitörési lehetőséget is kínál. Valószínűsíthető, hogy szerény jövedelmű lakossági keresleti viszonyok közt kevésbé a „magam ura vagyok” kihívása, mint az önfoglalkoztatás kényszere a „nagyobb úr”, ezért az ágazat magas aránya ez esetben inkább más ágazatok gyenge részvételét pótolja. Az ágazat a terület viszonylagos izoláltsága következtében főként a helyi igények kiszolgálására predesztinált, ezért komolyabb fejlesztési potenciál nem valószínűsíthető. Bővülést a turizmus fejlődése hozhat, ehhez a kereskedelem-vendéglátás ágazat minőségi kínálatát, kulturális színvonalát és infrastruktúráját fejleszteni szükséges. (A mérce a Balaton parti kínálat megközelítése.)

A **feldolgozóipar** a fejlődő területek teherhordó ágazata és fejlődésének hordozója is. Az Enyingi járásban ez az ágazat jelentősen alulteljesít, a negatív fejlődési rés növekedésében ez jelölhető meg fő okként. Figyelembe véve, hogy a pályázati rendszer mindvégig ezt az ágazatot és az innovatív fejlesztéseket preferálja, a járás kevés gazdaságfejlesztési forrás fogadására képes azokkal a járásokkal szemben, ahol fejlett a feldolgozóipar. (Felsőfokú képző intézmény, K+F szervezetek híján az innovációs teljesítmény is gyenge.)

A jövőbeli gazdaságfejlesztési törekvések kiválasztása során ezt a szempontot kiemelten kell kezelni.

A feldolgozóipar fejlesztése Európában és Magyarországon (a szolgáltatási ágazatokkal szemben) újra felismert fontosságú jövőbeli irány. Az ország iparfejlesztési céljai közül olyanok kiválasztása és erősítése célszerű, amelyek együttesen a legjobban megfelelnek a térség és a piac igényeinek. Az ágazati preferenciák kiválasztásának néhány szempontja (ipartelepítési tényezők) a járás esetében:

- termelési kultúrák hagyományaihoz köthető fejlesztési irányok
 - élelmiszeripar, takarmányozáshoz kötődő termékek, ipari növények, gyógynövények, mezőgazdasági melléktermékek feldolgozása, erre alapozott termékek kifejlesztése
 - mezőgazdasági gépgyártás
 - elektronikai iparhoz, műszeriparhoz való kapcsolódás
- országos preferenciákhoz tartozó területek, melyek felvevő piaca is megteremthető
 - gépipari, elsősorban járműipari beszállítás, beszállítóvá válás

- a Székesfehérvárra települt vállalkozások részére beszállító hátterek kifejlesztése
- megújuló energia ipar, incl. (pl. biomasszára alapozott) energia-termelés és termék-előállítás
- munkaerő-adottságokhoz alkalmazkodó ipar
 - környezetipar, szelektíven válogatott hulladékokból származó alapanyagok újra-hasznosítása, műanyagipar
 - építőipar (szolgáltatás jellegű tevékenység, de anyaghasználati jellege miatt a gazdasági tárca is feldolgozó tevékenységként kezeli)
- egyéb adottságokhoz kapcsolódó lehetőségek
 - földrajzi elhelyezkedéséhez kapcsolódó logisztikai, nagykereskedelmi tevékenység
 - informatika (nem helyszínhez kötődő tevékenység)

Erőforráshiányok, melyek akadályokat képeznek:

- Kevés szabad, ill. újra-hasznosítható, barnamezős földterület, különösen az önkormányzatok tulajdonában
- Szakképzett munkaerő hiánya
- Szakképzés hiánya
- Tervezés, programozás hiánya
- Üzleti infrastruktúra (elsősorban közművesített iparterület, hasznosítható telephelyek, csarnokok, kisvállalkozások befogadására alkalmas inkubátorházak, bérelhető műhelyek), logisztikai telephelyek létesítésére alkalmas ingatlanok
- Önkormányzati fejlesztési források hiánya
- Területfejlesztési, befektetés-szervezési-ösztönzési szervezet, szerveződés hiánya

A javasolható ágazati struktúrát a legnagyobb foglalkoztatók ágazati összetételével összevetve az állapítható meg, hogy -bár a gazdasági volumen alacsony- ágazati összetételük a jövő szempontjából kedvező, azaz fejleszthető.

Cég neve	Tevékenység
Lédig Gyula	kőmegmunkálás
Pro Rehabilitáció Foglalkoztató, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	szőnyeggyártás, egyéb papír-, kartontermék gyártása
"Pro-Team" Rehabilitációs Közhasznú Társaság	szőnyeggyártás
Szerémy György	gépjármű javítás, karbantartás
Technospring Kereskedelmi Rugógyártó Kft.	kötőelem, csavar gyártása
Till Tibor Zoltán	műanyag csomagoló eszköz gyártás
"Enyingi" Sírkőkészítő Kkt.	kőmegmunkálás
Enyingi Kereskedelmi, Szolgáltató, Sírkőkészítő és Temetkezési Kkt.	kőmegmunkálás
Bíró és Bíró Kft.	gépjármű javítás, karbantartás
Kató Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	egyéb kerámiatermék gyártása
Mészöly Ferenc	gépjármű javítás, karbantartás
Fodor Balázs	táskafélék, szíjzat gyártása
Bíró és Bíró Autokomplex Kft.	gépjármű javítás, karbantartás
Világh Csaba	felsőruházat gyártása (kivéve munkaruházat)
VilághRuha Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	munkaruházat gyártása, felsőruházat gyártása, alsóruházat gyártása, egyéb ruházat, kiegészítők gyártása

Cég neve	Tevékenység
"eR-eSz-B" Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	fém épületelem gyártása
MOBILA Asztalosipari és Kereskedelmi Bt.	épületasztalos-ipari termék gyártása
Posta Imréné	nem szőtt textília és termék gyártása (kivéve ruházat)
Farkas Erzsébet	raktározás, tárolás
Zöld-Szem 04. Építőipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	fémmegmunkálás, gépármű javítás, karbantartás
Videoton Holding Rt. Kábelkonfekcionáló Vállalat Enyingi Fióktelepe	járművillamossági, -elektronikai készülékek gyártása
Alletix Projekt Szervező Kft.	nem veszélyes hulladékok hasznosítása, ártalmatlanítása
Perella Fémtömegcikk Készítő és Kereskedelmi Kft.	fémmegmunkálás, fémfelületkezelés
EUROMUSIC Fémtömegcikk Készítő és Kereskedelmi Kft.	fémmegmunkálás, fémfelületkezelés
IRAM-TRANS Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	parkoló, parkolóhely, garázs üzemeltetése, raktározás, tárolás
Kertai István	gépjármű javítás, karbantartás
IKR Termelésfejlesztési és Kereskedelmi Rt.	műtrágya, nitrogénvegyület gyártása, raktározása, tárolása
IKR Agrár Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	műtrágya, nitrogénvegyület gyártása, raktározása, tárolása
Gál Balázs	épületasztalos-ipari termék gyártása
FERTILIA Kft.	mezőgazdasági vegyi termékek gyártása, raktározása, tárolása, parkoló, parkolóhely, garázs üzemeltetése, gépjármű javítás, -karbantartás
MEZŐSZÖV Mezőgazdasági Szövetkezeti Rt.	gépjármű javítás, karbantartás, raktározás, tárolás, fémmegmunkálás
MÁRIÓ-CARGO Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	raktározás, tárolás
METÁL-BAND Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	nem veszélyes hulladékok gyűjtése
Speciális-Forgácsoló Termelő és Szolgáltató Kft.	raktározás, tárolás
HÁRS Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	hidraulikus, pneumatikus berendezés gyártása
FERTILIA Agrokémiai és Logisztikai Kft.	műtrágya, nitrogénvegyület gyártása, raktározása, tárolása
Kroll és Társa Kft.	raktározás, tárolás
Materiale 2007 Kft.	raktározás, tárolás
Feal-Cu Kft.	nem veszélyes hulladék gyűjtése, kezelése, ártalmatlanítása
TMM JÖVŐ Kft.	csomagolás; egyéb bútor gyártása, egyéb műanyag termék gyártása, textilszövés, egyéb papír -kartontermék gyártása, papír csomagoló eszköz gyártása
Németh Krisztián	gépjármű javítás, karbantartás, gumiabroncs újrafutózás, felújítás
AVE Zöldfok Kft.	nem veszélyes hulladékok gyűjtése
Adó-Piramis Kft.	raktározás, tárolás
Metal Shredder Hungary Kft.	nem veszélyes hulladék gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása
Simon Pékség Kft.	élelmiszergyártás
Dunántúli-5 Határ Kft.	sertésenyésztés, növénytermesztési szolgáltatás, áruszállítás, raktározás, tárolás
Lajoskomáromi Győzelem Mg. Kft.	sertésenyésztés, tejtermék gyártása, növénytermesztési szolgáltatás, haszonállat-eledelel gyártása, építés
Lajoskomáromi Sertésenyésztő Kft.	sertésenyésztés, állattenyésztési szolgáltatás, haszonállat-eledelel gyártása, élőállat nagykereskedelme, gépjármű javítás, karbantartás
Lajoskomáromi Tejtermelő Kft.	tejhasznú szarvasmarha tenyésztése, állattenyésztési szolgáltatás, gabonaféle, hüvelyes növény, olajos mag termesztése, tejtermék gyártása
Wanderer Géza Pál	élelmiszergyártás
Bálint Trio Ker. Szolg. Kft.	központi fűtés, kazán, radiátor gyártása, gőzkazán gyártása, fémmegmunkálás, víz-, gáz-, fűtés-, légkondicionáló szerelés, vakolás, padló-, falburkolás

Cég neve	Tevékenység
Pélpusztai Mg. Kft.	növénytermelési szolgáltatás, állattenyésztési szolgáltatás, erdészeti szolgáltatás
Cinca-Csíkgát-Sió Vízi Társulat	vízi létesítmény építése, épületgépészeti szerelés, műszaki vizsgálat, szennyvíz gyűjtése, kezelése, közmű építése, mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás
Mezőseed Kft.	növénytermelési szolgáltatás, szállítmányozás, rakománykezelés, raktározás, tárolás
Saaten Union Hungária Kft.	gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme, rakománykezelés, raktározás, tárolás,
Sibo Csomagolótechnikai Kft.	papír csomagolóeszköz gyártása, tároló fatermék gyártása, papírgyártás
Rapool Hungária Kft.	gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme
KZP Fémkereskedelmi Kft.	egyéb fémfeldolgozási termék gyártása
ATEV Fehérjefeldolgozó Zrt. Mátyásdombi Gyára	állati melléktermék begyűjtés, kezelés, ártalmatlanítás, késztermék előállítás és értékesítés
Dél-Balatoni Agro Kft.	erdészeti szolgáltatás, gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme, raktározás, tárolás, mezőgazdasági gép kölcsönzése
Dégi Agrár Zrt.	sertésenyésztés, baromfitenyésztés, vegyes gazdálkodás, állattenyésztési szolgáltatás, malomipari termék gyártása, haszonállat-eledelel gyártása
Lilitta Bt.	iparcikk jellegű vegyes kiskereskedelem, épületbontás, földmunka, gépjárműjavítás, ruházat kiskereskedelem
Gasztro-99 Kft.	bútor, háztartási áru, fémáru nagykereskedelme, ital nagykereskedelme, ital-kiskereskedelem, használati cikkek bolti kiskereskedelme

4. táblázat: Az Enyingi járás legnagyobb foglalkoztatói (Forrás: Helyi foglalkoztatási együttműködések ENYING járásban -megvalósíthatósági tanulmány)

A munkaerőpiac helyzete⁹

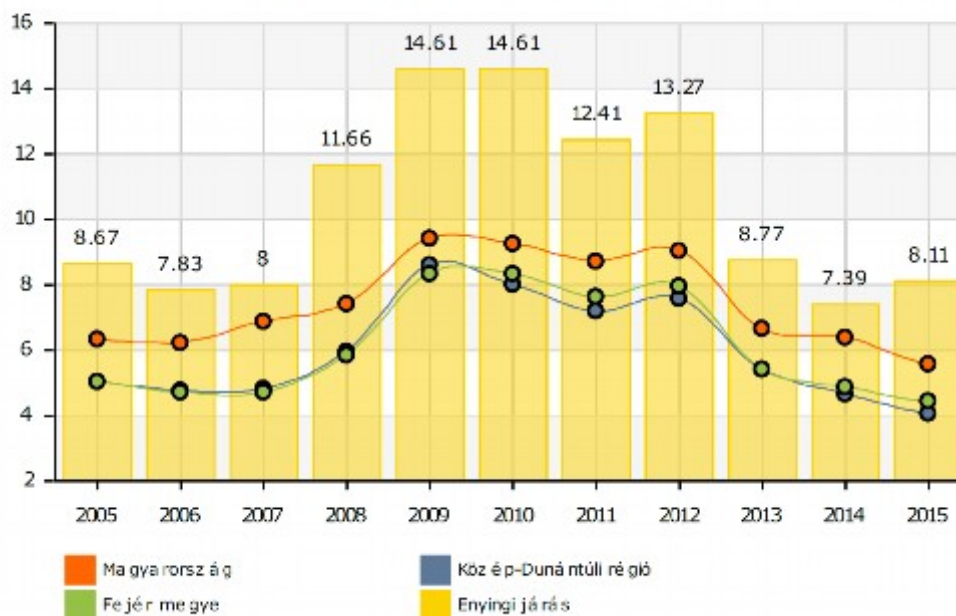
A járásban a munkanélküliségi ráta magasabb a megyei átlagnál, de az országos tendenciához hasonlóan az évtized elejéhez viszonyítva jelentősen csökkent.

⁹ A fejezet a Helyi foglalkoztatási együttműködések ENYING járásban -megvalósíthatósági tanulmány felhasználásával készült.

Munkanélküliségi ráta (százalék)

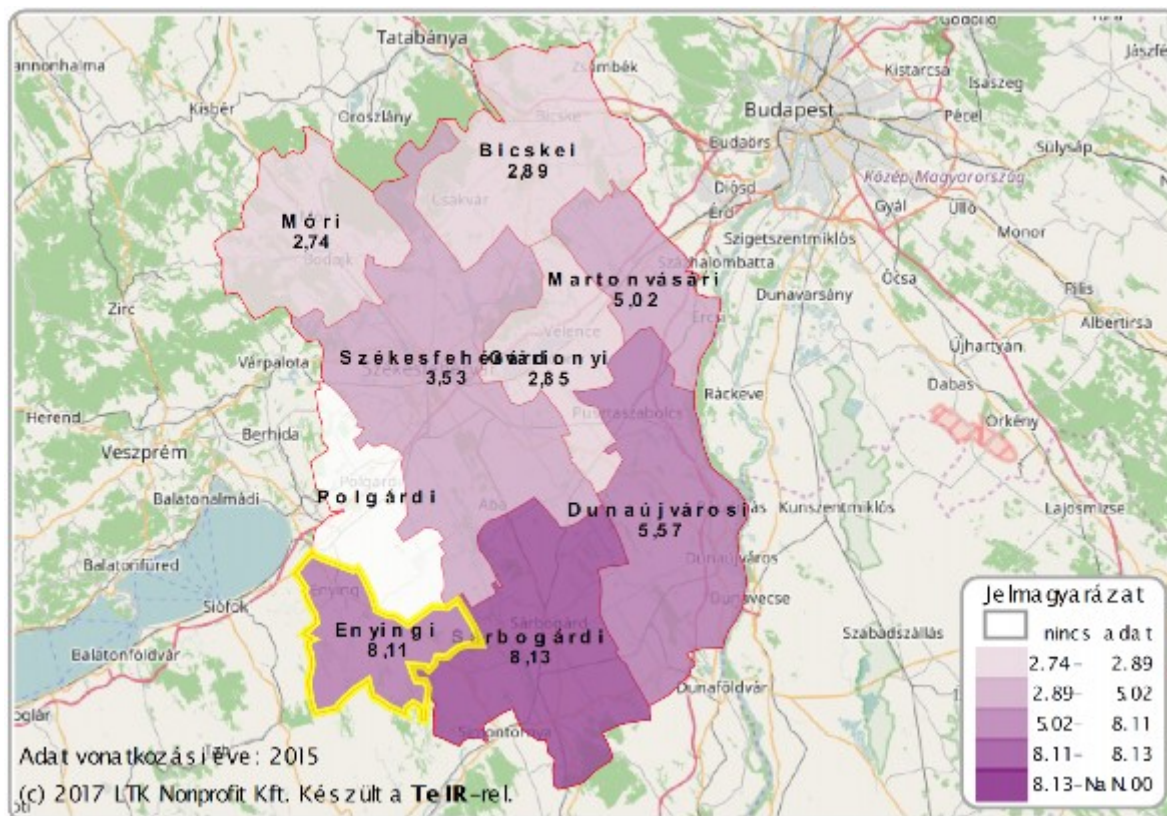
Regisztrált munkanélüliek száma száz 15-59 éves állandó lakosra.

(c) 2017 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

25. ábra: A regisztrált munkanélüliek arányának változása

A fejlettségi mutatókhoz hasonlóan a járás e téren is hasonlóságot mutat a megye másik déli határjárásával, a Sárbogárdival. A többi járás munkanélkülisége mára az elméletileg minimális határra csökkent.

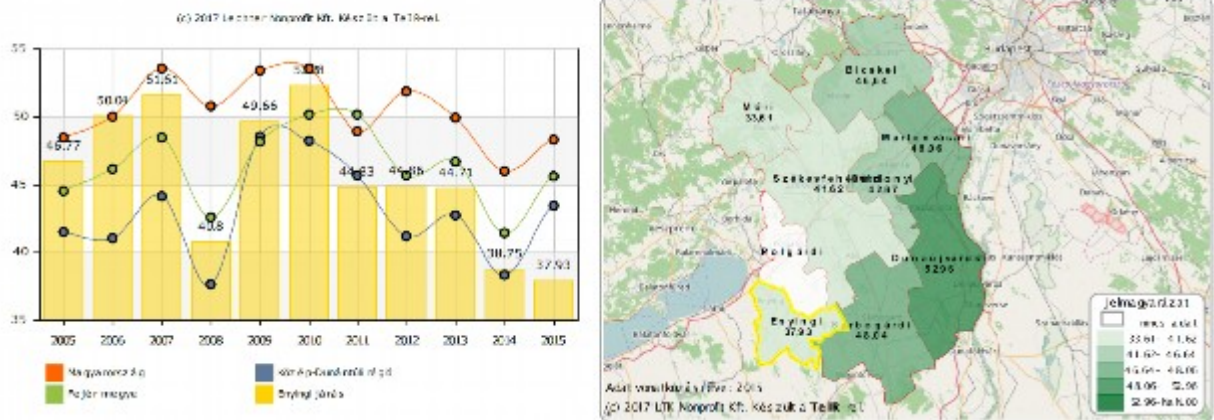

26. ábra: A regisztrált munkanélüliek aránya Fejér megye járásaiban

Az összes álláskeresőn belül a tartósan munka nélkül lévők aránya már nem kiugró, alacsonyabb a megyei, a regionális és az országos szintnél is.

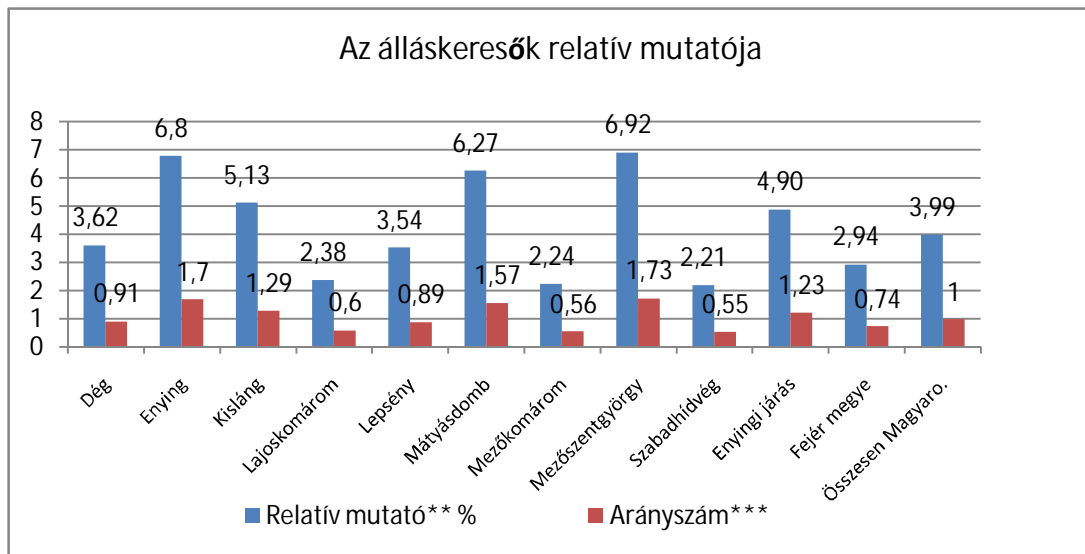
Tartós munkanélküliek aránya (%)

180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek az összes munkanélküli százalékában.

27. ábra: A tartós munkanélküliek arányának alakulása

Az álláskeresők relatív mutatója és arányszáma lényegesen magasabb a megyei átlagnál.

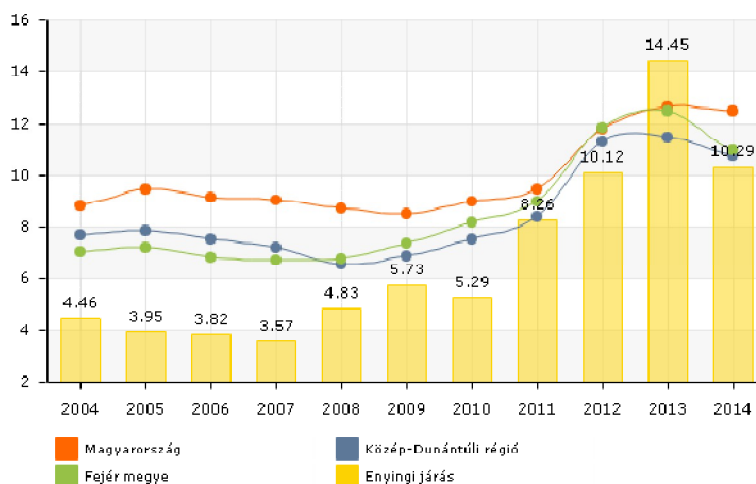

28. ábra: Az álláskeresők relatív mutatója és arányszáma¹⁰

¹⁰ Fogalom magyarázat: * Munkav. korú népes. fő - a KSH népszámlási ill. népességnylvántartási adatai 2015.01.01-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

** Relatív mutató - a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

*** Arányszám - a relatív mutatóhoz az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

29. ábra: A pályakezdő munkanélküliek aránya % (A pályakezdő álláskereső aránya a nyilvántartott álláskeresők között)

A munkanélküliségi ráta csökkenésében jelentős szerepet játszott a hatékonyan bevezetett, évente 500-700 főt foglalkoztató közfoglalkoztatási program. Mutatója alapján megállapítható, hogy jelentősen csökkentette a munkanélküliségi rátát.

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *				
Enyingi járás	2013 év	2014 év	2015 év	2016 01-11.hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	100	302	165	224
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	46	42	37	62
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen:	480	372	529	293
-- Mezőgazdaság	188	195	254	152
-- Belvízelvezetés	101	32	86	36
-- Mezőgazdasági földutak karbantartása	41	11	34	4
-- Bio- és megújuló energiaszektornál	-	-	25	28
-- Belterületi közutak karbantartása	44	22	70	27
-- Illegális hulladéklerakók felszámolása	22	12	14	10
-- Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	82	80	7	-
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	18	39	36
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-
Mindösszesen:	626	716	732	579
Közfoglalkoztatási mutató	4,15%	4,79%	4,94%	4,17%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	741	688	441	353
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	179	196	185	213
Foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	522	274	291	288
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	1 442	1 158	917	854
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	9,57%	7,75%	6,19%	6,15%
Közfoglalkoztatási ráta	23,62%	23,62%	35,74%	40,40%
Munka-vállaló korúak (15-64) létszáma	15 078	14 940	14 805	13 904

5. táblázat: A közfoglalkoztatással összefüggő adatok az Enyingi járásban¹¹

¹¹Forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

A javuló foglalkoztatási adatok árnyékos oldala, hogy az országos helyzethez hasonlóan a munkanélküliek közt megemelkedett a pályakezdők aránya, ami feltehetően annak is következménye, hogy a munkanélküliség csökkenésében jelentős szerepet játszó közmunkában a pályakezdők nem vesznek részt, így a csökkenő összes munkanélküli létszámon belüli arányuk nő.

A munkanélkülivé válás és az iskolai végzettség szoros (fordított) összefüggését mutatja, hogy minél alacsonyabb valakinek az iskolai végzettsége, annál nagyobb eséllyel válik munkanélkülivé. Ezen belül a legsúlyosabb helyzetben azok vannak, akik nem rendelkeznek szakképzettséggel sem: az alacsony iskolai végzettségűek a munkanélküliek 55%-át teszik ki.

Iskolai végzettség

Az iskolai végzettség mellett az életkor is befolyásolja a munkához jutás esélyét: az életkor növekedése növeli a munkanélküliség veszélyét. A legnagyobb arányban az ötven év felettiek reprezentáltak.

A rendelkezésre álló legfrisebb adatok szerint az iskolai végzettség szerinti összetételt tekintve elmondható, hogy összesen 54,7%-ot (341 fő) tesz ki a 8. általános iskolai végzettséggel (316 fő, 50,7%)- illetve alapfokú iskolai végzettséggel nem rendelkezők (25 fő, 4%) aránya.

A középfokú végzettségűek összesen 177 főt (28,4%) tesznek ki az állományon belül, amelyből 161 fő (25,8%) a szakmunkásképzőt végzettek száma és 16 fő (2,6%) a szakiskolát végzettek száma.

A középszintű végzettségűek együttes száma 96 fő (15,4%), amelyből a szakközépiskolát és technikumot végzettek együttes száma is 48 fő (7,7%) és a gimnáziumot végzetteké is 48 fő (7,7%).

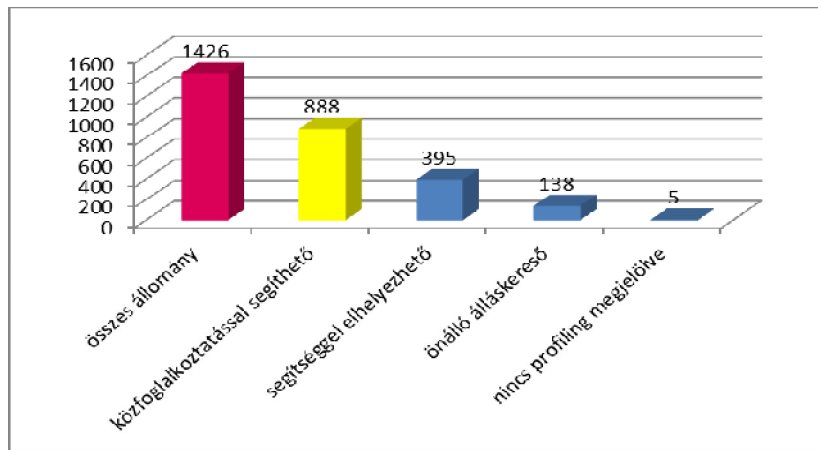
A felsőfokú iskolai végzettséggel bírók (főiskola, egyetem) száma mindösszesen 9 fő (1,4%).

Életkor

Az életkor szerinti összetétel alapján az állomány 14,1%-a (88 fő) legfeljebb 25 éves, a 26-35 évesek aránya 17,2% (107fő), a 36-45 éveseké 19,1% (119 fő), a 46-50 éveseké 9,3% (58fő), míg az 50 évesnél idősebbek aránya 40,3% (251 fő).

Profiling

A munkaügyi kirendeltségeken jelentkezők esetében 2016. január 1-től kötelező a profiling készítése, melynek keretében felmérésre kerül, hogy a jelentkező személy adottságokkal rendelkezik, s számára egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. Ennek eredményeként az ügyfelek három kategóriába kerülnek besorolásra a munkaerő-piacon való elhelyezhetőségük szempontjából.

30. ábra: A munkanélküliek összetétele profilíng alapján

A munkanélküliek több, mint hatvan százalékát a közfoglalkoztatásban kell elhelyezni, s a jelentkezők többsége ezen felül is a munkaügyi szervezet segítségével tud elhelyezkedni.

Tapasztalat, hogy az álláskereső státuszban hosszabb időt eltöltők egyre nehezebben tudnak elhelyezkedni; megfordítva: minél rövidebb ideje vesztette el valaki az állását, annál jobban motiválható új munkahely megszerzésére.

Tekintettel a TOP programok célcsoportjaira, a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek programba vonása is cél, akik valószínűsíthetően csak több komponensű-, személyre szabott beavatkozással terelhetők vissza a munkaerőpiacra.

A program egyik fő célcsoportját a hátrányos helyzetű személyek jelentik. A foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról szóló 6/1996. (VII. 16.) MüM rendelet pontosan meghatározza, hogy a bértámogatás megállapításakor kit lehet hátrányos helyzetű személynek tekinteni. Általánosságban az a személy tekinthető hátrányos helyzetűnek, akit a járási hivatal legalább hat hónapja álláskeresőként tart nyilván.

Az Enyingi Járásban munka nélkül lévők magas arányt képviselnek a megyében, és köztük is magas annak a csoportnak az aránya, akik 4-6 hónapja vannak munka nélkül, s veszélyeztetettnek tekinthetők abból a szempontból, hogy átkerülhetnek a tartós munkanélküliek kategóriájába.

A munkanélküli állapotot a járásban az egészségi állapot kevésbé befolyásolta, a megváltozott munkaképességűek aránya elenyésző.

3.2 A járási Foglalkoztatási Stratégiát érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások

Külső koherencia, kiegészítő jelleg

A járási stratégia beavatkozási területei kapcsolódnak a megyei foglalkoztatási stratégiai célokhoz, részben azok járási kiegészítését, megvalósulásuk elősegítését célozzák, részben olyan járási sajátosságokhoz kapcsolódnak, amelyek tekintetében a járás a megyétől eltérő jellemzőkkel rendelkezik. A paktum megyei előzményei a 2.3 fejezetben bemutatásra kerültek.

Az Enyingi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya folyamatosan indít munkaerőpiaci programokat. A városi stratégia alapján az elmúlt évek programjait és azok eredményeit foglalja össze az alábbi táblázat:

Program megnevezése	Időtartama	A program eredményének rövid összefoglalása
TÁMOP-1.1.3 Út a munka világába projekt	2009.11.01-2011.10.31.	Részvevők fele bértámogatásban és fele képzésben vett részt. A programot mindenki sikeresen befejezte.
TÁMOP-1.1.2. „Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért”	2008-tól folyamatosan	A részt vevők közel 95%-a sikeresen teljesítette a képzéseket.
TÁMOP-2.1.6. „Újra tanulok”	2012.04.23-2015.04.22.	A program eddig megvalósult szakaszában képzési támogatást kaptak a résztvevők (közfoglalkoztatottak mezőgazdasági projekt), a jövőben ezen túl kerül sor általános képzési támogatás nyújtására (a program további résztvevői lehetnek munkaviszonyban álló és álláskereső ügyfelek is)
Első munkahely garancia program	2012.08-2012.12.31	90%-ban sikeres, a program végéig foglalkoztatta a munkáltató

6. táblázat Korábbi évek foglalkoztatást elősegítő programjai Enyingen¹²

2014-2016 között alábbi foglalkoztatást elősegítő programok futottak a településen (zárójelben a résztvevők száma):

- Első munkahely garancia program (12 fő)
- Nyári diák munka támogatása (nappali tag.hall. jogviszonyban állók) (85 fő)
- TÁMOP 1.1.2 - képzés, bértámogatás, munkatapasztalat-szerzés támogatása (101 fő)
- TÁMOP 2.1.6 „Újra tanulok” projekt (elsősorban közfoglalkoztatási jogviszonyban állók képzése) (70 fő)
- Közfoglalkoztatási programok (startminta projektek, országos közfoglalkoztatás) (1070 fő)

Ezek a programok a Foglalkoztatás Osztály teljes területére vonatkoznak, nem csak Enyingre, így a résztvevők számába más települések regisztrált álláskeresői is beletartoznak. A programok elsősorban képzést, bért támogatnak, és járásban szép számmal vesznek részt rajtuk.

Enying városnak készült Integrált Városfejlesztési és Integrált Településfejlesztési Stratégiája, mindkét dokumentum célrendszerének hangsúlyos eleme a foglalkoztathatóság, a város jelen ciklusban munkahely teremtést kiemelten kezeli.

A beavatkozási területeket illetően a stratégia alkalmazkodik azokhoz a lehetőségekhez, amelyek a TOP-6.8.2. és a TOP-5.1.1. pályázatokban is megjelennek, mint a foglalkoztatás és a foglalkoztathatóság javítását megyei jogú városi és megyei szinten is elősegítő programelemek, így különösen a működő és újonnan létrehozásra kerülő foglalkoztatási megállapodások elősegítése, a munkaerő iránti igények felmérése, a foglalkoztatásba bevonható humán erőforrás felmérése, foglalkoztathatóságának elősegítése a képzési rendszer minőség- és hatékonyságjavítása segítségével, maguknak a képzéseknek a támogatása, a foglalkoztatás és a munkatapasztalat szerzés, a munkába járás elősegítése, mindennek érdekében kommunikáció tevékenység, menedzsment feladatok ellátása, a folyamatok monitoringja stb., ezen belül azonban a célok és a

¹² Forrás: Enyingi Járási Hivatal Járási Foglalkoztatási Osztálya

tervezett beavatkozási területek konkrétan a járási helyzetelemzésen alapuló megállapításokból kerülnek levezetésre.

Az erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állásra alapján a legkritikusabb beavatkozási igények a következő területeken jelentkeznek:

- A humán tőke gyengesége. A konkrét piaci igények és a kor műszaki-gazdasági fejlődési jellemzői alapján szükségeshez képest gyenge iskolai és gyakorlati felkészültségű, alacsony motiváltságú humán erőforrás kínálat. Különösen a tanulásra és az innovációra érzékeny fiatal korosztály és a magasabb végzettséggel rendelkezők körében súlyos a munkaerő-hiány, de ma már minden végzettségi kategóriában hiányzik a motivált vagy motiválható munkavállaló. A helyi identitás és a közösségek összetartó ereje nem szolgálja eléggé az összetartó, fejlődő helyi társadalom kialakulását.
- A képzési intézményi és a fizikai infrastruktúra hiányosságai, különösen a szak- és felnőttképzés és az ahhoz szükséges fizikai infrastruktúra szinte teljes hiánya.
- A helyi társadalom általánosan kedvezőtlen összetétele, a piacképes szakmával rendelkező, mobilis lakosság elvándorlása. A maradó lakosság körében elterjedt szenvedélybetegségek, minimalista életszemlélet nehezíti a vállalkozások számára, hogy a piaci kihívásoknak meg tudjanak felelni. A jövő munkaerő-ellátottsága és a járás eltartó-, öfenntartóképesége szempontjából különösen súlyos az ilyen életmód gyerekekre, fiatalokra való átöröklődése.
- A társadalmi problémák megoldását nem tudja kellő mértékben segíteni a meglévő, de szeparáltan, összehangoltság nélkül működő, és a problémákhoz képest elégtelen humán közszolgáltatási háttér.
- A helyi gazdaság gyengesége, a tőkeerős közép-és nagyvállalkozások hiánya, általában a sikeres, eredményes vállalkozók alacsony száma, melynek következtében a vállalkozások sem mennyiségi, sem jövedelmi szempontból nem voltak, és ma sem képesek számukra szükséges munkaerő megszerzésére és megtartására a nagyvárosok vállalkozásaival szemben. A legmarkánsabb munkaerőhiány a mezőgazdaság- kertészet, mezőgazdasági termékfeldolgozás, kereskedelem- vendéglátás, adminisztratív munkakörök, gép- villamos-műszer-elektronikai ipar, építőipar, valamint a humán közszolgáltatások területén van.
- A társadalom alacsony mobilitásában jelentős szerepet játszó közlekedési viszonyok, amelyek inkább szolgálják a megyei jogú városokba történő utazást, mint a helyközi mozgást.
- A települések, mint lakóhelyek vonzerejének alacsony intenzitása, a lakókörnyezet esztétikai, közszolgáltatási, kulturális, rekreációs, sportkínálatának versenyképtelensége a nagyvárosokkal szemben.

A Stratégia elsősorban ezeken a területeken kíván pozitív befolyást gyakorolni. A Stratégia nem korlátozódik a TOP-5.1.2. pályázat keretében támogatható és a projekt időszaka alatt lezárható tevékenységekre, mivel komplex hatás elérésére törekszik. Különösen a foglalkoztatást közvetlenül befolyásoló és az azokhoz szorosan kapcsolódó területek kapnak nagy hangsúlyt.

A Járási foglalkoztatási Stratégia tartalmát befolyásoló fejlesztési prioritások/beavatkozási területek/projektek

A stratégia kidolgozása során a legközvetlenebb módon az alábbi dokumentumok kerültek figyelembe vételre:

Nemzeti szinten:

- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
- Emberi Erőforrás-fejlesztési Operatív Program
- Terület-és Településfejlesztési Operatív Program
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program

Megyei szinten:

- Fejér megye Területfejlesztési Konceptiója
- Fejér megye Integrált Területi Programja
- Fejér megye Foglalkoztatási Stratégiája

Járási szinten:

- Enying város Településfejlesztési Konceptiója és Integrált Településfejlesztési Stratégiája
- Enying város Foglalkoztatási stratégiája
- Enying város marketing stratégiája
- Enying város TOP pályázataihoz készült elemzések, tanulmányok
- Az Enyingi járás által benyújtott és kidolgozás alatt álló EFOP pályázataihoz készült elemzések, tanulmányok
- Az Enyingi járás településeinek esélyegyenlőségi tervei

A JFS tartalmát befolyásoló, a járás fenntartható gazdasági fejlődését és a befogadást támogató programok, szolgáltatások

Az enyingi járás területének jelentősebb, nyugati része az 1950-es évekig Veszprém vármegyéhez tartozott, Keleti része Fejérhez. Enying ebben a régióban, ekkor meghatározó, centrum szerepet töltött be. Az 1950-es években, a közigazgatás átszervezését követően került a járás Fejér megyéhez. Ebben az időszakban alapítják és fejlesztik Mátyásdomb községet és megkezdődik a járásban található, az uradalmi tevékenységhez kapcsolható puszták felszámolása is. Az enyingi járást 1961-ben szüntették meg, egyik része a sárbogárdihoz, a másik a székesfehérvárihoz került. Közigazgatási szempontból jelentős változást Enying várossá nyilvánítása, majd a kistérségek kialakulása jelentett a 90-es években. Erre az időszakra tehető a jelenlegi járás szervezési folyamatainak elindulása, Enying centrum szerepének erősödése, ezt töri meg 2010-ben a kistérség településeinek két járás közötti felosztása. A járás területe jelenlegi formájában 2014 után, a korábbi polgárdi járás megszűnte után jött létre, ekkor csatolták ismét a járáshoz Lepsény, Mezőszentgyörgy, Kisláng, Mátyásdomb településeket.

A járás területének, közigazgatási helyzetének, szerepének változásai miatt is nem volt arra mód, hogy a járás egészének működési területére ható területfejlesztési szervezet alakuljon ki, legstabilabb területfejlesztéssel is foglalkozó szervezeti keretet a Mezőföld Leader közösség jelenti (ennek azonban Polgári is a tagja), így a járási foglalkoztatási stratégiai programkészítés hiányt is pótol. Alapvetően a szervezet és azok a tervezési, döntési kompetenciák és gyakorlat hiányoznak, amelyek keretében a járás infrastruktúrája, elmaradottságát csökkentő fejlesztési programja kidolgozásra, foglalkoztatási együttműködési hálózata megszervezésre kerülne. A paktum-programok által biztosított átfogó, körültekintő lehetőségek ezért jelentős előrelépést jelenhetnek a járás számára abban az értelemben, hogy helyzetének tényei, fejlődési tartalékai, lehetőségei feltárássá kerülnek, és elindul egy együttműködési folyamat, melynek keretében az önkormányzatok és a vállalkozások közös érdekeik alapján, pályázati támogatással indíthatnak el egy új típusú tervezési- együttműködési modellt.

A járásban nem működik jelentős turizmus - foglalkoztatási hatása sem számottevő - így a turizmus azon funkciója sem érvényesült, amely máshol a települések összefogását, közös, a térség fejlődését elősegítő irányvonalak és koncepciók kidolgozását eredményezte.

3.3 SWOT

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
Elérhetőség, gazdaságföldrajzi jellemzők • A járás közlekedés-földrajzi szempontból részben feltárt. A 64-es úttól távolabb eső településeknek a járásközponttal és más városokkal való közlekedési kapcsolata hiányos. • Fejlettebbek szomszédos járások gazdaságfejlesztő hatása: A járás szomszédságában lévő Siófoki és Balatonalmádi járások fejlettebbek, vonzerejük elsősorban szezonálisan érvényesül. A Székesfehérvári járás folyamatos munka- és tanulási lehetőségek révén fejti ki vonzerejét. • A települések egy része nagy múlttal, történelmi kulturális hagyományokkal rendelkezik. • Erős agrár hagyományok, kiemelkedő minőségű termőföldek, magas színvonalú szántóföldi növénytermesztés • Van mintának tekinthető, társadalmi felelősségvállalásra és területfejlesztési jellegű fejlesztésekre nyitott agrárvállalkozás a járásban • Megőrzött, jó minőségű (szennyező ipari tevékenységtől mentes) természeti környezet. Értékes Natura 2000 területek jelenléte. • A dégi klasszicista Festetics kastély és parkja jelentős turisztikai értéket képvisel • Lajoskomáromi termálvíz készlet • Fejlett lovaskultúra • A járás számos, egyenként kisebb és közepes jelentőségű, együttesen térségi súlyú turisztikai terméké fejleszthető (működő és potenciális) vonzerővel rendelkezik. • A Balaton közelsége erősíti a főszezonon kívüli és kiegészítő, kapcsolódó programokat kínáló térség lehetőségeit. A térségi turizmusfejlesztést a szomszédos tolnai és somogyi területek értékeivel integráltan célszerű megvalósítani.	Elérhetőség, gazdaságföldrajzi jellemzők • A járáson belüli mobilitás a keresztirányú közlekedési lehetőségek hiánya miatt alacsony • A járás fejlettségi szintje lényegesen alacsonyabb a megyei környezetnél, a fejlettségi mutató a megye legfejlettebb járásának felét sem éri el • A szomszédos járások közül a Sárbogárdi és a Tamási járás komplex programmal fejlesztendő, a Tabi fejlesztendő járás kategóriába tartozik, nem jelentenek húzóerőt az Enyingi járás számára. • A járás fejlesztendő kategóriába tartozik, azonban a program kidolgozásának és megvalósításának feltételeit sem a jogszabályok, sem a területfejlesztési gyakorlat, sem a pályázati rendszer forrásallokációs gyakorlata nem biztosítja • A kistelepüléseken belül a közszéfera a legnagyobb foglalkoztató • Gyenge a gazdaság, kevés a munkahely, alacsony az önkormányzatok iparüzési adóbevétele • Közép- és nagyvállalkozások hiányoznak, a KKV-k közt a mikroállalkozások dominálnak • A vállalkozások innovációs szintje alacsony, fejlődésük lassú • A gazdaságban az ipar, feldolgozóipar aránya kicsi • A mezőgazdaság foglalkoztatási képessége alacsony, mivel döntő a gépesített, monokultúrás szántóföldi növénytermesztés, és hiányzik a termékfeldolgozás. • Nem állnak rendelkezésre a gazdaság fejlesztéséhez szükséges üzleti infrastruktúrák • A járás érdekérvényesítő képessége fejlettségével arányosan gyenge. • Az önkormányzatok mozgástere önálló fejlesztési források tekintetében szűk, az EU- és a költségvetési támogatásokra korlátozódik, de nyerési esélyük főként a központilag rájuk

Demográfia, humán erőforrás, foglalkoztatás • A rendszerváltás előtti ipari hagyományok még részben élnek a munkavállalók körében • Nagy számú, modern munkakultúrával rendelkező munkavállaló van a járásból ingázók között (potenciális munkaerő-tartalék) • Inaktív munkaerő tartalék rendelkezésre állása a munkaképes korúak körében • A járásban működik gimnázium • Jól felkészült területfejlesztési szakember állomány és HACS szervezet áll rendelkezésre.	szabott pályázatok esetén van. Saját humán erőforrás kapacitásuk az előkészítéshez mérsékelt, külső szolgáltatók igénybe vételére kevés a forrásuk. Demográfia, humán erőforrás, foglalkoztatás • A lakosság száma dinamikus csökken, mely főként a magas halálozási rátából és az elvándorlásból adódik. • A lakosság elvándorol a fejlődési és életperspektívák hiánya miatt. Az elvándorlást megkönnyíti, hogy egyes településeken a települési identitás, a településhez való ragaszkodás gyenge. • A hátrányos helyzetű fiatalok jelentős része mobilitás híján képzetlen marad. A lakosság képzettsége átlag alatti • A járásban nincs szakképzés • A járásban nincs felsőfokú képzés, K+F+I szervezet • A térség turisztikai potenciálja gyenge, a vonzerő-elemek nincsenek komplex turisztika termékekbe szervezve. • A rendelkezésre álló szabad és a közfoglalkoztatott munkaerő döntő részben alacsony végzettségű, vagy végzettsége, kompetenciái nem illeszkednek közvetlenül a munkaerő-piaci igényekhez • Általánossá vált a munkaerőhiány, már a lakossági szolgáltatási szférára is kiterjed, hagyományos szakmák szűnnek meg • A lakosság általános egészségi állapota kedvezőtlen. • A jelenleg nem foglalkoztatottak jelentős része szociális, mentális hátrányokkal terhelt. • Jelentős a megváltozott munkaképességűek aránya a munkaképes korúak között. • Az atipikus foglalkoztatási formák fejletlenek- • A helyben maradó munkaképes lakosság jelentős arányban ingázás révén tud dolgozni, aránytalanul magas idővesztés mellett.

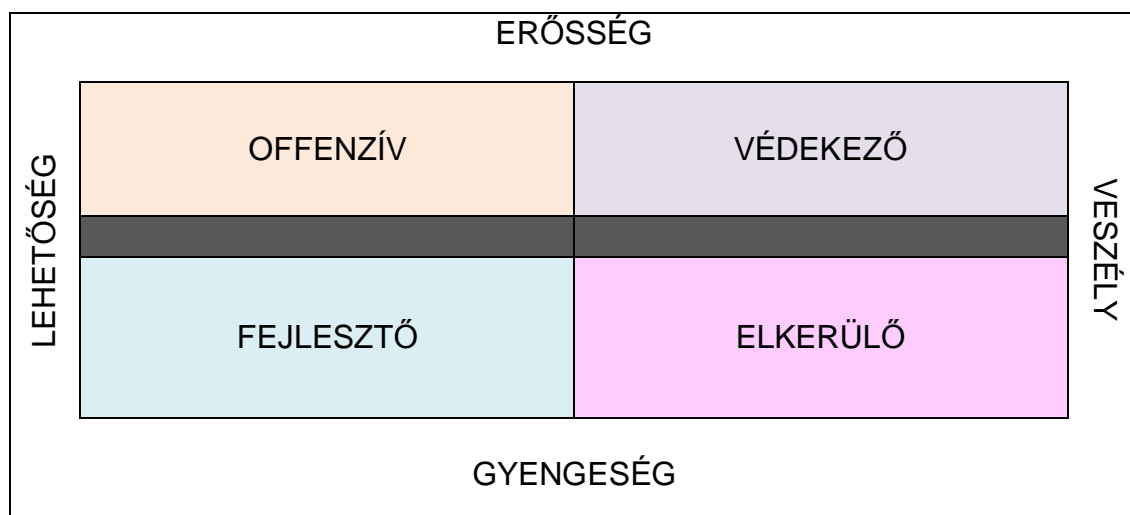
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Elérhetőség, gazdaságföldrajzi jellemzők • A fejlett megyei környezet lehetővé tenné a fejlesztendő járások, így az Enyingi járás pozitív megkülönböztetését a forrás-allokáció során. • A közúti és vasúti hálózat fejlesztésével a járás jól kapcsolható lenne a fejlett és fejlődő területekhez, a helyiek erősen hiányolják a vasúti személyközlekedést. • Megyei szinten felismerésre került a déli peremterület szomszéd megyék peremterületével együtt alkotott depressziós térségi jellege, határozat áll rendelkezésre a szükséges fejlesztési program kidolgozásához. (Megvalósítása szükséges). • A szomszédos, fejlődési pályán lévő járások fejlesztő hatása kiterjedhet a járásra. • A hasonló jellegzetességekkel rendelkező fejlesztendő szomszédos területekkel való együttműködés keretében erősíthető az érdekérvényesítés és egymást erősítő programok kidolgozása. • Turisztikai vonzerőkre alapozott térségi turizmusfejlesztési program kidolgozása és komplex turisztikai termékek kifejlesztése. A turizmusfejlesztés infrastrukturális és szervezeti, humán-erőforrás feltételrendszerének megteremtése. • Az üzleti infrastruktúra fejlesztése, ennek révén a befektetések növekedése, a vállalkozóvá válás és a vállalkozások erősítése, valamint érdemi mennyiségű új munkahely keletkezése • A kiváló termőhelyi adottságok lehetővé tennék a mezőgazdaság diverzifikációját és feldolgozott termékek irányába történő tovább fejlesztését a jelenleginél lényegesen magasabb hozzáadott érték és foglalkoztatás mellett. • Nagy mennyiségű kihasználatlan és alulhasznosított (háztáji, kiskerti) kertészeti terület áll rendelkezésre, (megvalósuló minta és módszertan áll rendelkezésre a hasznosításhoz)	Elérhetőség, gazdaságföldrajzi jellemzők • Székesfehérvár és a többi fejlődő település a munkaerőhiány miatt fokozza az elszívó hatást, a járási gazdaságfejlesztés munkaerőhátterének biztosítása nehézségekbe ütközik • A hátrányos helyzetből adódó mérsékelt érdekérvényesítő képesség következtében a felzárkózást elősegítő pályázatok töredékes elnyerése, a szinergiák hiánya, a felzárkózáshoz szükséges fejlődési áttörés elmaradása • A depressziós térség fejlesztését szolgáló megyei program késői indulása, a pályázati ciklusból való kicsúszása, a program elmaradása Demográfia, humán erőforrás, foglalkoztatás • Nem sikerül áttörést elérni a helyi szakképzés és a felnőttképzés fejlesztése terén, a megyeszékhelyre bejárni nem tudó fiatalok és felnőttek egy jelentős hányada képzetlen marad és eleve eltartottá válik vagy eltartott lesz. • Nem sikerül új munkahelyeket teremteni az üzleti infrastruktúra hiánya és befektetői érdektelenség, vagy a helyi aktivitás hiánya miatt. Nem sikerül az új munkahelyek szakképzett munkaerővel való ellátása. • Nem sikerül javítani a lakosság helyi identitását, a településhez való ragaszkodását, az elvándorlás fellazítja a települések integrált működését.

Demográfia, humán erőforrás, foglalkoztatás • Vállalkozásfejlesztés, vállalkozóvá válás, innováció elősegítése, támogatása az intézményrendszer és az üzleti infrastruktúra fejlesztése révén (vállalkozásfejlesztési központ, inkubátorház) • A közsféra által indított fejlesztő és non-profit foglalkoztatási programok révén nő a gazdasági aktivitás, javulnak a munkaerő-piaci kompetenciák, csökken a támogatást igénylő lakosság száma, javul a családok önfenntartó képessége • A versenyszféra új munkahelyei csökkentik az ingázást, erősödik a lakosság-megtartó képesség • Összehangolt, integrált közszolgáltatás-szervezés a szinergikus és hatékony humán tőke-fejlesztés érdekében. • A gazdaságfejlesztés és a munkaerőkínálat összehangolása (szakképzés és felnőttképzés újbóli felfejlesztése a fejlesztendő ágazatokkal összhangban) (mezőgazdasági termékfeldolgozás, elektronika, környezet- és megújuló energia-ipar, kereskedelem, logisztika, gépipar, mezőgazdasági gépgyártás és szolgáltatások, turizmus) • A komplex társadalom- és gazdaságfejlesztési akciók, projektek, szolgáltatás-fejlesztés révén erősödik a humán tőke, javul a helyi társadalom önfenntartó képessége, morális és mentális állapota. • A társadalmi kommunikáció és a helyi közösségi élet fejlesztése a munka- és tanulás-központú értékrend erősítése érdekében. • Munkaerő- piaci igényeinek változását követő iskolarendszeren kívüli képzések, képesség fejlesztő programok	

7. táblázat: SWOT elemzés

3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása ágazatonként

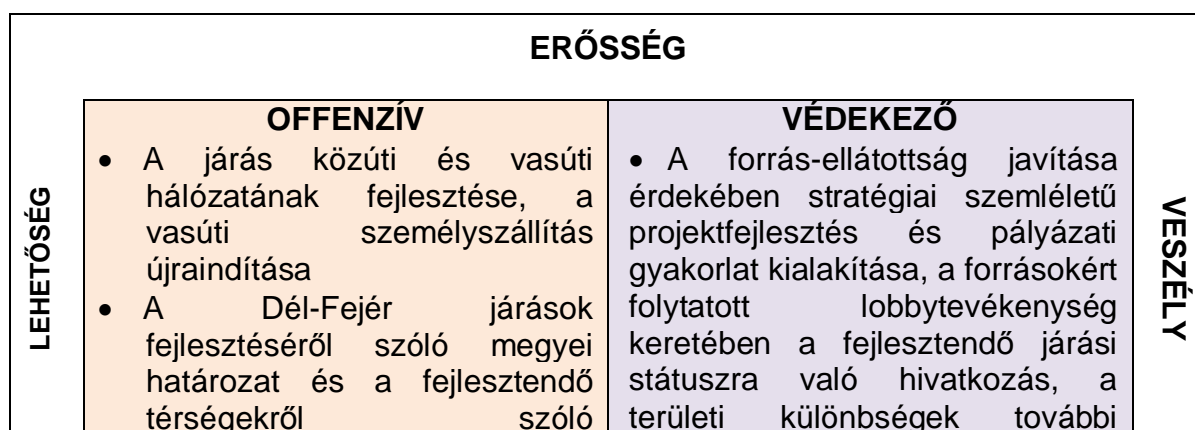
A követendő stratégiai irányokat a SWOT megállapításai alapján a következő módszertannal vezetjük le:

31. ábra: A stratégiai irányok értelmezése

A stratégiai irányok értelmezése:

- **OFFENZÍV:** Az erősségek és a lehetőségek közös mezejébe tartozó területeken a fejlesztések sikeres megvalósulásának valószínűsége magas, kockázata alacsony, ezért határozott, offenzív előrelépés javasolt.
- **VÉDEKEZŐ:** Azokon a területeken, ahol a meglévő erősségek, már elért jó pozíciók, képességek megtartását veszélyek, magas jövőbeli kockázatok fenyegetik, védekező, a jó pozíciót megerősítő, a kockázatokat csökkentő, a tevékenységek alapjait tovább szilárdító tevékenységek szükségesek.
- **FEJLESZTŐ:** Azokon a jó lehetőségeket tartogató területeken, ahol a jelenlegi pozíciók gyengék, a meglévő adottságok, képességek fejlesztése révén lehet eljutni arra a szintre, hogy a képességek kiaknázzhatók legyenek
- **ELKERÜLŐ:** Azokon a stratégiai fontosságú területeken, ahol a jelenlegi pozíciók gyengék, és egyúttal számottevő vagy komoly kockázatok, negatív várható változások terhelik a jövőt, a stratégiai erőforrások kivonása, a stratégiai irányt elkerülő magatartás indokolt, mivel a befektetésre kerülő erőforrások hasznosulásának, a célok elérésének valószínűsége alacsony

kormányhatározat alapján a megyén belül a járás kiemelt fejlesztésére törekvő partnerségek kialakítása, fejlesztési program kidolgozási feltételeinek megteremtése, a program kidolgozása és megvalósítása • A hasonló jellegzetességekkel rendelkező fejlesztendő szomszédos területekkel való együttműködés keretében erősíthető az érdekérvényesítés és egymást erősítő programok kidolgozása • Turisztikai vonzerőkre alapozott térségi turizmusfejlesztési program kidolgozása és komplex turisztikai termékek kifejlesztése. A turizmusfejlesztés infrastrukturális és szervezeti, humán-erőforrás feltételrendszerének megteremtése. • Az üzleti infrastruktúra fejlesztése, ennek révén a befektetések növekedése, a vállalkozóvá válás és a vállalkozások erősítése, valamint érdemi mennyiségű új munkahely keletkezése • A járásközpont gazdaságfejlesztési, humán erőforrás-fejlesztési és foglalkoztatási központtá fejlesztése • A kiváló termőhelyi adottságok alapján a mezőgazdaság diverzifikációja és feldolgozott termékek irányába történő tovább fejlesztése (a jelenleginél lényegesen magasabb hozzáadott érték és foglalkoztatás mellett) • A kihasználatlan kiskertek összevont művelésével a helyi foglalkoztatás (kertészeti irányú) bővítése a járásban elérhető minta alapján	növekedéséből származó megyei hátrányok tudatosítása • A járás környezeti állapotát megőrző akciók, a hiányzó szennyvízhálózatok kiépítése • A turisztikai értékek megőrzése, vonzerők és komplex turisztikai termékek kifejlesztése • Munkahelyteremtés, a vállalkozások segítése a magasabb jövedelemfizetésre való képesség elérése érdekében, ezzel a munkaerő megtartása és a hiányzó munkaerő pótlása az ingázóknak való munkahelykínálat növelése és végleges elvándorlásuk megelőzése céljából. • A lakhatás feltételeinek javítása a fiatal és a munkaképes korosztályok megtartása érdekében

FEJLESZTŐ	ELKERÜLŐ
• A helyben maradást erősítő települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés • A fiatal felnőtt generáció és a fiatalok, valamint a nők települési kötődését erősítő intézmények, szolgáltatások fejlesztése • Foglalkoztatási paktumokban való részvétel, a paktum megállapodások rendszeres megújítása. Közép- hosszútávú stratégiai fejlesztési megállapodások a vállalkozásokkal. • Szakképzés, felnőttképzés, duális képzés feltételeinek megteremtése és a képzések bevezetése, különös tekintettel a képzetlenül maradás szempontjából veszélyeztetett fiatalokra és az érintett felnőttekre, a gazdasági igényekkel összhangban • Az üzleti infrastruktúra és környezet fejlesztése (ipari és logisztikai fejlesztésekre alkalmas területek fejlesztése, üzleti szolgáltatások (vállalkozásfejlesztési központ, inkubátorház, tanácsadás, vállalkozóvá válás feltételeinek fejlesztése, kedvező helyi szabályozás a vállalkozások és a fejlesztések számára stb.) • Befektetés-ösztönzés az infrastrukturális és munkaerő adottságok figyelembe vételével • Helyben maradást és munkába állást ösztönző rendszer a munkavállalók és munkaképes korú inaktívok számára • A közsféra által indított non-profit foglalkoztatási formák szervezése és működtetése • Az inaktív réteg aktivizálására törekvő társadalom- és gazdaságfejlesztő akciók • A fejlesztendő ágazati irányok kiválasztása és céltudatos	• A társadalom-és gazdaságkerülő (passzív) mentalitás visszaszorítását célzó társadalom-fejlesztési, közösségfejlesztési, kommunikációs akciók és tartós közösség-építő tevékenység; közösség- és munkacentrikus életszemlélet közvetítése a gyermek- és oktatási intézményekben; pozitív példák keletkezésének támogatása • Partnerségi kapcsolatok erősítése a (magasabb) döntési kompetenciával rendelkező szervekkel a helyi kompetenciákon túlmutató beavatkozást igénylő, közösség-zavaró és imázsrontó társadalmi csoportok, gócpontok felszámolása érdekében. • A járás és a járásközpont imázsát, vonzerejét javító PR és kommunikációs tevékenység a leértékelődés ellen • A helyi identitást és a településekhez való ragaszkodást erősítő munkahelyteremtő, jövedelemnövelő, közbiztonság-erősítő hagyomány-, környezet-, közösségfejlesztő tevékenység az elvándorlás mérséklése céljából. A fiatalabb korosztályok bevonása a jövőtervezésbe, a projektfejlesztésbe és a megvalósításba civil szervezetek támogatása révén.

előnyben részesítése az üzleti infrastruktúra, szolgáltatásfejlesztés, oktatás-képzés és ösztönzőrendszerek, helyi szabályozási elemek kidolgozása során (pl. (mezőgazdasági termékfeldolgozás, elektronika, környezet- és megújuló energiaipar, kereskedelem, turizmus, logisztika, gépgyártás)

- A helyi termék előállítás feltételeinek fejlesztése és a termelés ösztönzése a közszféra eszközeinek felhasználásával, a magánszférával és a civil szférával való partnerségben
- A szociális gazdaság fejlesztése a közszféra eszközeinek felhasználásával, a magánszférával és a civil szférával való partnerségben
- A munkaerővé válás ösztönzése és segítése
- A vállalkozóvá válás ösztönzése és elősegítése
- A gazdaság és a munkaerő-kínálat összehangolása érdekében a gazdaságfejlesztési és a szakképzési, felnőttképzési irányok összehangolása
- A továbbtanulás ösztönzése és feltételeinek javítása, különös tekintettel a közlekedési szempontból hátrányos helyzetű településekre
- A közszolgáltatások integrált működtetési feltételeinek megteremtése hatékony működésük érdekében
- A lakosság bevonása a program-, projekt-tervezésekbe, a kommunikáció és együttműködés erősítése

GYENGESÉG

32. ábra: Stratégiai irányok

4 A STRATÉGIA JÖVŐKÉPE

A járás foglalkoztatási jövőképe az alábbi:

Az Enyingi járás vonzó tanulási, foglalkoztatási feltételeket és lakókörnyezetet nyújt lakói számára. A fenntartható környezeti és gazdasági fejlődés érdekében ösztönzi a vállalkozásfejlesztést és a befektetéseket, és kedvező imázssal rendelkezik a befektetők és a tágabb környezet körében.

A jövőkép a legnagyobb problémák megoldására kíván hosszú távú választ adni. A járás településeinek jövőre vonatkozó kérdései közül a legfontosabb a lakosság, ezen belül elsősorban a fiatal generációk megtartása, valamint a fejlődőképesség kialakítása, a gazdasági, társadalmi és természeti erőforrások fenntarthatóságának biztosítása. A jövőkép azoknak a feltételeknek a megteremtésére, illetve megerősítésére törekszik, amely eredményeként ezek az eredmények létrejönnek, így:

- A kor követelményeinek megfelelni képes munkaerőforrás biztosítása érdekében a tanulás, különösen a reálisan helyben megoldható továbbtanulás és felnőttképzés feltételeit ki kell alakítani. Ennek eredményességéhez és a munkaerő megtartásához működő társadalmi és hivatali kapcsolatokat kell ápolni a helyben és a járáson kívül tovább tanulókkal és az ingázó lakossággal.
- A járás települései nyilvánvalóan nem válhatnak képessé arra, hogy a nagyvárosokkal azonos jellegű szolgáltatási struktúrát alakítsanak ki, azonban a települések méretének és környezetének, hagyományainak megfelelően a rendszeresen és gyakran igénybevételre kerülő szolgáltatások elérhetőségét a településen, vagy legalább a járáson belül elérhetővé kell tenni. A közösségi szolgáltatások terén a kisebb települések előnyeit lehet kiaknázni (pl. a természeti környezet gyors elérhetősége, kevésbé elidegenedett társadalmi közeg, közvetlenebb közösségi kapcsolatok). A lakókörnyezet versenyképességét a nagyvárosok hátrányait kiküszöbölő alternatívaként lehet elérni (természetes, megőrzött, egészséges, nyugodt, csendes, kulturált, rendben tartott környezet, működő kisközösségek és települési közösség).
- A fenntarthatóság alapfeltétele az erős helyi gazdaság léte, amely elégséges foglalkoztatást nyújt a lakosság számára, biztosítva a munkahelyek mérsékelt időfelhasználással történő elérhetőségét és a lakosság adottságaihoz illeszkedő foglalkoztatási struktúrát, mely egyúttal kellően ösztönző úgy a munkavállalás, mint a fiatalok helyben maradása és a dolgozó réteg továbbtanulása, továbbfejlődése szempontjából.
- A szükséges munkahely-kínálat kialakításának előfeltétele a helyi vállalkozások fejlődése és külső befektetések eredményes ösztönzése, melynek infrastrukturális, képzési, helyi szabályozási, az önkormányzat és a vállalkozások közti együttműködési feltételrendszerét ki kell fejleszteni.

5 A STRATÉGIA CÉLHIERARCHIÁJA

A járásnak a jövőkép eléréséhez olyan átfogó célokra van szüksége, amelyek teljesülése esetén nő a gazdasági teljesítmény, mely a fejlődés és a jólét alapvető forrása. Minél erősebb a járás önfenntartó képessége, annál kevésbé van kiszolgáltatva annak, hogy a változó országos és nemzetközi környezetben mennyi központi forrást szánnak az átlagostól elmaradó települések támogatására.

A belső teljesítőképesség alapvetően a lakosság munkavégző képességétől és az általuk elfoglalható munkahelyek számától, minőségétől, hozzáadott érték-termelő képességétől függ.

A lakosság életkori összetételében a szükségesnél és a korábbi korszakokhoz képest alacsonyabb a munkaképes korúak aránya, ezen belül is alacsony a ténylegesen munkát végzőké. Az állásban lévők és az önfenntartó foglalkozást űzők közt az alacsonyabb iskolai végzettséggel bírók dominálnak, ez korlátozza a magas hozzáadott értéket létrehozó, tudásigényes munkahelyek létesítésének és eredményes működtetésének lehetőségét, melyek a legnagyobb jövedelmet eredményeznék. További korlátozó tényező, hogy a munkaképes korúak egy részének a munkához, a munkavállaláshoz és a tanuláshoz való viszonya nem kellően ambíciózus vagy kifejezetten tartózkodó, ennek következményeként a változásokhoz nem képesek rugalmasan alkalmazkodni.

A gazdaságfejlesztési és foglalkozásbővítő beavatkozások tervezése során ezekre a tényekre figyelemmel kell lenni, olyan munkahelystruktúra kialakítására kell törekedni, amely:

- a munkaerőforrások és a befektetési lehetőségek közül a legmagasabb értéktermelést eredményezi, ugyanakkor
- nem támaszt olyan munkaerő igényt a szakképzettek és a felsőfokú végzettségűek körében, amelyek teljesítése irreális,
- lehetőséget nyújt arra, hogy a jelenleg nem dolgozó, de munkaképes emberek közül azoknak is munkalehetőséget nyújtson, akik a legalacsonyabb iskolai végzettséggel és kompetenciákkal rendelkeznek.

Ezeknek a szempontoknak olyan átfogó célok felelnek meg, amelyek:

- a helyi társadalom fejlesztésén keresztül növeli azok számát, akik tudnak és akarnak dolgozni, ezen belül egyre magasabb igényű munkát tudnak elvégezni,
- fejleszti a piacgazdasági szektort, azaz lehetővé teszi és ösztönzi azokat a piaci beruházásokat, amelyek munkahelyeket teremtenek,
- a piacgazdaság szempontjából nem vonzó területeken és formákban teremt olyan munkahelyeket, amelyekben azok is tudnak dolgozni, akik az elsődleges munkaerőpiac feltételeinek nem tudnak megfelelni, és amelyek kifejezetten arra irányulnak, hogy munkavégzés keretében fejlesszék a kompetenciákat annak érdekében, hogy ez az alkalmasság kialakuljon (tranzit szerep).

A **társadalom** fejlesztésének komplexnek kell lennie, mivel a közszellem, a kisebb és nagyobb társadalmi csoportok belső értékrendje befolyásolja az egyén magatartását döntéseit. A közösségfejlesztésen túl a tanulás ösztönzése és a tanulási lehetőségek bővítése, valamint a munkavégző képesség erősítését szolgáló közvetlen akciók szolgálják legjobban a munkaerő-kínálat javítását.

A foglalkoztatást növelő **befektetések** alapfeltétele, hogy rendelkezésre álljanak azok az infrastruktúrák, melyek a beruházások letelepítését lehetővé teszik. Ez elsősorban a külső befektetések esetében választási tényező, mivel a telephelyet keresők előnyben részesítik az idővesztés nélkül igénybe vehető, előkészített ipari és logisztikai helyszíneket. Ezek kiválasztása gondosságot igényel a vonalas infrastruktúrák költségigénye és a megközelíthetőség, valamint a továbbfejleszthetőség szempontjából.

A versenypiaci kompetenciákkal nem rendelkezők **képességeinek fejlesztéséhez** olyan, a közszéferá által szervezett munkahelyekre van szükség, amelyek elég vonzóak ahhoz, hogy az inaktív réteg bevonható legyen, és elég ösztönzőek ahhoz, hogy fejlődésre serkentsék a résztvevőket. Ilyen munkahelyek, nonprofit szervezetek létesítése és működtetése rövid távon „hálátlan” egyrészt azért, mert nem kíséri minden esetben siker, részben pedig azért, mert az eredményességet éppen az jelenti, amikor egy munkavállaló alkalmassá válik a munkaerőpiaci követelmények teljesítésére, és tovább is mozdul ebbe a szférába – gyengítve a nonprofit szervezet teljesítőkéességét. Hosszú távon mégis ezek azok a foglalkoztatási keretek, amely elvezethetnek egy egészségesebb foglalkoztatási struktúrához és a települések fejlődéséhez.

Jövőkép:		Az Enyingi járás vonzó tanulási, foglalkoztatási feltételeket és lakókörnyezetet nyújt lakói számára. A fenntartható környezeti és gazdasági fejlődés érdekében ösztönzi a vállalkozásfejlesztést és a befektetéseket, és kedvező imázssal rendelkezik a befektetők és a tágabb környezet körében.		
Alapelv:		A JÁRÁS CÉLRENDSZERE A MEGYEI CÉLRENDSZER HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁT JELENTI, SPECIFIKUS JÁRÁSI ADAPTÁCIÓ ÉS KIEGÉSZÍTÉS RÉVÉN		
Átfogó célok:		1. A helyi társadalom tanulás-, foglalkoztatás- és közösség-szempontú, sokoldalú fejlesztése	2. A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek megteremtése, a munkahely-teremtés és a befektetések segítése és ösztönzése	3. A köz- és nonprofit szféra által szervezett foglalkoztatás és a szociális gazdaság fejlesztése az inaktív réteg foglalkoztatása és versenypiaci kompetenciák kifejlesztése céljából
Középtávon elérendő fázis:		A szakképzés és felnőttképzés feltételei létrejönnek. Enyhül a vállalkozások munkaerőhiánya	A vállalkozások képesek közelíteni a versenyképes bérszínvonalhoz, ki tudják elégíteni munkaerőigényüket a járáson belüli kínálatból	Folyamatossá válik a tranzit a közfoglalkoztatás – nonprofit szféra- versenypiaci szféra irányban. Nő a közfoglalkoztatást meghaladó követelményekkel bíró foglalkoztatási formák száma.
Specifikus célok	Megyei cél	Kulcskompetenciák igényalapú fejlesztése, új munkakörökhöz kapcsolódó képességek kialakítása	A KKV-k humán erőforrás fejlesztésének, bővítésének támogatása, a generációváltás elősegítése	A társadalmi vállalkozások fejlesztésének infrastrukturális és emberi erőforrás feltételeinek biztosítása
	Járási cél	A közfoglalkoztatásban elért eredményesség fenntartása, új, a fejlődőképes munkaerő számára tovább lépést biztosító foglalkoztatási formák, keretek, szervezet(ek) kialakítása	A helyi vállalkozások fejlődésének ösztönzése a helyi szabályozás kedvező alakítása, stratégiai megállapodások révén A fiatal felnőttek és a fiatalok helyben maradását erősítő lakókörnyezeti,	A nonprofit, szociális (szövetkezeti) foglalkoztatási keretek kialakítása (különös tekintettel a megváltozott munkaképességű munkavállalókra)

	A nappali és a felnőttképzési formákban való tanulás ösztönzése	szolgáltatási és infrastrukturális feltételek megteremtése A generációváltást segítő duális képzés bevezetése	
Megyei cél	Tudástranszfert és a munkaszocializációt elősegítő innovatív képzési modellek kidolgozása és alkalmazása	Az önfoglalkoztatást és az agrárvállalkozóvá válást segítő elérhető szolgáltatások bővítése és integrációja	Munkaerőpiaci szolgáltatások differenciálása és az atipikus foglalkoztatás bővítése a nehezen foglalkoztatható rétegek mobilizációja érdekében
Járási cél	A szakképzés és felnőttképzés feltételeinek megteremtése A duális képzés és ösztöndíj rendszer feltételeinek megteremtése a felsőfokú munkaerőhiányok enyhítése céljából	A vállalkozóvá válás és a vállalkozás-alapítás ösztönzése	Táv munka, hálózatos (mezőgazdasági, helyi termék-előállítási) termelési, bedolgozói rendszerek kialakítása (különös tekintettel a megváltozott munkaképességű munkavállalókra)
Megyei cél	Munkáltatók érzékenyítése a multigenerációs munkafolyamatok szervezésére, az eltérő igényű munkavállalók toborzására és megtartására	Befektetésösztönzés megyei és helyi intézményrendszerének kialakítása, összehangolása	Helyi gazdaság erősítése a Fejér termék rendszerének továbbfejlesztése és társadalmassítása által
Járási cél	Stratégiai együttműködési megállapodások a meghatározó vállalkozásokkal a megtartó- és a fejlesztési, innovációs képesség javítása érdekében	Befektetés-ösztönzési és befektetés-fogadási koncepció és feltételrendszer kidolgozása és megvalósítása különös tekintettel az agrár alapú fejlesztésekre Vállalkozásfejlesztési központ létrehozása	Helyi termék-előállítás ösztönzése, hálózatos termelési és értékesítési rendszerek (szövetkezetek) feltételeinek kidolgozása és megteremtése
Megyei cél	A munkavállalók és a munkáltatók felkészítése a digitalizáció által generált kihívások kezelésére	TOP ERFA vállalkozásfejlesztési pályázatok, ipari parkok, inkubátorházak erőforrás támogatása	Gyermekellátási és más humán szolgáltatások igényalapú erőforrás fejlesztése
Járási cél	Iskolarendszeren kívüli humán erőforrás fejlesztések a digitális korszakhoz való alkalmazkodás érdekében	Az üzleti infrastruktúra és szolgáltatások feltételrendszerének kidolgozása és megvalósítása	A humán közszolgáltatások integrált működési feltételrendszerének megteremtése A lakáshoz jutás feltételeinek lényeges javítása a szakember-megtartás és megszerzés érdekében
Keret-feltételek, irányelvek	A közúti és vasúti közlekedés fejlesztése, különös tekintettel a településközi közlekedésre és a vasúti személyszállítás visszaállítására Az üzleti infrastruktúra fejlesztés ingatlanhátterének megteremtése A Dél-Fejér járásokat megábrázoló komplex fejlesztési program kidolgozása A közbiztonság erősítését szolgáló komplex intézkedési program kidolgozása		

8. táblázat Célhierarchia

Ágazati célok

A humán erőforrás megőrzése és piacképességének fejlesztése		A gazdasági szféra foglalkoztatási és jövedelemtermelő képességének fejlesztése	
1. Vonzó és hasznos kompetenciafejlesztési kínálat kialakítása a fejlesztendő ágazati irányokkal összhangban	2. A tanulás és munka központúközösségi értékrendet elfogadók arányának növelése	3. A helyi vállalkozások és a külső befektetők fejlesztéseire ösztönző hatást gyakorló ingatlankínálat, helyi szabályozás és együttműködés	4. A fejlődés keretfeltételeinek fejlesztését szolgáló kezdeményezések és intézkedések

A fejlesztések szempontjából rendkívül fontos, hogy a célok és megvalósítás módszerei, területei összhangban legyenek egymással tartalmi és ágazati szempontból is. A legfontosabb összefüggések az alábbiak:

A fejlesztendő ágazatok legyenek összhangban a megyei fejlesztési célokkal ágazati szempontból is, valamint a járásra általában és különösen a nevesítetten vonatkozó célokkal.

A fejlesztésre kerülő ágazatok és a jelenleg rendelkezésre álló és a potenciálisan hozzáférhető (pl. jelenleg ingázó) munkaerő szakmasztruktúrája közel álljanak egymáshoz.

Ez nagyobb valószínűséggel valósítható meg, ha olyan ágazatokban történik fejlesztés, amelyek már jelen vannak a térségben, vagy amelyeknek múltbeli hagyományai vannak a járásban.

Fontos, hogy olyan ágazati fejlesztések történjenek, amelyek a jelenleg rendelkezésre álló munkaerővel -szükség esetén felkészítő képzések révén- elindíthatók, és biztosítják a továbbfejlődés, a fiatalok számára a karrierépítés lehetőségét.

A végzettség és az ágazati összetétel összhangja szempontjából fontos, hogy a képzés is alkalmazkodjon a meglévő és az elhatározott szakmai szerkezethez, de a befektetés szervezési tevékenység keretében is úgy kell végezni a befektetői piacszegmentációt, hogy a megkeresett ágazatok, cégek összhangban álljanak a (leendő) szakképzési struktúrával és a meglévő szakmasztruktúrával.

Lényeges, hogy olyan ágazatokban történjenek a fejlesztések, amelyek a környezet fenntarthatóságát is biztosítják.

A szempontok figyelembe vételével az alábbi ágazatoknak célszerű előnyt biztosítani:

- agrárium
- mezőgazdasági termékek feldolgozása, élelmiszeripar, mezőgazdasági melléktermék feldolgozás
- informatika
- gép-, műszer-, elektronikai ipar, járműipari alkatrészgyártás, beszállítás
- e-kereskedelem
- építőipar
- logisztika.

Bármely ágazat esetén a környezetre nem ártalmas, minél magasabb hozzáadott értékkel és újdonságtartalommal rendelkező fejlesztések elérésére kell törekedni, de figyelembe kell venni a volumen szempontjából az elérhető létszámokat is.

Nem célszerű az alábbi sajátosságokkal bíró fejlesztések előnyben részesítése:

- a munkaerő igény lényegesen meghaladja a helyi lehetőségeket
- a hozzáadott érték rendkívül alacsony, de leköti a helyi munkaerőforrásokat, elvágva ezzel értékesebb fejlesztések lehetőségét
- területigényes, alacsony hozzáadott érték tartalmú, alacsony foglalkoztatási és jövedelemtermelő képességű fejlesztések
- a környezeti állapot romlását, a lakosság életkörülményeinek, a dolgozók egészségi állapotának romlását okozó tevékenységek.

6 CSELEKVÉSI TERV

6.1 Kulcsprojektek leírása

Átfogó járási célok:

1. A helyi társadalom tanulás-, foglalkoztatás- és közösség-szemponitú, sokoldalú fejlesztése
2. A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek megteremtése, a munkahelyteremtés és a befektetések segítése és ösztönzése
3. A köz- és nonprofit szféra által szervezett foglalkoztatás és a szociális gazdaság fejlesztése az inaktív réteg foglalkoztatása és versenyipiaci kompetenciák kifejllesztése céljából

1. Kulcsprojekt: „Fundamentum projekt”

A kulcsprojekt megnevezése:	Fundamentum projekt
Indoklás, alátámasztás:	A projekt célja a járás foglalkoztatás bővítéséhez szükséges alapok és szervezeti keretek, ösztönzők, támogatások feltételeinek megteremtése, annak érdekében, hogy a térség meglévő vállalkozásai fejlődni tudjanak, ugyanakkor új vállalkozások indítására is legyen mód. Cél a befektetői bizalom növelése a térség iránt, összességében a helyi gazdaság fejlődési keretfeltételeinek a megteremtése. Fejér megye az ország legfejlettebb megyéi közé tartozik évtizedek óta, ugyanakkor járásai között igen nagy a különbség. A megye északi része, a közlekedés-földrajzi helyzetnek és a rendszerváltást követő sikeres ipari szerkezetváltásnak köszönhetően az ország gazdaságilag legdinamikusabban fejlődő területe lett. A megye déli járásainak (Enyingi és Sárbogárdi) hagyományos ágazata a Mezőföld kiváló talajadottságaira épülő mezőgazdaság, ezen belül is gabonatermesztés. A rendszerváltás előtt ezt a képet diverz növénytermesztési összetétel, jelentős termékfeldolgozás, melléküzemági tevékenység és ipar (különösen a Székesfehérvár központú elektronikai ipar) gazdagította. A rendszerváltozást követő években ez a rendszer felbomlott, az ipar és a mezőgazdasági termékek feldolgozása döntően megszűnt, a mezőgazdasági termékstruktúra az alapvető gabonafélékre szűkült. A gépesítés következtében a termelékenység dinamikusan nőtt, az ágazat foglalkoztató képessége radikálisan lecsökkent. A rendszerváltást követő időszak befektetési hullámai ezt a térséget már nem érintették, a fejlődés súlyterülete a nagyvárosok-autópályák (területi centrumok és az azokat összekötő fő közlekedési hálózat környezete) lett. Jelentős szerepet játszik ebben a közeli Budapest kisugárzása, mely e két járásig már nem jutott el, lehatárolódott a megye nagyvárosai (Székesfehérvár, Dunaújváros) vonalában. A többnyire felszámolás alá került nagyvállalatok nyomdokain felépülő új struktúrában már nem érvényesült a területfejlesztés „munkát vidékre is” szemlélete, a kisebb vidéki bedolgozó üzemek megszűntek, és helyükre nem jöttek új fejlesztések. Az ipar a nagyvárosokra és autópályákra települt ipari parkokba koncentrált. A vidéki munkaerő tömegesen szabadult fel a mezőgazdaságból és az iparból, és más lehetőség híján követte munkahelyteremtés helyszíneit, az új ipari parkokban helyet találó, külföldi tőkével alapított vállalkozásokat. A járás gazdasági struktúráját a nemzetközi tőke hiányában a szerény tőkeerővel rendelkező helyi vállalkozók hozták létre, értelemszerű, hogy sem nagyságrendben, sem technológiai színvonalban, sem fejlődőképességben

A kulcsprojekt megnevezése:	Fundamentum projekt
	nem tudták utolérni a gazdagon feltőkésített nyugati tulajdonú cégeket. Ebből adódóan a járás fejletlenségének egyik alapvető jellemzője a vállalkozások alacsony száma, tőkeereje, tevékenységi köre. A járás döntően agrárjellegű, meghatározóak a mezőgazdasághoz kapcsolódó kereskedelmi és egyéb szolgáltatások. Kevés a jelentős tudást, szakértelmet, így nagy hozzáadott értékkel rendelkező terméket előállító vállalkozás. Sajnos az elmúlt évtizedekben közigazgatási átszervezések miatt sem kerültek kialakításra azok a járási stratégiai keretek, szabályozások, rendszerek és együttműködések, amelyek a hasonló adottságokkal, potenciállal rendelkező települések, így a térség fejlesztésének alapjai lehetnek. A projekt keretében a meglévő struktúra fejlesztése, bővítése valósul meg, a gazdaságfejlesztéshez szükséges megfelelő szervezeti és intézményi struktúra, jogszabályi háttér kerül kialakításra.
A kulcsprojekt által támogatott specifikus célok:	1. <i>A helyi vállalkozások fejlődésének ösztönzése a helyi szabályozás kedvező alakítása, stratégiai megállapodások révén</i> 2. <i>A nonprofit, szociális (szövetkezeti) foglalkoztatási keretek kialakítása</i> 3. <i>A szakképzés és felnőttképzés feltételeinek megteremtése</i> 4. <i>A duális képzés és ösztöndíj rendszer feltételeinek megteremtése a felsőfokú munkaerőhiányok enyhítése céljából</i> 5. <i>Táv munka, hálózatos (mezőgazdasági, helyi termék-előállítási) termelési, bedolgozói rendszerek kialakítása (megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása)</i> 6. <i>Stratégiai együttműködési megállapodások a meghatározó vállalkozásokkal a megtartó- és a fejlesztési, innovációs képesség javítása érdekében</i> 7. <i>Befektetés-ösztönzési és befektetés-fogadási koncepció kidolgozása és megvalósítása, különös tekintettel az agrár alapú fejlesztésekre</i> 8. <i>Helyi termék-előállítás ösztönzése, hálózatos termelési és értékesítési rendszerek (szövetkezetek) feltételeinek kidolgozása és megteremtése</i> 9. <i>Az üzleti infrastruktúra és szolgáltatások feltételrendszerének kidolgozása és megvalósítása</i>
Paktum programból támogatott tevékenységek:	• Ágazati stratégia készítés • Szakmai rendezvények: tájékoztatók, fórumok, workshopok. • Marketing eszköz fejlesztés • Ágazati trendeket figyelő elemző és előrejelző rendszer felépítése, időközi járási gazdasági és foglalkoztatási gyorsjelentések • Üres álláshely betöltését célzó képzések és/vagy foglalkoztatás támogatása
Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A foglalkoztatási stratégia céljainak eléréséhez az alábbi, a paktum forrásból nem finanszírozott, de megvalósítandó kapcsolódó projektelemek is szükségesek: Partnerség és kommunikáció program kidolgozása és megvalósítása - hatékony belső kommunikáció (lakosság, helyi vállalkozások) és tájékoztatási rendszer, járási kommunikációs arculat és protokoll kidolgozása. A kapcsolódó projektek tervezett finanszírozásának egy része a járásközpont által már benyújtott a TOP pályázatok keretében (Inkubátorház, iparterület fejlesztése) valósulhat meg. Ezen túl a projekt kapcsolódik a megyei mikro finanszírozási programokhoz, amelyet a járás vállalkozásai is igénybe vehetnek. A kiegészítő projektelemek a beruházások infrastrukturális részének feltételeit teremti meg, a paktum-projekt a megfelelő humán-erőforrás rendelkezésre állását biztosítja (a paktum projekt konkrét bér és képzési támogatási igényt elégít ki). Továbbá a vállalkozói igények pontos artikulálásával, a fejlesztési és hitel lehetőségekre, forrás bevonásra vonatkozó tanácsadással a beruházás pénzügyi kereteit teremti meg.

A kulcsprojekt megnevezése:	Fundamentum projekt
A kulcsprojekt célcsoportja:	Max. 250 főt foglalkoztató vállalkozások, azonban elsősorban mikro és kisvállalkozások. A paktum szervezete, a fórum tagjai nem vagy csak feltétlenül indokolt esetben lehet kedvezményezettje a paktum projektjeiben megvalósuló támogatásoknak. Indokolt esetkörülményeinek ismertetése: A paktum projekt keretében a paktum résztvevője, mint vállalkozás felé felmerült, más tag által javasolt, foglalkoztatást növelő fejlesztési cél elérése érdekében szükségessé váló munkaerő-fejlesztés
A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	A stratégia célrendszerével összhangban a beruházások támogatása kapcsán megfogalmazottalapelvek a következők: Az eddigiek alapján ágazati szinten elsősorban az alábbi területen tevékenykedő vállalkozások támogatása célszerű: • agrárium • mezőgazdasági termékek, mellék-termékek feldolgozása, mezőgazdasági hulladék, élelmiszeripar • építőipar • gép-, műszer-, elektronikai ipar, járműipari alkatrészgyártás, beszállítás • informatika • e-kereskedelem • logisztika. Összességében azonban ágazati fókusz nélkül preferált a • magas innováció-tartalommal bíró tevékenység, az innovációs, termék-, technológia-, szolgáltatásfejlesztési céllal induló vállalkozások, start-up-ok befogadása; • általában a KKV-szektor bővítése, piacképességének erősítése, a szinten tartó beruházások támogatásának elkerülése; • a helyi termék-előállítás, a helyi piaci hiányok, rések pótlását szolgáló gazdasági tevékenység. Az alapelvek mellett a konkrét kiválasztási kritériumok: járás területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező, maximum a járásban 250 főt foglalkoztató vállalkozások támogatása. Nem preferált befektetések: A tiszta, megőrzött környezetet, a lakott területeket és a természetvédelmi területeket veszélyeztető gazdasági szereplők letelepedése, befektetése • Alacsony hozzáadott érték-tartalmú és alacsony foglalkoztatási képességű, de nagy területet igénylő befektetések • Szakképzett munkaerőt igénylő, de alacsony hozzáadott érték tartalmú, alacsony jövedelmet eredményező munkahelyteremtések elkerülése a szűkös munkaerőforrások hatékony és életszínvonal-növelő felhasználása érdekében • Nagy számú felsőfokú végzettségű vagy erősen kurrens munkaerő toborzását igénylő vagy egyéb ok miatt reálisan nem megvalósítható, nagy kockázatú befektetések
Támogatás maximális összege	Maximum 5 millió Ft/fő (szolgáltatási érték, bértámogatás, képzési támogatás).
Tervezett forrás:	TOP 5.1.1-15-FE1-2016-00001, TOP 5.1.2-15-FE1-2016-00003 pályázatokon belül célcsoportra fordítandó támogatások a rendelkezésre álló keret erejéig, valamint az igénybe vett szolgáltatások keretében biztosított munkaerő-piaci mentorok és munkáltatói kapcsolattartó.
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2017. július-2019. szeptember vége

A kulcsprojekt megnevezése:	Fundamentum projekt
Specifikus indikátorok	Nincs specifikus indikátor; TOP 511 és TOP-512 terület-specifikus projektszintű indikátorok és célértékei az irányadók
Additív források	GINOP források (pályázatok, hitelek, kombinált támogatások) TOP források VP pályázatok

2. kulcsprojekt: „Megújulás projekt”

A kulcsprojekt megnevezése:	Megújulás projekt (képzés, foglalkoztatás)
Indoklás, alátámasztás:	A projekt célja a befektetések megvalósításához szükséges képességek, készségek szintjén megfelelő munkaerő megteremtése, a járásonbelüli szakképzés, átképzési és továbbképzés újratervezése a fenntartható foglalkoztatás érdekében. A járás gazdasági fejletlenségének egyik fontos, alapszintű eleme képzési rendszer- szakképzés, felnőttképzés, informatikai és nyelvi képzések, önképzés intézményi, szervezeti keretei. A munkaerő iskolázottsága, képzettsége meghatározza egy térség munkamegosztásban betöltött szerepét, így a fejletlen képzési rendszer mind az egyéni mind a térségi elmaradottságot konzerválhatja, növelheti. Az Enyingi járásban nincs szak- és felsőfokú képzés, K+F+I szervezet. Szakképzés hiányában a kedvezőtlen anyagi körülmények között élő fiatalok az képzéshez, iskolához szükséges mobilitás anyagi fedezetének hiánya miatt képzetlenek maradnak, fokozva és átörökítve az alacsony, gyenge önérvényesítő képességgel rendelkező társadalmi státuszukat. A jövőre nézve a fokozódó lemaradást tekintve komoly veszély, ha nem sikerül a helyi szakképzés és a felnőttképzés fejlesztése terén eredményeket elérni, a megyeszékhelyre bejárni nem tudó fiatalok és felnőttek egy jelentős hányada képzetlen marad és eltartottá válik vagy eltartott marad. Nem sikerül az új munkahelyek szakképzett munkaerővel való ellátása, így a befektetések maradnak el. Jelentős probléma a trantizfoglalkoztatással kapcsolatos lehetőségek, programok hiánya, az elérhetőek korlátozott volta is. Kevés az olyan komplex foglalkoztatási program, amely a kompetenciafejlesztést, képzést, foglalkoztatást együtt kezeli, visszavezetve a munka világába a reintegrálódni képes munkaerőt. Ehhez kapcsolódik, hogy a járásban kevésbé vannak feltárva azok a munkahelyek, ahol ezen emberek foglalkoztatása, az integráció kezdeti időszakában megvalósulhat. A másik fontos kérdés a nők - elsősorban a fiatalabb korosztály - foglalkoztatása, amely a járás szűkös gyermekfelügyeleti, bölcsődei kapacitásai miatt nehezen megoldható. A gyermeket vállaló nők jelentős része kénytelen megszakítani a karrierjét a szülés után, eseti jelleggel sem tud munkát vállalni vagy esetleg a korábbi munkahelyével - amennyiben nem a lakóhelyén volt - a kapcsolatot tartani. Ennek oka a járás közlekedési nehézségeivel és az alternatív gyermekfelügyeleti, "gyermekvigyázói" lehetőségek hiányával is magyarázható. Nincs a járásban atipikus, részmunkaidős, rugalmas vagy esetleg távmunkára sem lehetőség, így a kisgyerekes nők foglalkoztatása, munkavállalása problematikus.
A kulcsprojekt által támogatott specifikus célok:	1. A közfoglalkoztatásban elért eredményesség fenntartása, új, a fejlődőképes munkaerő számára tovább lépést biztosító foglalkoztatási formák, keretek, szervezet(ek) kialakítása 2. A nappali és a felnőttképzési formákban való tanulás ösztönzése 3. A generációváltást segítő duális képzés bevezetése 4. Iskolarendszeren kívüli humán erőforrás fejlesztések a digitális korszakhoz való alkalmazkodás érdekében

A kulcsprojekt megnevezése:	Megújulás projekt (képzés, foglalkoztatás)
	5. <i>A humán közszolgáltatások integrált működési feltételrendszerének kidolgozása és a feltételek megteremtése</i> 6. <i>A fiatal felnőttek és a fiatalok helyben maradását erősítő lakókörnyezeti, szolgáltatási és infrastrukturális feltételek megteremtése</i> 7. <i>A lakáshoz jutás feltételeinek lényeges javítása a szakember-megtartás és megszerzés érdekében</i>
Paktum programból támogatott tevékenységek:	• Üres álláshely betöltését célzó képzések és/vagy foglalkoztatás támogatása (képzési költség; képzéshez kapcsolódó helyi/helyközi utazás; keresetpótló juttatás) • Képzési programban való részvétel támogatása • Mentori szolgáltatás és munkatanácsadás biztosítása • Álláskereső min. 6, max. 12 hónapos folyamatos foglalkoztatásának támogatása • Legfeljebb kilencven napos munkatapasztalat-szerzés támogatása
Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A paktum projekt kapcsolódik más, a járás települései által korábban beadott illetve a közeljövőben benyújtásra kerülő EFOP/TOP pályázatokhoz, amelyeknek hangsúlyos eleme a hasonló célcsoportok illetve a velük foglalkozó szakemberek képzése (EFOP-3.9.2.). A paktumban részt vevő települések koherensen, előre átgondolt, a paktum sikereihez is hozzájáruló program szerint nyújtják be pályázataikat. A foglalkoztatási stratégia céljainak eléréséhez az alábbi, a paktum forrásból nem finanszírozott, de megvalósítandó kapcsolódó projektelemek is szükségesek: • A munkaerő-piaci alkalmasság fejlesztése, képzések képességfejlesztő programok megvalósítása munkaerő-piaci eszközökkel • Vállalkozóvá válást ösztönző programok, képzések, tájékoztatók szervezése • Partnerség és kommunikáció program kidolgozása és megvalósítása - hatékony belső kommunikáció (lakosság, helyi vállalkozások) és tájékoztatási rendszer, járási kommunikációs arculat és protokoll kidolgozása • Járási, közösségi "munkaközpont" feltételeinek megteremtése • A járási szociális gazdaság fejlesztésének előkészítése és megvalósítása • Szakképzési rendszer kialakítása, fejlesztése • Tranzitfoglalkoztatás bevezetése, elterjesztése • Nők atpikus foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése
A kulcsprojekt célcsoportja:	Enying járásban élő álláskereső, különös tekintettel a 25. életévüket betöltött (az IGR rendszerében nem résztvevők) munkanélküliek.
A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	Elsődleges kiválasztási kritériumok a következők: • alacsony iskolai végzettség • 50 év feletti, • GYED-ről, GYES-ről, • ápolási díjról visszatérők, • legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek, • foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, • tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek, • megváltozott munkaképességű személyek, • közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők, • roma nemzetiséghez tartozó személyek. A jelenleg vagy korábban (elmúlt 3 évben) közfoglalkoztatásban résztvevők esetében a projekt által meghatározott célcsoport szerinti megfelelőséget kell alkalmazni, ebből következően a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethető célcsoportját azok az álláskereső alkotják, akik a közfoglalkoztatásból 30 napnál nem léptek ki és vettek álláskeresőként

A kulcsprojekt megnevezése:	Megújulás projekt (képzés, foglalkoztatás)
	nyilvántartásba. A korábban (az elmúlt 3 évben) közfoglalkoztatásban résztvevők esetében külön kritériumok nincsenek.
Támogatás maximális összege	Maximum vállalkozásonként 5 millió Ft/fő/
Tervezett forrás:	TOP 5.1.1-15-FE1-2016-00001, TOP 5.1.2-15-FE1-2016-00003 pályázatokon belül célcsoportra fordítandó támogatások a rendelkezésre álló keret erejéig, valamint az igénybe vett szolgáltatások keretében biztosított munkaerő-piaci mentorok és munkáltatói kapcsolattartó.
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2017. július-2019. szeptember vége
Specifikus indikátorok	nincs specifikus indikátor, TOP 511 és TOP-512 terület-specifikus projektszintű indikátorok és célértékei az irányadók
Additív források	GINOP 5. tengely EFOP több tengelye

3. kulcsprojekt: „Gazdasági fordulat projekt ”

A kulcsprojekt megnevezése:	„Gazdasági fordulat projekt ”- A gazdaság kulcselemeinek fejlesztése
Indoklás, alátámasztás:	A projekt célja a helyi gazdaság alapvető erőforrásainak fejlesztése annak érdekében, hogy növekedjen a gazdaság teljesítőképessége. A két fő beavatkozási terület a munkaerő és a fejlesztések befogadását lehetővé tevő üzleti infrastruktúra fejlesztése. A járás a fejlesztendő járások közé tartozik, a fejlesztések megvalósításában azonban saját magukra vannak utalva az itt lévő önkormányzatok. A járás több településén a közszféra a legnagyobb foglalkoztató, ami ugyan feltételezné a hatékony forrásle hívást, de a foglalkoztatottak legnagyobb része az oktatási, szociális intézményekhez kapcsolódó szolgáltatásokban dolgozik, illetve közfoglalkoztatott, így munkája mellett nincs kompetenciája térségfejlesztésre. A mobilisebb, aktívabb fiatal, fiatal középkorú népesség elvándorlása nő, lélekszámuk a járásban a munkalehetőségek hiánya, a kedvezőtlen közlekedési kapcsolatok miatt folyamatosan csökken. A térségben nem jellemzőek az atipikus foglalkoztatás formái, így az itt élők, megfelelő végzettség, képzési és átképzési lehetőségek hiányában nem tudnak távmunkában dolgozni, illetve elhelyezkedni. A rendelkezésre álló munkaerő jelentős része közfoglalkoztatott, végzettségük nem illeszkedik az igényekhez, mentális állapotuk, kompetenciák fejlesztésre szorulnak. Ezen munkaerő fejlesztése szükséges a befektetés-ösztönzés, a vállalkozás fejlesztés, összességében a térség fejlesztésére érdekében. A mezőgazdasági szektor monokultúrás jellege, szinte teljes körű gépesítettsége miatt a munkahelyek száma alacsony, a munkavállalók jelentős száma ingázik. Az önkormányzatok anyagi lehetőségei az adóbevételek alacsony szintje miatt korlátozottak a gazdaság érdemi fejlesztésére, a helyi vállalkozások támogatására. A vállalkozások méretének szerkezete sem előnyös, szinte teljesen hiányoznak a közép- és nagyvállalkozások, a KKV-k közt a mikrovállalkozások dominálnak. A tőkeerő, a méretbeli hátrányok, a szakképzett munkaerő hiánya meghatározza a befektetések nagyságát, a vállalkozások innovációs szintjét is, mely meglehetősen alacsony, így fejlődésük lassú, érdemi húzóágazat nincs a járásban. A gazdaságban az ipar, feldolgozóipar aránya kicsi, a térség érdekérvényesítő képessége fejlettségével arányosan gyenge. A térség

	turisztikai potenciálja gyenge, az önkormányzatoknak nincs ráhatása a természetvédelmi területek magánüzemeltetőinek fejlesztési tevékenységére. A fenti okok miatt szükséges a járási, illetve a járásban befektetni szándékozó vállalkozások beruházásainak ösztönzése, támogatása, ágazati szempontból elsősorban a térség adottságaihoz illeszkedő mezőgazdasági, feldolgozóipari, gépipari, elektronikai, informatikai, logisztikai, e-kereskedelmi, turisztikai vállalkozások befektetés-ösztönzése az elsődleges cél. <i>A járás helyi erőforrásokra épülő fejlődésének az alapja a start-up jellegű projektek és cégek támogatása ágazati fókusz nélkül.</i>
A kulcsprojekt által támogatott specifikus célok:	1. A vállalkozóvá válás és a vállalkozás-alapítás ösztönzése 2. Távmunka, hálózatos (mezőgazdasági, helyi termék-előállítási) termelési, bedolgozó rendszerek kialakítása (megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása) 3. Befektetés-ösztönzési és befektetés-fogadási koncepció kidolgozása és megvalósítása, különös tekintettel az agrár alapú fejlesztésekre 4. Vállalkozásfejlesztési központ létrehozása 5. Helyi termék-előállítás ösztönzése, hálózatos termelési és értékesítési rendszerek (szövetkezetek) feltételeinek kidolgozása és megteremtése 6. Az üzleti infrastruktúra és szolgáltatások feltételrendszerének kidolgozása és megvalósítása
Paktum programból támogatott tevékenységek:	• Álláskeresők min. 6, max. 12 hónapos folyamatos foglalkoztatásának támogatása • Üres álláshely betöltését célzó képzések és/vagy foglalkoztatás támogatása • Legfeljebb kilencven napos munkatapasztalat-szerzés támogatása • Képzési programban való részvétel támogatása • Mentori szolgáltatás és munkatanácsadás biztosítása
Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A foglalkoztatási stratégia céljainak eléréshez az alábbi, a paktum forrásból nem finanszírozott, de megvalósítandó kapcsolódó projektelemek is szükségesek: 1. Szabad vállalkozási zóna program kidolgozása (a járás települései szabad vállalkozási zónába tartoznak) 2. Vállalkozásfejlesztési Központ kialakítása 3. Fejlesztési területek, ipartelepítési és logisztikai infrastruktúra létrehozása a meglévő külső infrastruktúrával ellátott barnamezős területek előnyben részesítése mellett.
A kulcsprojekt célcsoportja:	Enying járásban élő álláskeresők, különös tekintettel a 25. életévüket betöltött (az IGR rendszerében nem résztvevők) munkanélküliek, illetve a közfoglalkoztatásban korábban vagy jelenleg részt vevők.
A kiválasztási kritériumok, alapelvek	A jelenleg vagy korábban (elmúlt 3 évben) közfoglalkoztatásban résztvevők esetében a projekt által meghatározott célcsoport szerinti megfelelést kell alkalmazni, ebből következően a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők célcsoportját azok alkotják, akik a közfoglalkoztatásból 30 napnál nem régebben kilépett és nyilvántartásba vett álláskeresők. A korábban (az elmúlt 3 évben) közfoglalkoztatásban résztvevők esetében külön kritériumok nincsenek. Elsődleges kiválasztási kritériumok a munkanélküliek esetében ugyanazok, mint a 2. projekt esetében.
Támogatás maximális összege	Maximum vállalkozásonként 5 millió Ft/fő
Tervezett forrás:	TOP 5.1.1-15-FE1-2016-00001, TOP 5.1.2-15-FE1-2016-00003 pályázatokon belül célcsoportra fordítandó támogatások a rendelkezésre álló keret erejéig, valamint az igénybe vett szolgáltatások keretében biztosított munkaerő-piaci mentorok és munkáltatói kapcsolattartó.

A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2017. július-2019. szeptember vége
Specifikus indikátorok	nincs specifikus indikátor TOP 511 és TOP-512 területspecifikus projektszintű indikátorok és célértékei az irányadók
Additív források	GINOP 5. tengely EFOP TOP

6.2 Együttműködések

A stratégia megvalósítása során a paktum projektbe bevont szereplők mellett további együttműködések szükségesek. A megvalósítás időszakában stratégia időszakában az alábbi, szorosan kapcsolódó együttműködési projektek megvalósítása tervezett:

Vidékfejlesztési Közösségek

Az együttműködés célja: a vidék fejlesztésére szánt uniós források ne egymástól elkülönült területeken (oktatás, egészségügy, mezőgazdasági fejlesztés, kulturális fejlesztés, vállalkozás fejlesztés stb.) és ne a helyi társadalom megkérdezése nélkül legyenek felhasználva, hanem integrált kezdeményezéseken keresztül és a helyi politikai, gazdasági szereplők és civilszervezetek bevonásával. Az együttműködés célja továbbá a kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés az identitás, a fenntartható kulturális szolgáltatások és a népességmegtartó erő növelése érdekében.

Indoklás, alátámasztás: az önkormányzatok, a kistérség vállalkozói és a kistérség civil szerveződései részvételével létrejövő helyi akciócsoportok feladata az adott kistérség vidékfejlesztési stratégiájának kialakítása, ezután a rendelkezésre álló vidékfejlesztési forrásokat helyben, helyi pályáztatás útján osztják szét olyan projektekre, amelyek ezen – helyben kialakított – stratégiával összhangban állnak. Emellett fontos, hogy nőjön a közösségek képessége saját problémáinak autonóm kezelésére. Népességmegtartó és/vagy -növelő célokhoz hozzájárulva a járás vonzerejét növelni szükséges, az egyre jobb életlehetőségek mellett a kultúra fejlesztésével, az egészséges életmód, a magas közbiztonság és környezettudatosság iránti lakossági igény elterjesztésével.

Tervezett tématerületei: agrárgazdaság, falusi turizmus, kulturális örökség fejlesztése, közösségfejlesztés, programok és rendezvények szervezése, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése.

Mezőföldi Helyi Közösség

Megyei és más járások Helyi Foglalkoztatási Fórumai

Az együttműködés célja: foglalkoztatási célú együttműködés a vállalkozások munkaerő igénye, a hátrányos helyzetűek, inaktív munkaerő-piaci elhelyezkedése, esélyeinek növelése érdekében, a fórum feladata a helyi stratégiák elfogadása, végrehajtásának monitorozása, ha szükséges korrigálása

Indoklás, alátámasztás: A TOP-5.1.2-15 és TOP-6.8.2 felhívás támogatási lehetőségének köszönhetően a megyében a járásszékhely önkormányzatok és konzorciumi partnereik elindították, elindítják a paktumszerű együttműködési formát, a fórum létrehozása kötelező feladat, a partnerség alapelveit, céljait és feladatait az elfogadott megállapodás rögzíti.

Az együttműködés tervezett tématerületei: munkaerő-igény, foglalkoztatási diszfunkciók, területi egyenlőtlenségek, munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolása

- Székesfehérvári Foglalkoztatási Fórum
- Dunaújvárosi Foglalkoztatási Fórum
- Bicskei Foglalkoztatási Fórum
- Móri Foglalkoztatási Fórum
- Sárbogárdi Foglalkoztatási Fórum
- Gárdonyi Foglalkoztatási Fórum
- Martonvásári Foglalkoztatási Fórum
- Fejér Megyei Foglalkoztatási Fórum

6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A Enying Járási Foglalkoztatási Stratégia elfogadásáért és megvalósításáért - mint a járási munkaerőpiac társadalmi-gazdasági érdekek és közszférabeli képviselőiből álló ernyőszervezet a Enying Járási Gazdasági és Foglalkoztatási Fórum a felelős szerv. A fórum 2017 elején tartotta első egyeztető ülését és a működés szervezeti formájaként az együttműködési megállapodással létrehozott partnerségi forma megalakításáról döntött.

A Enying Járási Gazdasági és Foglalkoztatási Fórumot alapító tagok a következők:

Szervezet neve	Cím	Kapcsolattartó	Tisztség	Képviselt szféra
Fejér Megyei Önkormányzat	8000 Székesfehérvár, Szent István tér 9.	Dr. Molnár Krisztián	elnök	önkormányzat
Fejér Megyei Kormányhivatal	8000 Székesfehérvár, Szent István tér 9.	Dr. Simon László	Kormány megbízott	kormányzat
Echo Innovációs Műhely	8000 Székesfehérvár, Rákóczi u. 25.	Zugor Zsuzsanna	elnök	nonprofit
Enying Város Önkormányzata	8130 Enying, Kossuth L. u. 26.	Viplak Tibor László	polgármester	önkormányzat
Magyar Kereskedelmi és Iparkamara	1054 Budapest, Szabadság tér 7.	Radetzky Jenő	MKIK elnökségi tag	érdekképviselet
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Fejér Megyei Szervezete	8000 Székesfehérvár, Fürdő u. 1.	Kiss Norbert Ivó	elnök	érdekképviselet
Városunkért Közalapítvány	8130 Enying, Kossuth L. u. 26.	Csapó Edit	kuratóriumi elnök	érdekképviselet
Lepsényi Közös Önkormányzati Hivatal	8132 Lepsény, Fő u. 74.	Salamon Béla	polgármester	önkormányzat
Lajoskomárom Nagyközség Önkormányzata	8136 Lajoskomárom, Komáromi u. 4.	Pirtyák Zsolt	polgármester	önkormányzat
Dégi Közös Önkormányzati Hivatal Mezőkomáromi Kirendeltsége	8137 Mezőkomárom, Petőfi S. u. 74.	Köő Péter	polgármester	önkormányzat
Dégi Közös Önkormányzat	8135 Dég, Kossuth Lajos utca 17.	Gárdonyi Sándorné	polgármester	önkormányzat
FERTILIA Agrokémiai és Logisztikai Kft.	8130 Enying, Kossuth major	Simon Péter	ügyvezető	vállalkozói szféra
Római Katolikus Plébániahivatal	8131 Enying, Szabadság tér 4.	Dózsa István	esperes, plébános	egyház
KABÓKA Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató	8130 Enying, Tóth Árpád utca 2.	Varga Péter	ügyvezető	vállalkozói szféra
Alsótekeresi Faiskola Kft.	8130 Enying, Fenyő utca 4.	Barabits Elemér	ügyvezető	vállalkozói szféra
Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár	8130 Enying, Bocskai u. 1.	Nemes Diána	intézményvezető	kultúra
Enyingi Református Egyházközség	8130 Enying, Kossuth u. 48.	Iván Géza	lelkész	egyház

9. táblázat: Enying Járási Gazdasági és Foglalkoztatási Fórumot alapító tagok

Működési rendjét, kereteit szabályozó ügyrendet az alábbi főbb elvek és elvárások mentén fogja elfogadni a szervezet az irányadó tervezési útmutatóra és pályázati előírásokra tekintettel.

Alapelvek

- A Enying Járási Gazdaságfejlesztési és Foglalkoztatási Fórum feladata a járás kiegyensúlyozott gazdasági és társadalmi fejlődésének segítése, az általános emberi életminőség javítása a munkaerőpiaci kihívások kezelésével.
- A Fórum munkája során a megyei fejlesztési tervekhez igazodó járási fejlesztési tervek alapján, a vállalkozói, foglalkoztatói igényeket figyelembe véve, a munkaerőpiac keresleti oldalából kiindulva határozza meg a térség foglalkoztatás-fejlesztési prioritásait, programjait.
- A Fórum munkáját a partnerségre, a gazdaságfejlesztésben és a foglalkoztatás bővítésben érintett aktorok bevonásával, a kölcsönös párbeszéd csatornáinak erősítésével végzi.
- A Fórum munkája során különös figyelmet fordít a fenntartható, innovatív vállalkozások erőforrás igényeinek kielégítésére, a szociális gazdaság tovább építésére, a foglalkoztatást és foglalkoztathatóságot elősegítő szakmai szolgáltatások rendszerének kiépítésére.

A járás elmaradottsága miatt, olyan komplex támogatási rendszerek kialakítása szükséges amely választ adnak mind a munkáltatói igények, mind a munkavállalói elvárások kielégítésére. A járásterületén regisztrált álláskereső személyek és inaktív állampolgárok iskolai végzettség, szakmai ismeretek, munkaerő-piaci besorolásuk tekintetében diverznek mondhatók, azonban hangsúlyos egy olyan álláskeresői célcsoport jelenléte, akik önállóan, a nyílt munkaerőpiacra való belépésre képtelenek, szükséges támogatás és fejlesztések hiányában. A humán erőforrás fejlesztési célok fő fókuszába egy olyan komplex, humánszolgáltató rendszer kialakítása kell kerüljön, amely megfelelő támogatást és hatékony koordinációt biztosít, elősegítve egymást erősítő programok kidolgozását, ezzel biztosítva a járás egész területén a megfelelő képzettségű és munkára alkalmas aktív munkavállalói réteg kialakulását, amely a befektetői igényekkel összhangban van.

A Járási Gazdaságfejlesztési és Foglalkoztatási Fórum feladatai

- Meghatározza és elfogadja ügyrendjét.
- Kidolgozza és elfogadja és monitorozza járás tekintetében a helyzetelemzésre épülő, foglalkoztatás elősegítésére irányuló Foglalkoztatási Stratégiát
- Feladata a munkahelyek feltárása, a megyén belüli „rejtett tartalékok” felfedése, a munkaerő kereslet és kínálat összehangolása az érintett felek bevonásával
- Elkészíti a Stratégiához kapcsolódó 3 éves Akciótervet
- Elősegíti a foglalkoztatási Stratégiához illeszkedő operatív kulcsprojekttervek elkészítését (minimum 3)
- Forráskoordinációs tevékenységet folytat, amely lehetőséget biztosít további ágazati OP források, és befektetői források térségbe történő bevonására a gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztés céljaira
- Együttműködik a megyében működő megyei és járási helyi foglalkoztatási fórumokkal
- Tagjai közül megválasztja az Irányító csoportot, jóváhagyja ügyrendjét
- Dönt a Fórumhoz csatlakozni kívánó szervezetek felvételéről
- Dönt a Fórumból való kizárásról

Irányító Csoport

A Fórum által a tagokból létrehozott operatív testület az Irányító Csoport (ICS). Az ICS elnöke a Fórum elnöke is egyben. Az ICS akkor határozatképes, ha minden tagja jelen van. Az ICS határozatait a jelenlévők egyszerű szótöbbségével hozza. Az elnök hatásköre nem különbözik az elnökség többi tagjától, ugyanakkor ő jogosult a szervezet képviselőjére. Az ICS feladata első sorban az operatív irányítás, a Foglalkoztatási Stratégia megvalósulásának figyelemmel kísérése, illetve a stratégia módosításának kezdeményezése. ICS felel a Fórum által, számára delegált ügyekért.

Konzorcium

A Enying Járási Gazdaságfejlesztés és Foglalkoztatási Fórum munkáját erőforrásaival közvetlenül segíti a TOP-5.1.2-15-FE felhívás keretében benyújtott TOP-5.1.2-15-FE1-2016-00003 azonosító számú, „Helyi Foglalkoztatási együttműködések az Enyingi járásban” című konzorciumi pályázat, mely az Önkormányzat, a Fejér Megyei Kormányhivatal és az Echo Innovációs Műhely konzorciumi együttműködésében valósul meg. Az erőforrások stratégia szerinti felhasználásáért a konzorciumi partnerek felelnek a konzorciumi megállapodásban rögzítetteknek megfelelően.

Paktum Iroda (paktum menedzsment szervezet)

A paktum partnerség tagjai, illetve vezetői dönthetnek úgy, hogy a menedzsment feladatok ellátása érdekében önálló céget hoznak létre, további lehetőség egyesület alakítása. Ezek hátránya, hogy újabb működési kiadások merülnek fel, illetve a partnerség sokszínűsége és a partnerek magas száma miatt nehezen működtethetők. A menedzsment feladatokat elláthatja bármely tag önálló vagy elkülönített szervezeti egysége is, jelen esetben ennek fedezete paktum iroda költségei soron az önkormányzat projekt költségvetésében van biztosítva. Ezek alapján javasolt, hogy a Fejér Megyei Önkormányzat hozza létre a saját hivatalában a koordinációs feladatokat ellátó járási paktum irodát.

A paktum irodának fizikai, infrastrukturális és személyi feltételei is vannak. Ezek figyelembe vétele mellett a paktum koordinátor mellett szükségesnek tűnik egy munkaerő-piaci mentorok és munkáltatói tanácsadó alkalmazása is. A paktum iroda szervezi és készíti elő, jegyzőkönyvezi és dokumentálja a fórumok üléseit, az ICS üléseit, tartja a kapcsolatot a járási paktum koordinátorokkal, közreműködik a paktum rendezvények, szolgáltatások és programok területi lebonyolításában.

Működési követelmények:

- Felelős menedzsment szervezet kijelölése az Irányító Csoport által
- A menedzsment szervezet nem önálló jogi személy, ezért a működési rendjének szabályozását és az irányítói jogok gyakorlását delegálni kell valamely szervezetre az alapító dokumentumokban
- Minimum egy fő felsőfokú végzettségű, min. 2 éves releváns tapasztalattal rendelkező alkalmazott
- Önálló irodahelyiség funkcionális bútorzattal és a közös szociális helyiségek használatának biztosítása
- Internet eléréssel rendelkező biztonságos számítógépek jogtisztai irodai alkalmazásokkal és nyomtatási/szkennelési lehetőséggel
- Vezetékes vagy mobil telefonhasználat, irodaszerek biztosítása

- Paktum honlap kialakítása és a szerkesztőségi rendszer használatának biztosítása
- Belső és külső hírlevél rendszer és közös dokumentumtár a honlaphoz kapcsolódóan

Munkaszervezetben betöltött feladatkör	Végzettség	Szakmai tapasztalat
projekt vezető	felsőfokú végzettség	min. 2 éves, releváns, európai uniós projektek vezetésében és megvalósításában szerzett szakmai tapasztalat, projektadminisztrációs tapasztalatok, vezetői tapasztalatok
paktum irodavezető és koordinátor	felsőfokú végzettség	min. 2 éves, releváns, projektek végrehajtásában szerzett szakmai tapasztalat, projektadminisztrációs tapasztalatok
Munkaerő-piaci mentorok	felsőfokú végzettség	min. 2 éves, releváns, munkaerő-piaci projektek végrehajtásában szerzett szakmai tapasztalat,
Munkáltatói kapcsolattartó	felsőfokú végzettség	min. 2 éves, releváns szakmai tapasztalat

10. táblázat Amegvalósítómenedzsment személyzete

Az Irodavezető munkaköri leírás alapján végzi tevékenységét. Feladata különösen:

- a munkaszervezet tevékenységének irányítása;
- a stratégia tervezési folyamatának menedzselése;
- a stratégia végrehajtásának koordinálása;
- a munkaszervezet napi működtetése;
- részvétel a döntés-előkészítésben;
- a fórum ülések előkészítése;
- partnerek közötti kommunikáció biztosítása;

Az adminisztrációhoz szükséges eszközök (számítógép, hálózati nyomtató, digitális szkennerek, irodabútorok), flip-chart, digitális fényképezőgép a fórum rendelkezésére állnak. A munkaszervezet elhelyezésére javasolt helyszín a Város Önkormányzat Hivatala.

6.4 Kommunikációs terv

Célcsoportok

A stratégia elsődleges célcsoportja közé tartoznak amegyében élő álláskeresők, más inaktívok, illetve amegyében működő foglalkoztatók szervezetek, intézmények, vállalkozások. Másodlagos, közvetett célcsoportként meghatározhatóak amegyé képző szervezetei, humánszolgáltató intézményei valamint a jelenlegi munkavállalók.

Az elsődleges célcsoport számára fontos üzenet, hogy a foglalkoztatás elérése érdekében milyen aktivitás kifejtése a helyes és mit tehetnek maguk az érintettek a sikeresebb munkaerő-piaci integrációjuk érdekében.

A paktum aktivitás célcsoportja esetében a kommunikáció feladata a partnerség alakításának támogatása, fontos üzenete, hogy a foglalkoztatási helyzet javítása és a fenntartható foglalkoztatás a járásban csak szektorközi partnerségben biztosítható.

A kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása

A stratégia végrehajtásában a felelős szervezetek, intézmények, célcsoport vállalkozások, az önkormányzat, a civil és egyházi valamint képző szolgáltatók részvételi lehetőségét számos, a teljes körű nyilvánosság elérését támogató intézkedés biztosítja a folyamat minden egyes elemére kiterjedően. A 2017-2020-as időszakra szóló megvalósítás során az alábbi kommunikációs eszközöket használjuk:

- nyomtatott tájékoztatók
- tájékoztató kiadványok
- internetes közzététel, honlap
- konzultációs lehetőségek
- sajtóközlemények
- C tájékoztatási tábla
- PR cikkek
- fotódokumentáció
- tájékoztató fórumok
- szakmai workshopok

A TOP-5.1.2-15-FE1-2016-0003 konstrukcióban elérhető célcsoport támogatások, szolgáltatások iránt érdeklődőkkel, kérelmezőkkel a felelős konzorciumi partner folyamatos jelleggel kapcsolatot tart személyesen, telefonon, illetve emailen, mindig friss és aktuális információkkal látja el őket a támogatási lehetőségekről, a kérelmek, igények beadásával, illetve az elszámolásokkal kapcsolatban.

Dokumentumokhoz és információkhoz való hozzáférés

A Foglalkoztatási Stratégia végrehajtása során szükséges a tervezési dokumentumokhoz, felhívásokhoz, tájékoztatási, pályázati és szakmai dokumentumaihoz való hozzáférés széleskörű biztosítása, valamint a Foglalkoztatási Fórumról szóló információk kétszintű, tagi és közérdekű adatszolgáltatásának a folyamatos biztosítása. Ez utóbbit a Paktum Irodát működtető szervezet honlapján kialakított oldalon, illetve a médián keresztül lehet biztosítani. A fenti lehetőségeken kívül több kommunikációs csatornán keresztül bárki felveheti a kapcsolatot a munkaszervezettel, amelynek munkatársai tájékoztatják a hozzájuk fordulókat a stratégiáról szóló információkkal kapcsolatban.

Felelősségi körök és a humánkapacitások

A Gazdaságfejlesztési és Foglalkoztatási Fórum és munkaszervezetének a Enyingi Paktum Irodának egységes kommunikációját célszerű egy külön kommunikációs szabályzatban szabályozni, de a Szervezeti és Működési Szabályzatban rögzített képviseleti szabályokkal és jelen Stratégiával együtt kezelten is leszabályozható. A szükséges operatív szakmai feladatokat a támogatott projekt érintett konzorciumi partnerei végzik, ezek ellenőrzéséért a Paktum Iroda a felelős.

A stratégia kommunikációs tevékenységek ütemterve

Tevékenység	Eszközök, módszerek	Ütemezés
Enying Járási Foglalkoztatási Stratégia (EJFS) tervezésifórumok	Fórum ülések, email, személyes kommunikáció, szakmai workshopok, konzultációk	2016.07.-2017.06. hónapokban
Fórum ülések	személyes kommunikáció levél, e-mail	szükség szerint, de legalább félévente egyszer össze kell hívni
EJFS jövőkép és célrendszer bemutatása, stratégialkötő Fórum tagoknak	workshop	2017.06.13.
EJFS elfogadása	email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés	2017.07.25-ig
EJFSprojektek megkezdése	sajtóközlemény, sajtónyilvános esemény, email, honlap, személyes kommunikáció, DM	2017. május
EJFS projektek, szolgáltatások megvalósítása, végrehajtási támogatása	email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés	2017. III. negyedév-2019. III. negyedév között folyamatosan
EJFS eredmény kommunikáció, jelentések, adatszolgáltatások	email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés, felmérések, adatbekérések	2017. II. negyedév-2019.III. negyedév között félévi rendszerességgel
EJFS forrásfelhasználás és eredmények	email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés, felmérések/kérdőívek, adatbekérések, monitoring jelentések, opcionálisan kiadványok, tájékoztatók (elektronikus és/vagy papír alapú)	2019. III. negyedév

6.5 Monitoring és értékelési terv

A hosszútávra szólóan, 2030-ra kitűzött munkaerőpiaci és gazdaságfejlesztési célok eléréséhez megtett előrehaladás megítélhetővé, a beavatkozások eredményességét értékelhetővé kell tenni.

A stratégia, majd ennek alapján – a gyakorlatorientált megvalósítás érdekében – kidolgozásra kerülő akcióterv illetve a kapcsolódó részletes projektervek, valamint az induló esetleges kiegészítő programok, támogatások és szolgáltatások végrehajtásának nyomon követéséhez és az intézkedések eredményeinek méréséhez átlátható és objektív monitoring rendszer kerül kidolgozásra. Olyan monitoring rendszer, mely megbízhatóan alkalmazható az indikátorteljesülések nyomonkövetése esetében is. A nyomonkövetéshez és a célok teljesülésének értékeléséhez egyrészt statisztikai adatgyűjtést kell végezni, a projektek kötelező adatszolgáltatásával szakmai nyomon követés mérhetőségét kell biztosítani, valamint célszerű olyan mutatókat is bevezetni, melyek az egyes projektek hatékonyságán túl a program egészének eredményességét mérik, illetve a horizontális elvek érvényre kerülését mutatják be.

Ezen túlmenően a monitoring részeként szükséges a foglalkoztatók és a lakosság attitűdjét, véleményét is feltárni mind a projekt elején, mind pedig a projekt végén.

A Enying Járási Paktum Iroda, mint munkaszervezet valamint a konzorcium mint erőforrás-támogató a Fórum számára évente beszámol a Járási Foglalkoztatási Stratégia végrehajtásának helyzetéről.

A stratégiában megfogalmazott célok időarányos teljesülését szintén évente szükséges felülvizsgálni. Az értékelés eredményéről tájékoztató és előterjesztett módosítási javaslat formájában szükséges Enying Járási Gazdaságfejlesztési és Foglalkoztatási Fórumot tájékoztatni.

Monitoring eszköz	Forrás	Gyakoriság	Felelős
Időközi beszámoló és kifizetési kérelem	Pénzügyi, szakmai előrehaladási jelentés (szabályossági, hatékonysági, célszerűségi)	6 havonta	Releváns konzorciumi partnerek
Eredményindikátorok nyomonkövetése	támogatott személyek, foglalkoztatók dokumentációja, adatszolgáltatások	Évente jelentéskészítés Adatgyűjtés: egyedi projektütemezések szerint	Releváns konzorciumi partnerek Konzorciumi partnerek
Output mutatók mérése, nyomonkövetése	támogatott személyek, foglalkoztatók dokumentációja, adatszolgáltatások	Évente jelentéskészítés Adatgyűjtés: egyedi projektütemezések szerint	Releváns konzorciumi partnerek Paktum Iroda
Célcsoport attitűd és elégedettség változás mérése	lakossági kutatás, vállalati kutatás	Kutatás(ok) készítése	Releváns konzorciumi partnerek
A Fórum működésének értékelése	önértékelési kérdőív	évente	Paktum Iroda
SJFS félidei felülvizsgálata, értékelése	Félidei jelentés (szakmai, pénzügyi)	programidőszak felében, 2 év elteltével	Paktum Iroda

11. táblázat: A monitoring tevékenység áttekintő táblázata

7 HORIZONTÁLIS CÉLOK

Környezeti fenntarthatóság

A megyei és járási foglalkoztatási paktum, az ahhoz kapcsolódó stratégia egyik legfontosabb horizontális elve az energia felhasználás, a környezeti terhelés minimalizálása, a környezet védelme, a környezeti fenntarthatóság biztosítása. A környezeti fenntarthatóság érvényesítése érdekében a projekt előkészítése során kidolgozásra kerültek azok az elvek, amelyek a projekt tervezése, megvalósítása és monitoringja során is reálisan érvényesíthetők:

- A természeti erőforrások fenntartható használata
- A jó környezet állapot megőrzése, biztosítása
- A természetes térszerkezet megőrzése
- A tevékenység külső társadalmi költségeinek minimalizálása
- A természeti erőforrásokhoz való hozzáférés biztosítása
- A kulturális identitás figyelembe vétele

Az elvek mellett olyan egyszerű, minden partner által elfogadható szabályok megfogalmazására is törekedtünk, amelyek nem feltétlenül anyagi megterhelést, inkább körültekintést igényelnek a szereplők részéről:

- Tudásmegosztás (képzések, műhelyek, konferenciák, megbeszélések stb.) Választott körülményei környezettudatosságot tükrözzenek (azaz a helyszínen az alábbi szempontok egy része érvényesüljön: szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság, egészséges táplálkozás, kiadványok újrahasznosított papírra nyomtatása)
- Környezeti ismeretek bővítése
- Környezeti szempontokat alkalmazunk az eszközök, termékek, alapanyagok, szolgáltatások beszerzése során. Ilyen környezeti szempont pl. Elektronikus kommunikáció, a helyi szakemberek
- Környezetbarát közlekedés szempontjainak érvényesítése, a helyszínek tömegközlekedéssel való elérésének biztosítása

A környezeti fenntarthatóság tágabban értelmezve összefügg a fenntartható társadalom fogalmával is. A paktum és a stratégia megvalósítása, az elért eredmények fenntartása a fenntarthatóság tágabb szempontú megközelítésének teljesüléséhez is hozzájárul. A foglalkoztatási stratégia egyik alapelve a helyben rendelkezésre álló erőforrások tudatos használatára épülő és építő zöldgazdaság, helyi termék és helyi piac fejlesztés.

A "Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan" mottó alapján a vállalkozások beruházás-ösztönzésre vonatkozó programja keretében elsősorban a már meglévő alapokra, a járásban elérhető, megtermelhető alapanyagokra - a megyei célokhoz és stratégiához is illeszkedően a helyi termékekre, mely a járásban elsősorban mezőgazdasággal összefüggő terméket jelent - építő vállalkozások támogatását célozza. Ez hozzájárul a klasszikus mezőgazdasági termelési szerkezet megújulásához, diverzifikálásához, a hagyományok megőrzéséhez, a környezeti és társadalmi fenntarthatósághoz.

A felnőttképzési és tranzitfoglalkoztatásra irányuló projektek esetében hangsúlyosabb a fenntarthatóság társadalmi aspektusa, a szolidáris gazdaság, a társadalmi vállalkozások fejlesztése, a jelenlegi és a potenciális munkavállalók motiválása, képzése, kompetenciáinak fejlesztése.

Esélyegyenlőség

A paktum, illetve a foglalkoztatási stratégia megvalósítása során az esélyegyenlőség teljes körű biztosítása alapkövetelmény, azaz a szolgáltatásoknak a stratégia és a paktum célcsoportjainak előtérbe helyezésével, ugyanakkor mindenki számára elérhetőnek kell lennie. Ezzel a szemponttal összefüggésben tudás és információalapú fejlesztés a cél, a tudáshoz, információhoz való hozzáférés nem lehet korlátozott.

A stratégia a - paktum pályázattal összhangban- elő kell, hogy segítse a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi mobilitását, felemelkedését, munkaerő-piaci (re)integrációját, hozzá kell, hogy járuljon a szegregáció csökkenéséhez. Ez a stratégia megvalósítása során kiemelt szempont lesz.

A stratégia a helyi közösségek építéséhez is hozzájárul, a kialakításában, megvalósításában részt vevő partnerek, a célcsoportok, érintettek a közös munka során a saját és a térség problémáinak, igényeinek megfogalmazásához, definiálásához is eljutnak, közös reális jövőképet fogalmazva meg a járás számára.

A stratégia megvalósítása a térségi együttműködések rendszerére is kedvező hatással van. Az egyrészt az egyes szektorok (önkormányzat, civil, vállalati) közötti már meglévő kapcsolatok pozitív irányba változnak, másrészt új kapcsolatok kialakítására is lesz lehetőség.